

«СТРАТЕГІЯ — 2020»

ПРАКТИКА СУСПІЛЬНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ

«СТРАТЕГІЯ – 2020»
практика суспільних перетворень

Інформаційно-аналітичний бюлетень

Головний редактор збірника

С. В. Полтавець, в. о. директора Фонду Президентів України,
канд. політ. наук,
старш. наук. співроб.

Відповідальні за випуск

О. О. Трохименко, молод. наук. співроб. відділу пошуку та обліку документів
Фонду Президентів України, канд. іст. наук, Л. М. Степченко, молод. наук. співроб.
інформаційно-аналітичного відділу Фонду Президентів України

Інформаційні та аналітичні матеріали підготували

С. В. Горова, М. Б. Кушнарєва, В. М. Удовик, Л. Г. Дем'яненко, О. О. Трохименко,
Є. В. Глушук

Заснований у 2014 р.
Виходить двічі на місяць

Адреса редакції:

НБУВ, пр-т Голосіївський, 3, Київ, 03039, Україна
Тел. (044) 525-54-70
E-mail: fpu@nbuv.org.ua

Передрук – тільки з дозволу редакції

Передрук за погодженням

«СТРАТЕГІЯ – 2020»

практика суспільних перетворень

Випуск 100 (153)

(огляд матеріалів ЗМІ за 06 вересня – 19 вересня 2019 р.)

Зміст

1. ГОЛОВНІ НОВИНИ.....	4
2. АНАЛІТИЧНИЙ КОМЕНТАР.....	7
Закон про імпічмент: чи реально усунути Президента?.....	7
3. БЛОГОСФЕРА.....	13
4. ОГЛЯД ЗАРУБІЖНИХ ЗМІ.....	19
5. РЕАЛІЗАЦІЯ ІНІЦІАТИВ В МЕЖАХ «СТРАТЕГІЇ – 2020».....	22
Офіційна інформація.....	22
Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій.....	40
Новини з соціальних мереж та регіональних інтернет-представництв суспільно значущих джерел інформації	47
Експертний погляд.....	54
6. ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗВІЛЬНЕНИХ ТЕРИТОРІЙ..	78
Офіційна інформація	78
Ініціативи регіональних владних структур та громадських організацій.....	80
Новини з соціальних мереж та регіональних інтернет-представництв суспільно значущих джерел інформації	89
7. ПРОГНОЗИ.....	96
8. ІНФОГРАФІКА.....	98

Головні новини

Протягом тижнів з 06 до 19 вересня 2019 р. на підпис Президенту України було направлено закон про імпічмент, схвалено правки Президента В. Зеленського до закону про Антикорупційний суд, розглянуто законопроект про реформу ГПУ, а також розглянуто бюджет на наступний рік.

[Спікер Верховної Ради Дмитро Разумков підписав Закон № 1012 «Про особливу процедуру усунення Президента України з поста \(імпічмент\)».](#)

Проект закону передбачає, що Верховна Рада може усунути Президента з посади в порядку імпічменту виключно в разі вчинення ним державної зради або іншого злочину.

Підставою для ініціювання імпічменту є письмове подання, підписане більшістю народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради, підписи яких не відкликаються. ... Верховна Рада більшістю голосів народних депутатів України від її конституційного складу приймає рішення щодо ініціювання імпічменту та включення його до порядку денного сесії Верховної Ради як невідкладного.

[Рада схвалила правки В. Зеленського до закону про Антикорупційний суд.](#)

Згідно із запропонованими змінами, підсудність ВАКС як суду першої інстанції, суду апеляційної інстанції та слідчих суддів поширюється на кримінальні провадження, відомості за якими було внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань із дня початку роботи Вищого антикорупційного суду; до дня початку роботи ВАКС, якщо досудове розслідування здійснюється або здійснювало Національне антикорупційне бюро України та завершено прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

[Міністр оборони України Андрій Загороднюк розповів про плани реформування Військово-морських сил України.](#)

У нас узагалі питання розвитку ВМС – це питання дуже серйозного перегляду. Тому що, як відомо, вийшла з Криму дуже невелика частина, деякі з них звільнилися після цього. І нам треба повністю перебудовувати ВМС. Тобто це не питання тільки особового складу, це взагалі питання розбудови ВМС. Є нова концепція, яка була розроблена деякий час. Але, на жаль, мало з цієї концепції було реалізовано. Тобто ми маємо її зараз повністю запроваджувати. І взагалі це повний перегляд того, яким чином буде ВМС розвиватися.

10 вересня Верховна Рада ухвалила в першому читанні проект закону № 1032, який передбачає перетворення Генеральної прокуратури в офіс Генпрокурора, ліквідацію військових прокуратур, переатестацію співробітників прокуратур та інші реформи.

Проект закону про реформу органів прокуратури Президент України Володимир Зеленський подав у Раду 29 серпня. Він був позначений як невідкладний.

Глава держави пропонує створити Офіс Генерального прокурора замість Генеральної прокуратури; у глави офісу будуть перший заступник і заступники, серед яких керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП).

Генеральний прокурор України Руслан Рябошапка заявив, що найближчим часом буде затверджено концепцію реформування кримінальної юстиції.

Крім підготовки ургентних, термінових змін, які мають запустити процес очищення прокуратури, у нас є цілісне бачення, як має далі розвиватися вся система кримінальної юстиції. Ідеться про кримінальне, кримінально-процесуальне законодавство, яке потребує уточнень.

Верховна Рада затвердила зміни до Закону «Про приватизацію державного та комунального майна», усунувши в ньому неточність, яка суперечила Конституції України.

Автори закону зазначають, що в чинному законі про приватизацію державного та комунального майна міститься норма про те, що депутати мають створювати комісію з питань приватизації. Однак ця норма суперечить Конституції.

При Міністерстві охорони здоров'я України буде створено Офіс пацієнта.

Міністр охорони здоров'я України Зоряна Скалецька:

Офіс пацієнта створюють для того, щоб усі звернення, усі комунікації здійснювалися не через вулицю, дзвінки, а через один структурований інструмент, точку входу. Це буде та точка комунікації, з якої потім виходитимуть усі необхідні для пацієнтів рішення, системні зміни.

Міністр освіти України Ганна Новосад заявила, що потрібно продовжити реформу освіти і позбутися радянських негативів у школі.

Звичайна українська школа – це школа, яка, на жаль, перейняла на себе всі ті негативи, які були в радянській школі. Це система, яка дуже часто побудована на страху, що пронизує абсолютно всі відносини: вчитель – учень, учитель – директор, батьки – директор, директор – міністерство. Якщо

ми не приберемо цей страх, який сковує будь-який творчий потенціал, будь-яку можливість до діалогу, то ми не зможемо говорити про щасливих, успішних громадян.

[ОСББ – учасники програми «тепліх кредитів» заощаджують від 30 % до 70 % на комунальних послугах.](#)

Голова Держенергоефективності Сергій Савчук:

Так, залежно від складності утеплення економія енергоспоживання для мешканців багатоповерхівок сягає від 30 % до 70 %.

Як тільки ОСББ переконалися в дієвості та швидкості механізму відшкодування, ще й з кількох джерел (державного та місцевих бюджетів), то почали залучати «теплі кредити» на 2–3 і більше млн грн і проводити повне утеплення багатоповерхівок.

[15 вересня уряд розглянув і затвердив проект Державного бюджету на 2020 рік, який буде переданий до парламенту вчасно відповідно до вимог законодавства.](#)

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

У нас було тільки два тижні, щоб опрацювати цей документ, тому це перший варіант. Він ґрунтується на макропоказниках, які були затверджені ще весною. За два тижні ми подамо до парламенту Програму дій уряду, поділимося своїми думками про те, як ми бачимо інструменти економічного зростання. За потреби Мінекономіки перегляне макропоказники і ми зробимо відповідні зміни.

[18 вересня Кабінет Міністрів України прийняв низку рішень з кадрових питань.](#)

Прем'єр-міністр Олексій Гончарук на засіданні уряду представив кандидатуру на посаду голови Фонду державного майна України Сенниченка Дмитра Володимировича.

Уряд також призначив низку заступників...

[Кабінет Міністрів на своєму засіданні прийняв низку важливих рішень.](#)

Уряд схвалив законопроект, який уповноважує Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства на формування державної політики у сфері праці, зокрема щодо зайнятості населення, професійного навчання та професійного розвитку працівників, регулювання трудової міграції громадян України.

[Уряд провів низку кадрових призначень. Так, на своєму засіданні 11 вересня 2019 р. Кабінет Міністрів України призначив заступників у низку міністерств.](#)

Аналітичний коментар

Л. Дем'яненко,
старш. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу ФПУ,
канд. філол. наук

Закон про імпічмент: чи реально усунути Президента?

В Україні процедура імпічменту Президента в Конституції України була прописана недосконало. Ця процедура передбачала втручання багатьох структур та не мала розписаних уточнень стосовно спеціальних слідчих і прокурора. Вона була досить складною для виконання. І знову про імпічмент Президента в Україні тепер: що змінилося і який це матиме результат?

Спроба прийняти закон про імпічмент Президента була ще 29 травня, коли Президент України В. Зеленський зареєстрував у Верховній Раді України восьмого скликання законопроект про особливості припинення дії повноважень Президента. На сайті ВРУ оприлюднили текст президентського законопроекту про імпічмент. Під час Погоджувальної ради 3 червня представник Президента України у ВРУ Р. Стефанчук просив парламентарів найближчим часом розглянути президентський законопроект про імпічмент (...). 4 червня народні депутати відмовилися включати до порядку денного президентський законопроект про імпічмент. Того ж дня нардепи розпочали розгляд у другому читанні законопроекту про ТСК, у якому, зокрема, передбачені положення щодо запровадження процедури імпічменту Президента (zik.ua).

І ось 6 вересня Комітет Верховної Ради з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування рекомендує парламенту ухвалити за основу і в цілому законопроект № 1012 «Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент)». Відповідне рішення підтримали члени комітету на засіданні.

Так, пропозицію рекомендувати ВР ухвалити законопроект № 1012 за наслідками розгляду в першому читанні за основу і в цілому підтримали 16 членів комітету, троє голосували «проти», двоє – утрималися ([«Прямий»](http://Prямий)).

Головне науково-експертне управління (ГНЕУ) Верховної Ради у своєму висновку зазначає, що «...метою і завданнями прийняття цього законопроекту є створення правових засад для гарантування реалізації народними депутатами України як представниками українського народу парламентського контролю за дотриманням главою держави Конституції та законів України, відновлення системи стримувань та противаг шляхом забезпечення можливості практичної реалізації процедури імпічменту Президента України. Проект закону передбачає, що Верховна Рада може

усунути Президента України з посади в порядку імпічменту виключно у разі вчинення ним державної зради або іншого злочину. Процедура імпічменту ініціюватиметься більшістю народних депутатів від конституційного складу» (24tv.ua).

Таким чином 10 вересня нардепи Верховної Ради дев'ятого скликання підтримали законопроект № 1012 про імпічмент Президента в цілому.

Законопроект № 1012 про імпічмент авторства Президента В. Зеленського підтримали 245 депутатів Верховної Ради: 244 – із «Слуги народу» та один позафракційний. Не підтримали законопроект 73 депутати, ще 55 – утримались.

Як ідеться в пояснювальній записці до документа, проект закону визначає порядок дострокового припинення повноважень Президента України в разі усунення з поста в порядку імпічменту.

Згідно з документом, імпічмент буде позасудовим конституційним процесом. Імпічмент регулюватиметься Конституцією України, регламентом Ради, цим та іншими законами України.

Підставою для ініціювання імпічменту є письмове подання нардепів, підписане більшістю Ради. Ці підписи відкликаються. Подання повинне містити правове обґрунтування необхідності створення тимчасової слідчої комісії.

Щодо порядку оголошення імпічменту Президенту України, то він буде таким:

- подання Верховної Ради про вчинений Президентом злочин;
- голосування Ради за оголошення початку процедури імпічменту і створення тимчасової комісії (необхідно 300 +1 голос);
- формування тимчасової слідчої комісії;
- комісія проводить розслідування факту та обставин злочину;
- слідча комісія готує і подає до Ради висновки та пропозиції щодо проведеного розслідування;
- розгляд Радою висновків комісії за участі Президента, голову та суддів КСУ, голів ВСУ та ГПУ і уповноважену ВРУ з прав людини;
- Рада голосує за подання висновків ТСК та результатів обговорення до ВСУ та КСУ (голосування таємне, потрібно 300 +1 голос);
- ВСУ та КСУ розглядають подання Верховної Ради;
- Рада ухвалює рішення про усунення Президента з поста (голосування таємне, потрібно 338 і більше голосів);
- Президент втрачає повноваження після оголошення про це глави парламенту.

У тому випадку, якщо Рада не підтримає процедуру імпічменту Президента, глава парламенту оголошує про припинення процедури та повноважень тимчасової слідчої комісії, а ще він від імені парламенту просить вибачення у Президента (24tv.ua).

На сьогодні, на думку політиків та експертів, усунути Президента з посади, відповідно до нового закону, неможливо.

Один з авторів першої Конституції України, суддя Конституційного Суду С. Головатий в інтерв'ю «BBC News Україна» говорив, що конституційну норму про імпічмент прописано так, щоб її не можна було реалізувати: це, за його словами, було компромісом між парламентом і другим Президентом Л. Кучмою в 1996 р. «Питання тоді стояло просто – імпічмент має бути прописаний у Конституції так, щоб реально його ніколи не можна було здійснити». На думку С. Головатого, «...щоб імпічмент став реальним, потрібно знизити поріг результативного голосування» (gordonua.com).

Такої думки і аналітик ГО «Центр UA» Н. Заболотний. Він пояснює те, що «...нежиттєздатність інституту імпічменту, попри поширену думку, дуже слабо пов'язана з відсутністю однойменного закону. Щоб прийняти такий закон, треба лише 226 голосів, щоб подолати вето Президента на нього, потрібно 300 голосів, а щоб остаточно позбавити Президента його крісла, необхідно аж 338 голосів, тобто $\frac{3}{4}$ від конституційного складу Ради».

Тому майже всі переконані, що заручитись такою підтримкою майже нереально. По-перше, останні два скликання працюють у неповному складі, бо не відбулись вибори по мажоритарних округах окупованих Криму, Севастополя та частини Донбасу. Наприклад, у дев'ятому скликанні залишились порожніми 26 місць народних обранців із конституційних 450. Тому якщо хоч 87 народних обранців будуть проти імпічменту, кінцеве рішення не буде прийнято.

По-друге, українські президенти традиційно мають великі парламентські фракції, які гарантують їм безпеку від імпічменту. Партія регіонів В. Януковича мала понад 180 парламентських місць, Блок Петра Порошенка – орієнтовно 140, а партія В. Зеленського взагалі має одноосібну більшість – 254 народні обранці. Уявити собі обставини, за яких народні обранці позбавлять найвищого поста держави свого лідера, вельми складно.

По-третє, минулого тижня Рада зняла недоторканність з народних депутатів. Тому перед народними обранцями, які захочуть усунути Президента, тепер треба буде рахуватись із ризиками потрапити до рук залежних від нього СБУ чи Генпрокуратури. Адже тиск силових структур на політиків для нас давно не дивина.

Юрист і народний депутат VIII скликання В. Пташник теж заявляє, що «...без змін до Конституції будь-який закон про імпічмент – популізм. Просто його наявність ні на що не вплине».

У свою чергу політолог В. Фесенко пояснює, що «...зміни до Конституції не вносилися, оскільки прописаний там порядок влаштовує владу, а процедура в новому законі – йому відповідає. Її можна було б спростити, адже при нинішніх нормах організувати імпічмент майже

неможливо: тільки якщо більшість парламенту налаштована проти гаранта, але сьогодні це малоймовірно» (ua.news).

Отже, думка майже одностайна щодо неісності інституту імпичменту, а саме через відсутність закону – більше міф, ніж правда. Імпічмент є дуже малоймовірним через необхідність підтримки кінцевого рішення $\frac{3}{4}$ народних депутатів від конституційного складу.

Фахівці сходяться на думці, що для його «воскресіння» необхідно внести зміни до Конституції і зменшити кількість необхідних голосів із $\frac{3}{4}$ до $\frac{2}{3}$, тобто із 338 до 300.

Аналітик Н. Заболотний робить висновок про те, що, «зважаючи на велику кількість ґрунтовних зауважень до прийнятого Радою законопроекту про імпичмент і його низький вплив на суть проблеми складається думка, що він приймався здебільшого з популістичних, а не правових міркувань» (https://lb.ua/author/1641_nazar_zabolotniy).

Вважаємо, що аналітики та політики, у принципі, мають рацію, але жоден із них не наголошує на тому, що голосування (і це прописано в порядку оголошення імпичменту) відбуватиметься таємно. Тому під час голосування набрати 338 голосів – мала, але ймовірність все ж таки була б. Якби не ще один «камінь спотикання» на шляху до підписання закону. А саме те, що в перехідних положеннях зазначено, що закон про імпичмент набуває чинності наступного дня після офіційного опублікування. Це відбудеться після того, як документ підпише Президент В. Зеленський. Однак відомо, що 11 вересня фракція «Європейської солідарності» подала на розгляд Ради проект постанови про скасування результатів голосування: фракція П. Порошенка наполягає, що спікер не мав права ставити законопроект на голосування у другому читанні як такий, що не потребує доопрацювання, оскільки частина депутатів висловлювала претензії до документа. До того моменту, поки Рада не розгляне проект постанови «Європейської солідарності», закон не може бути передано на підпис Президенту (gordonua.com).

Але вже на наступному тижні, 19 вересня, в інформації про стан проходження зазначено, що закон «повернуто з підписом Голови Верховної Ради України та направлено на підпис Президенту» (Верховна Рада України).

Тому все ж таки, на думку більшості експертів, зважаючи на політичні кризи, особливо між парламентом і Президентом, питання закону про імпичмент потрібно вирішувати. Новітня історія України показує небажання миритися з рішеннями Президента.

Політолог В. Дзівідзінський підкреслює, що під час каденції П. Порошенка тема закону про імпичмент стала ще більш актуальною, оскільки діями п'ятого Президента було багато незадоволених. Попит суспільства вилився у відповідні вимоги до кандидатів у Президенти. І закон про імпичмент був однією з обіцянок В. Зеленського, йому потрібно було її виконати. ...Але якщо Президент матиме високу підтримку українців, йому

не загрожує імпічмент. Якщо ні – як свого часу втратив В. Янукович і фактично П. Порошенко, дається право іншим державним інституціям його змістити. Без революцій і потрясінь для держави (24tv.ua).

Процедура усунення Президента через імпічмент складна в усьому світі. У новітній історії позбулися поста після такої процедури президенти Бразилії (за обвинуваченнями в корупції), Перу (подав у відставку, але конгрес не прийняв її й оголосив імпічмент із заборобою на політичну діяльність), Індонезії (не вдалося поліпшити економічну ситуацію після кризи), Південної Кореї (президента обвинувачували у хабарництві та зловживанні владою) та Литви. Причому імпічмент президента Литви Р. Паксаса, якого усунули, зокрема, через зв'язки його оточення з міжнародною злочинністю – єдиний випадок у Європі (литовський парламент оголосив імпічмент президенту Р. Паксасу у 2004 р.).

Наприклад, у США процедуру імпічменту починали тричі: у 1868 р. проти Е. Джонсона за обвинуваченням у незаконній відставці військового міністра, у 1974 р. – проти Р. Ніксона після знаменитого Вотергейтського скандалу й у 1999 р. – проти Б. Клінтона за неправдиві свідчення у справі про його зв'язки з М. Левінські. У підсумку Джонсона і Клінтона виправдав сенат, а Ніксон пішов у відставку раніше, ніж сенат завершив процедуру.

У 2017 р. про ініціативу імпічменту чинного президента США Д. Трампа оголошували члени Палати представників від Демократичної партії, але Конгрес заблокував резолюцію (gordonua.com).

Відтак, закон про імпічмент – запобіжник у багатьох демократичних країнах. І є запобіжники, які дозволяють не маніпулювати цими речами і, таким чином, створюючи баланс між державними інституціями.

Узагалі імпічмент не мав і в деяких країнах досі не має нічого спільного з усуненням посадової особи із займаної посади (unian.ua). Ця процедура була задумана, скоріше, як право представницького органу (парламенту) виказати своє негативне ставлення та недовіру до представників виконавчої гілки влади. Таке собі «політичне тавро» чи «привселюдна ганьба». А тому в країнах з високим рівнем політичної культури та відповідальності урядовець сам ішов у відставку, щоб не «замазатись» імпічментом.

Таким чином, погоджуємося з думкою С. Панасюка, конституціоналіста, кандидата юридичних наук, професора кафедри Українсько-американського університету Конкордія, який зазначає, що конституційна процедура для притягнення до відповідальності та усунення президента з посади в порядку імпічменту, навіть без спеціального закону, вже досить складна для виконання. Але такий закон все одно потрібен. Тому має бути прописана детальна процедура імпічменту. Проте, слід пам'ятати, що прийняття спеціального закону не принесе «покращення вже сьогодні» та не допоможе фактично реалізувати усунення Президента України в порядку імпічменту (unian.ua).

Як висловив свою думку український тележурналіст А. Овдієнко: «Президент України Володимир Зеленський дотримав свого слова – обіцяв, що законопроект про імпічмент буде проголосований одним із перших, то ж саме так зараз і сталося, щоб не говорили однопартійці Порошенка та Тимошенко про порушення регламенту. Утім, якщо бути прихильником теорії змов і знати, що незабаром у країні все знову з ніг на голову перевернеться, то треба розуміти, що це порушення регламенту Президент, теоретично, зможе потому використати на свій захист і нівелювати ним оголошений собі імпічмент. Але я в таке не вірю, що Зеленський уже зараз, побоюючись можливого усунення себе з президентської посади, навмисно заклав під цей законопроект міну уповільненої дії. Це було б занадто прагматично» (24tv.ua).

Отже, імпічмент Президента України передбачений у Конституції України. Проте практика застосування цієї процедури, а точніше – її відсутність, свідчить про те, що інститут імпічменту Президента все ж таки потребує системних змін та доопрацювань.

Є нагальна потреба якнайшвидше вирішити проблеми, пов'язані як із конституційно-правовою відповідальністю взагалі, так і глави держави – зокрема. Створення процедури, з урахуванням досвіду демократичних країн і напрацювань провідних вітчизняних учених-конституціоналістів, яка матиме реальні шанси на втілення в життя, поза сумнівів, сприятиме підвищенню персональної відповідальності Президента, дотриманню балансу між гілками влади, буде стримуючим фактором у діяльності глави держави.

На сьогодні закон є, а чи буде він працювати і чи дійсно парламент зможе відправити Президента у відставку, якщо на це будуть підстави – спрогнозувати складно.

Блогосфера

Український політик, підприємець, народний депутат України VIII скликання Сергій Лабазюк:

Децентралізація триває вже п'ять років. У переважній більшості вона дала позитивні зрушення. Відбудова доріг, ремонти в дитсадках і школах, розвиток інфраструктури.

Зокрема, громади отримали у свої бюджети зарахування до місцевих бюджетів ОТГ: 60 % податку на доходи фізичних осіб, 100 % надходжень від єдиного податку, податку на прибуток підприємств і фінансових установ комунальної власності, податку на майно, кошти, отримані за надання адміністративних послуг, 5 % акцизного податку з реалізації підакцизних товарів та акцизний податок з роздрібного продажу пального.

Нарешті громади мають прямі міжбюджетні відносини з державним бюджетом, для виконання делегованих державою повноважень надаються відповідні трансферти (дотації, освітня та медична субвенції, субвенція на розвиток інфраструктури громад). У результаті прийнятих законодавчих змін органам місцевого самоврядування надано право затверджувати місцеві бюджети незалежно від дати прийняття закону про Державний бюджет України.

Як приклад, бюджет Волочиської об'єднаної територіальної громади на Хмельниччині за роки цієї реформи зріс учетверо, у 2018 р. відремонтовано 88 км доріг, проведено капітальні ремонти освітніх закладів на 7,2 млн грн, закладів культури – на 1,6 млн грн, працює «Мобільний соціальний офіс», який виїжджає щомісячно у кожний населений пункт Волочиської ОТГ та надає соціальні послуги немобільним групам населення – особам з інвалідністю, самотнім, малозахищеним верствам населення.

Іншим наочним прикладом є Наркевицька селищна об'єднана територіальна громада, у якій здійснено капітальний ремонт Наркевицької амбулаторії, закуплено якісне медичне обладнання, збудовано зовнішні мережі водопостачання в усіх 16 селах ОТГ, проведено реконструкції та будівництва вуличного освітлення, проведено капітальний ремонт Наркевицької ЗОШ, здійснено ремонт їдальні Бубнівської ЗОШ, перекрито дах, ремонт фасаду Наркевицького дитячого садочка, придбано прибиральну техніку для комунального підприємства Наркевицької ОТГ.

Такі приклади непоодинокі і яскраво свідчать про те, що громади стають спроможними, ефективно планують розвиток своїх територій, фінансово незалежними, самодостатніми, а головне – здатними суттєво покращити якість життя громадян України.

Громади відчули результати децентралізації – у населених пунктах почали ремонтуватись дороги, медичні й освітні заклади, проводяться

водогони, реконструкція вуличного освітлення. Реформа децентралізації дала поштовх до повноцінного розвитку громади, можливість поліпшити життя у кожному населеному пункті та країні в цілому.

Тому згортання реформи децентралізації стане «злочином» проти українського суспільства, її потрібно не лише продовжувати, а й розвивати! Це підтверджується моїм досвідом спілкування абсолютно з усіма головами ОТГ, які як один говорять мені про те, що згортати реформу децентралізації категорично не можна, а навпаки, її потрібно продовжувати і прискорювати. (...).

У наступному році, за планом, децентралізація має завершитися. Часу обмаль, а роботи ще багато. Тому цей час маємо максимально використати з користю, напрацювавши дієву модель спільної роботи на всіх рівнях ([Реформу децентралізації потрібно продовжувати і прискорити](#)).

**Голова Гадяцької районної державної адміністрації
Олексій Матюшенко:**

За останні роки наші школярі відчули на собі чимало змін. Цей навчальний рік також не став винятком. На дітей чекає багато новацій, зокрема, серед них – відсутність шкільної форми та дошок пошани. Крім того, віднині оцінки будуть відомі лише учням та їхнім батькам, а у старшокласників з'явиться додатковий урок – фінансова грамотність.

Доведено, що діти проводять у школі більшу частину свого дня, тому школа – це не лише приміщення. Школа нового покоління має стати затишним місцем, де учні зможуть комфортно розвиватися та навчатися. (...).

Нова українська школа повинна бути інтерактивною, мобільною та бути обладнаною сучасними технологіями. Також це школа з інтерактивним методом навчання, вільним доступом до Інтернету та електронних бібліотек. Школа, яка надає якісну освіту.

Саме тому навчальні кабінети наших освітніх закладів оформлені за вимогами Нової української школи у форматі Open space. Мультимедійною сучасною дошкою на сьогодні забезпечено першачків Рашівської ЗОШ, а решта шкіл району отримають інтерактивні дошки вже до кінця цього місяця.

На моє переконання, школи мають бути спортивними. Школа повинна мати хороший спортивний зал, який стане майданчиком, де цінують здоровий спосіб життя. Тому протягом кількох років ми постійно оновлювали матеріально-спортивну базу наших навчальних закладів, щоб кожна дитина мала змогу фізично розвиватися. Не дарма говорять, що у здоровому тілі здоровий дух.

Але найголовніше призначення Нової школи – це навчити дітей глобально та різносторонньо мислити. І допомогти розвивати таланти дітей через організацію багатьох творчих студій у позаурочний час.

Щиро хочу, щоб для кожного школа стала другою домівкою і другою сім'єю ([Створюємо школу нового покоління](#)).

Голова ГО «Декларації під контролем», член Ради громадського контролю НАБУ Саша Дрік:

Сподіваюсь, що це в мільйонний і останній раз я вживаю словосполучення «перезавантаження НАЗК» – уже у вівторок такий законопроект може бути прийнятий. Поданий Президентом проект закону враховує багато з озвучених громадським і експертним середовищем раніше пропозицій. Утім, його текст на 33 сторінках не обмежується лише переобранням керівництва, і хоча більшість положень вчасні і доречні, деякі потребують доопрацювання.

Загалом законопроект вносить зміни до більш ніж 10 законів.

Лева частина правок вноситься в профільний Закон «Про запобігання корупції», який і регулює роботу НАЗК.

За президентським законопроектом, нинішнє керівництво НАЗК звільняється.

Для обрання нового переформатовується конкурсна комісія, яка тепер складатиметься з шести осіб: по троє – делегати від Кабміну і від міжнародних організацій.

Колегіальне керівництво замінюється на одноосібного голову, який зможе сам призначати собі трьох заступників.

Для ефективного контролю за роботою органу створюється Управління внутрішнього контролю; за новими правилами і з новими повноваженнями перезавантажується Громадська рада; запроваджується раз на два роки незалежний аудит.

Ці пункти входили до консолідованої концепції перезавантаження НАЗК, розробленої громадським і експертним середовищем, і я писала про них ще до виборів, немає, однак, одного важливого – проведення позачергової оцінки працівників. Законодавчо прописані ці повноваження, а також обов'язковий конкурсний набір на всі посади (крім заступників голови) суттєво спростили б і забезпечили належну прозорість процесу оновлення апарату органу. А без цього повноцінний перезапуск органу неможливий, і організація цього процесу буде одним із викликів для нового керівництва.

Крім того, вносяться зміни до цілого ряду питань, пов'язаних зі здійсненням НАЗК своїх функцій. Серед них:

- усувається необхідність реєструвати рішення НАЗК у Мін'юсті, що створювало проблеми, зокрема, при затвердженні порядків перевірок декларацій;

- закріплюється право безперешкодних доступів до держреєстрів і баз даних, необхідних для проведення перевірок;

- вирішується системна проблема з уникненням адміністративної відповідальності;

- НАБУ надається безпосередній доступ до реєстру декларацій;

- урегульовується діяльність т. зв. уповноважених підрозділів (фактично представників НАЗК у різних органах державної влади);
- запроваджується автоматизований розподіл для повних перевірок декларацій тощо.

Частина змін стосується безпосередньо тих, хто, відповідно до закону, має подавати декларації і що має декларуватись:

- виключається норма, яка давала можливість кандидатам у нардепи не подавати декларації, якщо вибори повторні, проміжні або позачергові. Тобто тепер усі кандидати на всіх виборах до Верховної Ради будуть зобов'язані подавати декларацію (зміни в ЗУ «Про вибори народних депутатів України»);

- Офіс Президента, посади патронатної служби, помічники суддів включаються до списку декларантів, громадські активісти – виключаються. Цікаво, що видаляється примітка, яка звільняла від подання декларацій військових;

- для високопосадовців вводиться обов'язок повідомляти не лише про свої суттєві зміни у майновому стані, але й членів сім'ї;

- незалежні члени наглядових рад банків і держпідприємств, а також депутати місцевих рад виключаються з-під дії статті про конфлікт інтересів у зв'язку з наявністю в особи підприємств чи корпоративних прав, а іноземці-нерезиденти, які входять до складу наглядових рад банків і держпідприємств як незалежні члени – з-під дії вимог закону про декларування;

- збільшується обсяг інформації, яку треба зазначати в декларації (наприклад, тепер треба буде декларувати всі установи, у тому числі за кордоном, де відкриті рахунки із вказанням деталей рахунку і тих, хто має право розпоряджатись цим рахунком);

- декларуванню підлягає майно не лише станом на 31 грудня, а те, яке належало або було в користуванні не менше «половини днів протягом звітного періоду»;

- уточнюються деякі поняття, зокрема близьких осіб, членів сім'ї і юридичної особи публічного права та ін. (...)

І бонус: претендувати на голову НАЗК можна лише з 35 років. (...).

Добре, що перезавантаження НАЗК стало одним із пріоритетів нової влади. Чудово, що в президентському законопроекті враховано думку експертного і профільного громадського середовища – ми і так занадто довго чекали на прийняття рішення про перезавантаження НАЗК. Утім, важливо, щоб і перезавантаження, і робота після перезавантаження не перетворились знову на безкінечний процес, за лаштунками якого відбуваються зловживання. І для цього потрібно зробити все можливе, особливо якщо така можливість є – навіть якщо для цього знадобиться неодноразово змінювати закон. Зрештою, справжнім показником ефективності нової влади мають стати незалежні та ефективні інститути влади, і хотілося б, щоб НАЗК стало одним із них ([Перезавантаження НАЗК від Зе: нарешті, але є нюанси](#)).

Адвокат, правник, экс-заступник міністра юстиції Павло Мороз:

(...) Повертаюсь до своєї традиційної рубрики – податкових новин, які чомусь мало хто помічає.

Зміна перша і важлива – день народження нової податкової

Так, 28 серпня ДФС офіційно перетворилася у ДПС, коли набрало чинності розпорядження КМУ № 682-р. Відповідно з того дня всі функції ДФС було передано ДПС. Але що змінилось, окрім дати?

1. Підписання квитанцій, інформаційних розсилок ДПС та зашифрування повідомлень на ДПС і звітність здійснюється новими ЕЦП.

2. Відбудеться заміна кваліфікованих технологічних сертифікатів API «Електронного кабінету». Новий сайт ДПС – tax.gov.ua.

3. Вхід до Електронного кабінету тепер доступний за новою адресою: cabinet.tax.gov.ua.

4. Змінилися коди квитанцій № 1 та № 2. Тому при відправленні документів до ДПС через М.Е.Дос некоректно відображаються отримані квитанції. Нові версії квитанцій № 1 та № 2 будуть підтримані в найближчому оновленні.

5. У зв'язку з появою нових ЕЦП ДПС потрібно оновити програмне забезпечення. За повідомленням М.Е.Дос, для того, щоб користуватися оновленим сертифікатом, потрібно обов'язково оновити програму (оновлення 11.01.018).

Нова податкова – платимо податки по-новому

З 1 жовтня податки будуть сплачувати за новою процедурою, точніше, почнуть діяти нові рахунки для сплати податків.

Змінюються реквізити не заради зміни або для того, щоб нова податкова мала приводи заявити про свою роботу, а через те, що змінились бюджетні рахунки для сплати податків і зборів, відкритих відповідно до вимог стандарту IBAN із збереженням довжини номера рахунку аналітичного обліку – не більше 14 цифрових символів.

Наразі про оновлення рахунків поінформували ГУ ДФС 12-ти областей.

За посиланням ви знайдете діючі нині рахунки та відповідні їм нові рахунки. На жаль, назви податків відсутні. До того ж, наразі немає файлів щодо рахунків з ЄСВ.

Нова податкова та амністія капіталу

Україна та МВФ і досі ведуть переговори щодо податкової амністії. Завдяки ній передбачається легалізувати незаконні доходи українців. Ставки податку пропонуються такі: 9 % – базова і 5 % – знижена.

Очікується, що восени відповідний законопроект буде поданий на розгляд до ВРУ. Знаючи новобраний парламент – це може відбутися хоч завтра, головне, щоб вони відповідально та уважно поставились до цього законопроекту. У чому я дуже сумніваюсь.

Нові податки для ІТ-бізнесу. Що таке «Фонд розвитку людського капіталу»?

«Фонд розвитку людського капіталу» – новий фонд, який віддадуть у руки бізнесу. Тобто наповнюватись цей фонд теж буде не бюджетними коштами (податками), а коштами ФОПів із ІТ-сфери.

Представники ІТ-галузі повинні самостійно обрати менеджмент фонду та розробити правила, за якими цей фонд працюватиме. Але перед ним, звісно, стоятимуть «державні» цілі, зокрема:

- створення нових кампусів та курсів для ІТ-спеціалістів;
- фінансування стипендій студентів українських вишів;
- гранти для молодих учених.

Фінансувати «Фонд розвитку людського капіталу» планують шляхом запровадження нового податку, який сплачуватимуть працівники ІТ-галузі. Розмір цього податку становитиме спочатку 1 %, але щороку зростатиме, доки не досягне 5 % від доходу у 2024 р.

За розрахунками уряду, новий податок дасть змогу накопичити у Фонді 500 млн грн уже у 2020 р. Нові податки будуть існувати паралельно з уже наявними та стосуватимуться тих айтішників, які працюють як фізичні особи-підприємці.

Що ж, чекаємо та будемо дивитись на перші результати цих нововведень ([Що вже зробила нова податкова, та чи зробила взагалі](#)).

Огляд зарубіжних ЗМІ

Президент Словачкої Республіки Зузана Чапутова під час офіційного візиту в Україну позитивно оцінила реформи Президента України Володимира Зеленського та його зусилля щодо врегулювання конфлікту на Сході України (Aktuality.sk, Словаччина).

Словаччина підтримує Україну на шляху реформ, а також на європейському та євроатлантичному шляху.

Я позитивно оцінюю прагнення В. Зеленського і бачу, що його пріоритетами є зміцнення верховенства права, справедливості, судової влади та боротьба з корупцією.

Глава МЗС Польщі Яцек Чапутович та **глава МЗС Словаччини Мирослав Лайчак** на спільній прес-конференції у Варшаві заявили, що Польща і Словаччина підтримуватимуть реформи, що проводяться українською владою ([The First News](http://TheFirstNews), Польща).

Віце-прем'єр України Дмитро Кулеба у Брюсселі заявив, що у своїх відносинах з ЄС Україна зосередиться на економічній інтеграції ([Deutsche Welle](http://DeutscheWelle), Німеччина).

Ми рухаємося у Європу, ми продовжуємо інтеграцію. Ми надзвичайно зацікавлені в економічній інтеграції.

Спершу варто об'єднати економіки та людей, після чого настане вже політична інтеграція.

Ви чули заяви і Президента, і уряду, що ми дійсно налаштовані реформувати економіку, поставити її на рейки, які зроблять її ефективною і такою, що базуватиметься на зрозумілих нормах, нормах ЄС.

Зокрема, ідеться про інтеграцію до енергетичного союзу, до цифрового ринку ЄС, про так званий «промисловий безвіз», тобто угоду між Україною та ЄС про відповідність промислової продукції. Якщо Україна зробить свою частину роботи, то ЄС піде на укладання угоди про сертифікацію української промислової продукції.

Ще однією складовою економічної інтеграції є реформування митниці.

Якщо ми розрулимо митницю, то це відкриє додатковий величезний потенціал для підвищення обсягів нашої торгівлі та створення сприятливих умов для бізнесу.

Посол України в Білорусі Ігор Кизим на офіційному заході в Білорусі заявив, що цей рік був непростим для України, насиченим викликами, але Україна серйозно ставиться до реформ ([Belarus News](http://BelarusNews), Білорусь).

Це був рік, коли влада зазнала майже повного перезавантаження. У результаті президентських і парламентських виборів нова політична сила на чолі з Президентом В. Зеленським прийшла до влади в Україні.

Під час першої сесії 29 серпня новий парламент створив новий уряд, прийняв важливі закони, яких суспільство довго чекало, у тому числі закон про зняття депутатської недоторканності.

Це свідчить про те, що український уряд серйозно ставиться до прискорення економічних та соціальних реформ та боротьби з корупцією.

Зовнішня політика України залишається незмінною: курс на європейську та євроатлантичну інтеграцію.

Верховна Рада України прийняла закон про процедуру імпічменту Президента України ([Грузія online](#), Грузія).

Закон передбачає, що Рада може усунути Президента з посади виключно в разі вчинення ним державної зради або іншого злочину.

Підставою для ініціювання імпічменту є письмове подання, підписане більшістю народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради України, підписи яких не відкликаються. На підставі такого подання має бути створена тимчасова слідча комісія Верховної Ради, призначений спеціальний прокурор.

Після прийняття Верховною Радою України рішення про звинувачення Президента України Верховна Рада України буде звертатися до Конституційного Суду України (для отримання висновку щодо додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту) і Верховного Суду (для отримання висновку про те, що діяння, у яких звинувачується Президент України, містять ознаки державної зради або іншого злочину).

Рішення про імпічмент буде вважатися прийнятим, якщо за нього проголосує не менше трьох чвертей народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради. У разі неприйняття парламентом постанови про імпічмент Президенту головує від імені парламенту повинен буде вибачитися перед главою держави.

Посол України в Угорщині Любов Непоп під час святкування українського Дня незалежності в Будапешті заявила, що новий глава держави, новий парламент та новий уряд докладе максимум зусиль для прискорення реформ і зробить країну справді привабливою для іноземних інвестицій та бізнесу ([Budapest Times](#), Угорщина).

Глава уряду О. Гончарук заявив, що «у нас є амбітна мета досягти на 40 % приросту ВВП у наступні п'ять років та зробити економіку України справді гнучкою та такою, що розвивається».

Як заявив міністр закордонних справ України В. Пристайко, «зовнішня політика буде базуватись на незмінних політичних цінностях та принципах,

але зробимо її більш прагматичною та орієнтованою на результат з економічної точки зору.

Ми продовжимо наш курс на європейську та євроатлантичну інтеграцію, який визначений нашою Конституцією.

У цьому зв'язку ми розраховуємо також на позитивний розвиток українсько-угорських відносин. Ми продовжимо наш шлях уперед, шлях змін і шансів. Давайте використаємо ці шанси разом».

Міжнародне рейтингове агентство Fitch Ratings заявило, що в нової влади України є всі можливості втілити реформи ([Fitch Ratings](#), США).

Агентство Fitch Ratings оновило суверенний борг України до «В» з «В-», вказуючи на зростання політичної та економічної стабільності країни, а також падіння рівня боргу. Прогнози позитивні.

Україна продемонструвала своєчасний доступ до фіскального та зовнішнього фінансування, покращуючи макроекономічну стабільність та зменшуючи державну заборгованість, тоді як скорочений виборчий період зменшив внутрішньополітичну невизначеність. Очікувана безперервність макроекономічної політики, рішуча заявлена прихильність нового уряду до структурних реформ та взаємодії з МВФ означають, що Fitch очікує подальших поліпшень кредитоспроможності.

Потужна підтримка Президентом В. Зеленським та контроль його партії над урядом і парламентом забезпечують уряду унікальну сильну позицію для просування вперед щодо стратегічного плану, орієнтованого на реформи.

Висока ймовірність продовження участі МВФ сприятиме доступу до офіційного та ринкового фінансування для виконання великих виплат суверенного боргу у 2020–2021 рр. та слугуватиме основою для політики та реформ, які потенційно можуть забезпечити перспективи зростання.

Розумне фінансове управління, стабільне зростання, зниження процентних ставок та помірний тиск знецінення валютного курсу сприятимуть постійному скороченню державного боргу. В агентстві очікують, що державний борг України знизиться до 47,9 % ВВП (55,8 %, включаючи гарантії) до кінця 2019 р., що знизиться майже на 20 пунктів від піку 69,2 % (80,9 %, включаючи гарантії) у 2016 р. та нижче поточних 57,5 %, і до 2021 р. досягне 44,4 %.

Реалізація ініціатив у межах «Стратегії – 2020»

ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ

Спікер Верховної Ради Дмитро Разумков підписав закон № 1012 «Про особливу процедуру усунення Президента України з поста (імпічмент)» ([Цензор.НЕТ](#)).

Проект закону передбачає, що Верховна Рада може усунути Президента з посади в порядку імпічменту виключно в разі вчинення ним державної зради або іншого злочину.

Підставою для ініціювання імпічменту є письмове подання, підписане більшістю народних депутатів України від конституційного складу Верховної Ради, підписи яких не відкликаються. ... Верховна Рада більшістю голосів народних депутатів України від її конституційного складу приймає рішення щодо ініціювання імпічменту та включення його до порядку денного сесії Верховної Ради як невідкладного.

У разі внесення до порядку денного питання про ініціювання імпічменту Верховна Рада створює спеціальну тимчасову слідчу комісію для проведення розслідування факту та обставин вчинення Президентом державної зради чи іншого злочину.

Президент, зі свого боку, згідно із законопроектом, може користуватися в процедурі імпічменту послугами захисників.

Після ухвалення Верховною Радою рішення про звинувачення Президента парламент має звернутися до Конституційного і Верховного судів. У разі отримання висновків Конституційного Суду і Верховного суду відповідно про додержання конституційної процедури розслідування і розгляду справи про імпічмент і про те, що діяння, в яких звинувачується Президент України, містять ознаки державної зради чи іншого злочину, Верховна Рада приймає рішення про усунення Президента України з поста в порядку імпічменту.

Передбачається, що рішення про імпічмент Президента вважатиметься прийнятим, якщо за нього проголосує не менше трьох чвертей народних депутатів від конституційного складу ВР.

У разі неприйняття Верховною Радою постанови про імпічмент Президента України головуючий від імені парламенту має вибачитися перед Президентом.

Уряд призначив 11 нових заступників міністрів ([Урядовий портал](#)).

На засіданні Кабінету Міністрів України уряд призначив 11 нових заступників своїм міністрам.

Міністр розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства Т. Милованов отримав трьох заступників: першого заступника П. Кухту,

заступника Т. Висоцького та заступника, Торгового представника України Т. Качку.

По одному заступнику отримали:
міністр у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб – заступник О. Терещенко;
міністр фінансів – заступник Г. Пліс;
міністр розвитку громад та територій – заступник Е. Кругляк.

По два нових заступники у:
міністра освіти і науки – П. Коржевський та Є. Стадний;
міністра соціальної політики – О. Коваль та С. Ніжинський.
Першого заступника отримав також віце-прем'єр-міністр, міністр цифрової трансформації М. Федоров. Ним став О. Вискуб.

На засіданні також погодили рішення про звільнення семи заступників міністрів.

Рішення про звільнення погодили стосовно О. Крентовської, Н. Федорович та М. Шамбіри з Міністерства соціальної політики, В. Трояна з МВС, О. Терещенка з Міністерства у справах ветеранів та Г. Пліса з Секретаріату Кабміну.

На засіданні розглянули також питання кадрових призначень у регіонах.

Так, ухвалили проекти рішень Президента України про звільнення (у зв'язку із завершенням повноважень попереднього Президента) Ю. Світличної з посади голови Харківської ОДА.

І ухвалили відповідний проект рішення про її повторне призначення головою Харківської ОДА.

Члени уряду також погодили рішення про призначення трьох заступників для голів Івано-Франківської ОДА: В. Івасика, С. Онищук та Д. Романюка.

Кабінет Міністрів на своєму засіданні прийняв низку важливих рішень ([Урядовий портал](#)).

Уряд схвалив законопроект, який уповноважує Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства на формування державної політики у сфері праці, зокрема щодо зайнятості населення, професійного навчання та професійного розвитку працівників, регулювання трудової міграції громадян України.

Кабінет Міністрів схвалив план роботи на виконання Указу Президента України № 647 «Про деякі заходи із забезпечення надання якісних публічних послуг», призначивши відповідальні відомства та строки реалізації. Нагадуємо, що уряду України було доручено: розробку єдиних вимог до надання публічних послуг, ефективного механізму контролю; підвищення кваліфікацій співробітників; запровадження ефективних способів надання консультацій фізичним та юридичним особам, зокрема з використанням «гарячих ліній» зв'язку, віртуальних співрозмовників («чат-ботів»),

електронних баз типових питань і відповідей. Крім того, планується спрощення процедур надання та отримання публічних послуг, забезпечення їхньої доступності, зокрема, шляхом:

- скасування необхідності подання заяви про надання публічної послуги в паперовій формі у разі наявності відомостей, необхідних для отримання такої послуги, в інших поданих суб'єктом звернення документах або національних електронних інформаційних ресурсах;

- опрацювання питання щодо запровадження реєстрації місця проживання за декларативним принципом шляхом подання заяви в електронній формі із забезпеченням непорушності прав власника;

- запровадження можливості надання органами місцевого самоврядування та/або нотаріусами окремих публічних послуг, зокрема пов'язаних із реєстрацією актів цивільного стану, реєстрацією транспортних засобів, видачею посвідчень водія, державною реєстрацією земельної ділянки, наданням соціальних послуг;

- опрацювання питання щодо запровадження можливості зарахування виплат у соціальній сфері на банківський рахунок, відкритий отримувачем відповідних коштів у будь-якій банківській установі тощо.

Крім того, уряд схвалив проект угоди між урядами України та Республіки Колумбія про взаємне скасування візових вимог для пред'явників звичайних паспортів та інших проїзних документів та уповноважив Постійного представника України при ООН В. Єльченка підписати зазначену угоду. Угода передбачає, що громадяни обох країн зможуть в'їжджати та перебувати на території іншої держави без віз строком до 90 днів протягом 180 днів.

18 вересня Кабінет Міністрів України прийняв низку рішень з кадрових питань ([Урядовий портал](#)).

Прем'єр-міністр Олексій Гончарук на засіданні уряду представив кандидатуру на посаду голови Фонду державного майна України Сенниченка Дмитра Володимировича.

Уряд також призначив низку заступників, якими стали:

У Міністерстві інфраструктури:

Форсюк Наталія Валеріївна – заступник міністра,

Клітіна Олександра Петрівна – заступник міністра з питань європейської інтеграції.

У Міністерстві розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства:

Ніколайчук Сергій Анатолійович – заступник міністра.

У Міністерстві у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб:

Ілляшенко Олексій Володимирович – заступник міністра з питань європейської інтеграції.

У Міністерстві юстиції:

Горовець Євгеній Миколайович – перший заступник міністра,
Банчук Олександр Анатолійович – заступник міністра,
Оніщук Ольга Миколаївна – заступник міністра з питань державної реєстрації,

Ліщина Іван Юрійович – заступник міністра, уповноважений у справах Європейського Суду з прав людини.

Уряд також провів низку звільнень. Зокрема, у Міністерстві екології та природних ресурсів звільнені з посад заступників міністра В. Вакараш та В. Полуйко. У Міністерстві інфраструктури – В. Довгань з посади заступника міністра з питань європейської інтеграції.

О. Насвіт звільнений з посади першого заступника голови Державного агентства України з управління зоною відчуження у зв'язку з досягненням пенсійного віку, а також В. В'ятрович з посади голови Українського інституту національної пам'яті за угодою сторін.

Крім того, уряд погодив тимчасове покладення виконання обов'язків генерального директора ПАТ «Центренерго» на В. Потапенка.

15 вересня уряд розглянув і затвердив проект Державного бюджету на 2020 рік, який буде переданий до парламенту вчасно відповідно до вимог законодавства ([Департамент інформації та комунікацій з громадськістю Секретаріату Кабінету Міністрів України](#)).

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

У нас було тільки два тижні, щоб опрацювати цей документ, тому це перший варіант. Він ґрунтується на макропоказниках, які були затверджені ще весною. За два тижні ми подамо до парламенту Програму дій уряду, поділимося своїми думками про те, як ми бачимо інструменти економічного зростання. За потреби Мінекономіки перегляне макропоказники і ми зробимо відповідні зміни.

Найважливіше – закласти в проект Держбюджету-2020 цілком інший, ефективний підхід до принципів фінансування видатків.

Ми дотримуємося принципу, що держави в економіці повинно ставати менше. Бюджет-2020 буде бюджетом ефективності, після якого буде бюджет економічного зростання. Ми плануємо зменшувати видатки на обслуговування державного апарату, бо багато державних грошей витрачається неефективно. Водночас цей уряд не буде підвищувати податки, їх треба поступово зменшити. Але зробити рівними для всіх. Бо коли податки високі, але їх платять далеко не всі, то це меганесправедливо. І ми це змінимо.

2020 р. стане роком зміни акцентів, зокрема зростання державної підтримки для малого та середнього бізнесу, зокрема фермерів. Ми змінили підхід у державній підтримці агросектора, замість дотувати великі підприємства – робимо акцент на підтримку для малих фермерів. Зокрема, плануємо компенсувати ставку з кредитів, щоб менші підприємства взяли

активну участь і мали не гірші умови для купівлі земельних ділянок, коли запрацює ринок землі.

2019 р. стане останнім, коли відбувається щорічне планування бюджету. «Наша стратегія в тому, щоб з кожним роком державний борг ставав меншим. Для цього мало одного року – треба планувати це на середньо- та довгостроковий період. У поточному році ми востаннє приймаємо бюджет на один рік. Надалі ухваленню бюджету передуватиме ухвалення повноцінної трирічної декларації.

Міністр розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства Тимофій Милованов:

Досі макроекономічний прогноз розроблявся Мінекономіки один раз на рік. Але ми маємо постійно прогнозувати розвиток економіки системно. У наступні кілька тижнів ми переглянемо структуру і спробуємо побудувати більш системний підхід до макроекономічного прогнозу.

Міністр фінансів Оксана Маркарова:

Бюджет не тільки вчасний, він реалістичний, збалансований. Це бюджет, який дасть змогу підтримати макроекономічну стабільність, якої ми досягли, і на базі цієї стабільності зробити швидший ривок до економічного зростання.

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук зустрівся з Президентом Фінляндії Саулі Нііністою ([Урядовий портал](#)).

Фокус розмови зосередили на обговоренні інвестиційного клімату в Україні, а також обміну досвідом між Україною та Фінляндією у проведенні реформ, зокрема у сфері освіти.

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Україна має одночасно багато складних завдань, зокрема, щодо покращення інвестиційного клімату. Ми оновили інструменти державно-приватного партнерства, бо зацікавлені в залученні інвестицій у великі інфраструктурні проекти. Запрошуємо бізнес Фінляндії долучатися.

На зустрічі також обговорили важливість розбудови міжнародних транспортних маршрутів, зокрема річкової та портової логістики та інфраструктури.

Наш молодий уряд працює на довготривалу перспективу, де пріоритетами є сприятливий бізнес-клімат, якісна інфраструктура, енергетична ефективність та освіта. Ми прагнемо створити таке майбутнє, де громадяни будуть щасливі.

Уряд провів низку кадрових призначень. Так, на своєму засіданні 11 вересня 2019 р. Кабінет Міністрів України призначив заступників у низку міністерств ([Урядовий портал](#)).

У Міністерство розвитку громад і територій призначені:

Д. Живицький – перший заступник міністра,

В. Негода – заступник міністра.

У Міністерство розвитку економіки, торгівлі і сільського господарства призначені:

С. Панаїотіді – заступник міністра,
Д. Романович – заступник міністра.

У Міністерство освіти і науки призначені:

Ю. Полухович – перший заступник міністра,
Л. Мандзій – заступник міністра,
М. Ярмистий – заступник міністра.

У Міністерство охорони здоров'я призначені:

А. Семиволос – перший заступник міністра,
М. Загрійчук – заступник міністра,
М. Качурець – заступник міністра,
О. Сімоненко – заступник міністра з питань європейської інтеграції.

У Міністерство соціальної політики призначені:

В. Музиченко – заступник міністра,
Н. Ненюченко – заступник міністра.

У Міністерство юстиції призначена:

В. Коломієць – заступник міністра.

У Міністерстві у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб уряд продовжив виконання обов'язків державного секретаря Л. Дараган.

Уряд також звільнив дев'ятьох заступників міністрів:

У Міністерстві енергетики та вугільної промисловості:

Т. Максимець – з посади першого заступника міністра,
М. Близнюка – з посади заступника міністра,
Ю. Підкоморну – з посади заступника міністра,
А. Корзуна – з посади заступника міністра.

У Міністерстві оборони:

О. Шевчука – з посади заступника міністра.

У Міністерстві освіти і науки:

П. Хобзея – з посади першого заступника міністра,
В. Карандія – з посади заступника міністра,
Ю. Рашкевича – з посади заступника міністра.

У Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства:

В. Негоду – з посади першого заступника міністра.

Уряд також схвалив призначення А. Онищенка головою Генічеської районної державної адміністрації (Херсонська обл.) та погодив призначення низки посадовців у регіонах:

Закарпатська обласна державна адміністрація:

О. Гетманенка – заступником голови,
О. Травіної – заступником голови.

Черкаська обласна державна адміністрація:

Б. Лебедцова – першим заступником голови,

В. Карпенка – заступником голови.

Крім того, Кабінет Міністрів змінив представників держави у складі наглядової ради НАК «Нафтогаз України».

Так, уряд достроково припинив повноваження В. Демчишина, С. Попика та К. Мар'євича як представників держави в наглядовій раді НАК «Нафтогаз України».

Натомість уряд призначив до складу членів наглядової ради Ю. Ковалів та Н. Бойко, з якими будуть укладені відповідні цивільно-правові договори.

Міністр соціальної політики Юлія Соколовська провела зустріч із делегацією Світового банку на чолі з директором Світового банку у справах Білорусі, Молдови та України Сату Кахконен ([Урядовий портал](#)).

Під час зустрічі сторони обговорили пріоритетні напрями роботи міністерства, а також механізми співпраці між відомством та експертами Світового банку.

Нині на порядку денному міністерства багато ініціатив. Зокрема, проект бюджету-2020, пошук нових підходів у виплаті соцдопомоги та надання послуг населенню, а також запровадження E-social.

Але головна ідея – Міністерство соціальної політики повинне збільшувати рівень підтримки найбільш уразливих верств суспільства. При цьому треба створювати та посилювати існуючі стимули до роботи для працездатного населення.

Конституційна реформа

Верховна Рада України прийняла за основу законопроект № 1029 про скасування державного фінансування політичних партій, які не подолали 5-відсотковий бар'єр ([Цензор.НЕТ](#)).

Також передбачається скоротити держфінансування партій удвічі – з 0,02 розміру мінімальної заробітної плати, помноженої на загальну кількість виборців, які взяли участь у голосуванні в багатомандатному виборчому окрузі, до 0,01.

Президент України Володимир Зеленський підписав закон № 7203 про скасування недоторканності народних депутатів ([Цензор.НЕТ](#)).

За таке рішення на пленарному засіданні парламенту проголосували 373 народних депутати.

Законом буде виключено зі ст.80 Конституції положення про те, що народні депутати не можуть без згоди Верховної Ради бути притягнені до кримінальної відповідальності, затримані чи заарештовані, а також, що їм гарантується депутатська недоторканність.

У статті залишиться лише одна норма – про те, що народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання в парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп.

Закон набуде чинності з 1 січня 2020 р.

Оновлення влади та антикорупційна реформа

Нардеп від «Слуги народу», заступниця голови антикорупційного комітету Г. Янченко заявила, що правки до законопроекту про початок роботи Антикорупційного суду розблокували роботу суду ([Цензор.НЕТ](#)).

Фактично ми розблокували його роботу для того, щоб суд міг почати працювати ефективно. Нагадаю, згідно з попереднім законодавством, яке нам було залишено у спадок, до суду з перших днів його роботи мало бути передано 3,5 тис. справ. Така кількість справ – на маленький суд, у якому працює всього 38 суддів. Ми запропонували на початок роботи Вищого антикорупційного суду зосередитися виключно на справах НАБУ і САП – це 200 справ. Їх також багато, але це, принаймні, реалістично до розгляду.

Рада схвалила правки В. Зеленського до закону про Антикорупційний суд ([Цензор.НЕТ](#)).

Згідно із запропонованими змінами, підсудність ВАКС як суду першої інстанції, суду апеляційної інстанції та слідчих суддів поширюється на кримінальні провадження, відомості за якими було внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань із дня початку роботи Вищого антикорупційного суду; до дня початку роботи ВАКС, якщо досудове розслідування здійснюється або здійснювало Національне антикорупційне бюро України та завершено прокурорами Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Усі клопотання й обвинувальні акти в цих справах подають слідчим суддям ВАКС, апеляційні скарги – до Апеляційної палати ВАКС. Якщо справи не розглянуто в першій та апеляційній інстанціях до дня початку роботи суду, такі провадження передають до ВАКС для розгляду в установленому порядку.

Вищий антикорупційний суд заочно заарештував голову Вищого господарського суду часів Януковича В. Татькова ([Цензор.НЕТ](#)).

Рішення про запобіжний захід є необхідною умовою для екстрадиції В. Татькова в Україну.

Слідство підозрює В. Татькова в пособництві й винесенні неправосудних рішень, майнових і корупційних злочинах, створенні й керівництві злочинною організацією, втручанні в діяльність судових органів і

незаконному втручанні в роботу автоматизованої системи документообігу суду, одержанні хабаря та відмиванні коштів.

За даними правоохоронців, поки В. Татьков перебуває в Австрії.

Вищий антикорупційний суд отримав 14 клопотань Національного антикорупційного бюро та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури в перший день роботи ([Цензор.НЕТ](#)).

Усі вони автоматично розподілені між суддями, тому антикорупційне судочинство стартувало не лише урочистостями, а й реальними справами.

Дерегуляція та розвиток підприємництва

Верховна Рада затвердила зміни до Закону «Про приватизацію державного та комунального майна», усунувши в ньому неточність, яка суперечила Конституції України ([Цензор.НЕТ](#)).

Автори закону зазначають, що в чинному законі про приватизацію державного та комунального майна міститься норма про те, що депутати мають створювати комісію з питань приватизації. Однак ця норма суперечить Конституції.

Цей закон набуде чинності після того, як його підпише спікер та Президент, а також опублікують в офіційних ЗМІ парламенту.

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук заявив, що детінізація економіки та припинення тиску на бізнес забезпечать Україні зростання ([Урядовий портал](#)).

«Сьогодні ми стали свідками реального прогресу з детінізації української економіки. У першому читанні ми прийняли законопроекти, якими ми, по-перше, мотивуємо споживачів отримувати фіскальні чеки. По-друге, вимагаємо за рахунок спрощення і здешевлення процесу застосування РРО все-таки їх використовувати. По-третє, цими заходами підвищуємо рівень захисту прав споживачів. При цьому потрібно розуміти, що ці документи ще будуть доопрацьовуватись разом із громадськістю, бізнесом та профільними експертами.

Підтримка Верховною Радою законопроекту № 1080 дасть можливість зменшити тиск на бізнес, тим самим стимулювати його до “білого” способу ведення діяльності. Законопроект розроблено з метою гуманізації кримінальної відповідальності за ухилення від сплати податків, а також це нівелює можливість тиску службових осіб слідчих органів, які стежать за додержанням податкового законодавства.

Нам потрібен розвиток конкурентного середовища у сфері закупівель в Україні. Більше того, ми гармонізуємо Закон України “Про публічні

закупівлі” з Директивами Європейського Союзу з питань закупівель. Це важливо в рамках Угоди про Асоціацію».

Крім того, парламент підтримав ще одну важливу ініціативу з економічного блоку реформ – законопроект №1050. Його реалізація сприятиме розвитку малого і середнього підприємництва. Надмірна регуляція має відійти в минуле.

Реформа державної служби та реорганізація державних органів

Глава Національного агентства України з питань державної служби К. Ващенко заявив, що зареєстрований законопроект про перезавантаження державної служби розроблено за участю Нацагентства ([Цензор.NET](#)).

Коли в новообраних Президента і парламенту постало питання, яким чином забезпечити перезавантаження влади і державної служби, ми подали свої пропозиції і брали участь у робочій групі. Той текст, який сьогодні на сайті парламенту у вигляді законопроекту, значною мірою враховує наші пропозиції.

Дискусія щодо змін до закону була досить складною. Були новообрані парламентарії, які взагалі сповідували досить радикальний підхід – «усіх потрібно змінити, закон скасувати і писати по-новому», тобто перезавантаження в радикальному сенсі слова. Були й інші позиції. Мені здається, що цей пошук компромісів дав результат, який сьогодні може бути прийнятним для державної служби.

Практичну цінність ухвалення та подальшого впровадження цього законопроекту для реформи держслужби і державного управління загалом розглядаю як новий етап розвитку державної служби.

Принципи і підходи залишаються базовими. Зате, мені здається, ці зміни дадуть можливість забезпечити прихід нових людей на державну службу, а тим, хто сьогодні працює, – ще раз довести, що вони не просто так обіймають свої посади.

Реформа енергетики, програми енергоефективності та енергонезалежності

Україна та Угорщина мають широкі можливості для співпраці у відновлюваній енергетиці та енергоефективності ([Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України](#)).

Голова Держенергоефективності С. Савчук провів зустріч із Почесним консулом України в угорському місті Шіофоку та власником компанії East West Mentor З. Хорватом.

Сторони розглянули перспективи співпраці України та Угорщини у сфері енергоефективності та «зеленій» енергетиці.

Угорщина має на меті досягти 20 % «чистої» енергії до 2030 р. та активно працювати над декарбонізацією.

Голова Держенергоефективності Сергій Савчук:

Зазначені питання також є пріоритетними для України. Тому маємо широке поле для обміну досвідом у законодавчому полі та опрацювання інвестиційної привабливості «зелених» проектів обох країн.

Почесний консул України в угорському місті Шіофок та власник компанії East West Mentor Золтан Хорват:

Угорський бізнес уже розглядає можливості партнерства з українськими девелоперами. Кроком для налагодження двосторонніх бізнес-відносин стало відкриття представництва угорської компанії East West Mentor в Україні.

Загалом співробітництво двох країн може бути взаємовигідним, зокрема, у таких напрямках:

- реалізація спільних проектів із відновлюваної енергетики;
- стимулювання промислових підприємств до енергоефективності;
- залучення ЕСКО-інвестицій в утеплення бюджетних установ.

Ще 180 ОСББ залучили майже 60 млн грн «тепліх кредитів» на енергоощадні заходи за останні два тижні ([Департамент з питань ефективного управління державною власністю](#)).

ОСББ мають ще чимало можливостей скористатися програмою у ц. р. та підготуватися до опалювального сезону.

Крім того, у проекті Держбюджету-2020 вже передбачено 400 млн грн на фінансування програми «тепліх кредитів» у наступному році. Відповідний законопроект від 15.09.2019 № 2000 зареєстровано в парламенті.

За попередніми розрахунками, у 2020 р. програмою зможуть скористатися до 200 тис. родин та залучити до 1,2 млрд грн «тепліх кредитів» на комплексне утеплення будівель.

Голова Держенергоефективності Сергій Савчук:

Дякую всім, хто підтримує прозорий, дієвий та економічно вигідний механізм співфінансування «тепліх кредитів».

Саме завдяки програмі «тепліх кредитів»:

- родини заощаджують до 70 % витрат на комунальні послуги;
- утеплені квартири зростають у ціні в середньому на 30 %;
- активізується бізнес, у т. ч. в суміжних галузях економіки;
- розвивається економіка: 1 грн державного співфінансування залучає до 3 грн інвестицій;
- державний та місцеві бюджети отримують повернення вкладених у програму коштів у вигляді податків;
- у суспільстві формується нова культура ефективного енергоспоживання.

ОСББ – учасники програми «теплих кредитів» заощаджують від 30 % до 70 % на комунальних послугах ([Державне агентство з енергоефективності та енергозбереження України](#)).

Голова Держенергоефективності Сергій Савчук:

Так, залежно від складності утеплення економія енергоспоживання для мешканців багатоповерхівок сягає від 30 % до 70 %.

Як тільки ОСББ переконалися в дієвості та швидкості механізму відшкодування, ще й з кількох джерел (державного та місцевих бюджетів), то почали залучати «теплі кредити» на 2–3 і більше млн грн і проводити повне утеплення багатоповерхівок.

Саме за ініціативи Держенергоефективності налагоджено співпрацю з органами місцевого самоврядування та запроваджено понад 170 місцевих програм співфінансування «теплих кредитів».

Загалом із 2015 р. і до сьогодні понад 4500 ОСББ залучили понад 1,2 млрд грн «теплих кредитів».

Українська делегація підтвердила участь у тристоронніх переговорах щодо газу 19 вересня ([Урядовий портал](#)).

9 вересня українська делегація у складі міністра енергетики і захисту довкілля О. Оржеля, голови правління НАК «Нафтогаз України» А. Коболева, заступника міністра енергетики та вугільної промисловості з питань європейської інтеграції Н. Бойко і голови офісу Національної інвестиційної ради при Президентові України Ю. Ковалів провела зустріч з віце-президентом Єврокомісії М. Шефчовичем та заступником керівника директорату «Енергетика» Єврокомісії К. Борхардтом.

Українська сторона презентувала нову узгоджену модель відокремлення оператора ГТС і обговорила з представниками Єврокомісії кроки, які Україна планує здійснити для вчасного завершення анбандлінгу.

Міністр енергетики і захисту довкілля Олексій Оржель:

Ми вдячні М. Шефчовичу за плідну зустріч і підтримку реформ в Україні. Ми маємо надолужити час, згаяний у попередні два роки. Уряд і «Нафтогаз» готові докласти всіх необхідних зусиль, щоб у найближчі місяці створити дійсно незалежного оператора ГТС у повній відповідності до вимог європейського законодавства.

Ми високо цінуємо зусилля М. Шефчовича щодо організації наступного раунду тристоронніх переговорів. Ми впевнені, що завдяки медіації Єврокомісії буде знайдене конструктивне рішення, яке повністю відповідатиме європейському законодавству. Я очолюватиму українську делегацію, наша команда вже активно готується.

Реформа системи національної безпеки та оборони

Міністр оборони України Андрій Загороднюк розповів про плани реформування Військово-морських сил України ([Цензор.НЕТ](#)).

У нас узагалі питання розвитку ВМС – це питання дуже серйозного перегляду. Тому що, як відомо, вийшла з Криму дуже невелика частина, деякі з них звільнилися після цього. І нам треба повністю перебудовувати ВМС. Тобто це не питання тільки особового складу, це питання розбудови ВМС. Є нова концепція, яка була розроблена деякий час. Але, на жаль, мало з цієї концепції було реалізовано. Тобто ми маємо її зараз повністю запроваджувати. І взагалі це повний перегляд того, яким чином буде ВМС розвиватися.

На перебудову ВМС підуть роки, але почнуть її швидко.

Тому що придбання кораблів і взагалі інфраструктури – це дуже дорого і дуже довго. Якщо, наприклад, будувати один корабель – це декілька років. Звичайно, можна купувати. Як ви знаєте, ми отримуємо кораблі з Америки. Ми продовжуватимемо працювати з нашими партнерами.

Пріоритетним стане розвиток інфраструктури та особового складу.

Секретар РНБО України Олександр Данилюк зустрівся зі стратегічними радниками високого рівня, щоб обговорити реформу СБУ ([Західна інформаційна корпорація](#)).

У зустрічі взяли участь представники від Канади, Швеції, Німеччини, Литви, Польщі, Великої Британії та США.

Співрозмовники обговорили поточну ситуацію в Україні, імплементацію реформ у секторі безпеки і оборони України, зокрема, реформу Служби безпеки України.

Також було окреслено перспективи співпраці в рамках Консультативної ради з оборонної реформи, зокрема, щодо питань модернізації Збройних сил України.

Міністр оборони України Андрій Загороднюк на зустрічі зі стратегічними радниками високого рівня комітету реформ Міністерства оборони та Збройних сил України заявив, що його ключовим пріоритетом є повага до військовослужбовців ([Цензор.НЕТ](#)).

Моїм ключовим пріоритетом є військовослужбовці. Цінність їхнього життя і повага до кожного з них, незалежно від звань і посад.

Наступний пріоритет – це стандарти НАТО, їхнє запровадження в усіх сферах діяльності українського війська. І третє – це абсолютна, нульова толерантність до корупції в армії.

Віце-прем'єр-міністр з питань європейської та євроатлантичної інтеграції України Дмитро Кулеба обговорив у штаб-квартирі НАТО подальші шляхи співробітництва з Альянсом під час зустрічей із заступником Генерального секретаря НАТО з політичних питань та політики безпеки Бетінною Каденбах, помічником Генерального

секретаря НАТО з питань операцій Джоном Манзою та спеціальним представником Генерального секретаря НАТО з питань жінок, миру та безпеки Клер Хатчинсон ([Урядовий портал](#)).

Задля інтенсифікації практичної взаємодії у сфері реформування структур сектора безпеки й оборони було домовлено активізувати діяльність Спільної робочої групи Україна – НАТО з питань воєнної реформи.

Проблематика гендерної рівності залишається важливим напрямом роботи вуряду і є важливою складовою реформ.

Президент В. Зеленський визначив, що реформа Збройних сил України і загалом оборонного сектора має здійснюватися відповідно до найкращих світових стандартів. Тому сьогодні в НАТО ми говорили про дуже практичні речі: як Альянс може допомагати Україні стати сильнішою та про те, як Україна може допомогти Альянсу. Євроатлантичний курс України залишається незмінним, і візит є одним із підтверджень цього.

Україна готова збільшити свій внесок у проведення операцій під проводом НАТО. Україна має намір презентувати проект нової Стратегії національної безпеки України союзникам з метою отримання відповідних рекомендацій і пропозицій.

У контексті оновленої політики Альянсу щодо взаємодії з партнерами сторони обговорили пріоритети та спільні заходи в рамках запропонованого Альянсом принципу «одна країна – один план».

Сторони обговорили питання підготовки візиту Північноатлантичної ради НАТО в Україну наприкінці жовтня.

Сторони виявили обопільний інтерес до посилення взаємодії Україна – НАТО у контексті протидії гібридним загрозам та безпековим викликам та обмінялися думками щодо можливих спільних дій, спрямованих на посилення безпеки в регіоні Чорного моря.

Під час зустрічей сторони також домовилися про продовження практики спільної військової підготовки включно зі стажуванням військовослужбовців ВМС збройних Сил України на кораблях ВМС держав-членів НАТО.

Реформа правоохоронної системи

Генеральний прокурор України Руслан Рябошапка заявив, що найближчим часом буде затверджено концепцію реформування кримінальної юстиції ([Цензор.НЕТ](#)).

Крім підготовки ургентних, термінових змін, які мають запустити процес очищення прокуратури, у нас є цілісне бачення, як має далі розвиватися вся система кримінальної юстиції. Ідеться про кримінальне, кримінально-процесуальне законодавство, яке потребує уточнень.

Має бути проаналізована вся система досудового розслідування. Це величезний комплексний пласт питань, і ми зараз над цим працюємо.

Найближчим часом комісія з питань правової реформи проведе засідання, і я сподіваюся, що ця концепція реформування кримінальної юстиції теж найближчим часом буде затверджена на цій комісії.

10 вересня Верховна Рада ухвалила в першому читанні проект закону № 1032, який передбачає перетворення Генеральної прокуратури в Офіс Генпрокурора, ліквідацію військових прокуратур, переатестацію співробітників прокуратур та інші реформи ([Цензор.НЕТ](#)).

Проект закону про реформу органів прокуратури Президент України В. Зеленський подав у Раду 29 серпня. Він був позначений як невідкладний.

Глава держави пропонує створити Офіс Генерального прокурора замість Генеральної прокуратури; у глави офісу будуть перший заступник і заступники, серед яких керівник Спеціалізованої антикорупційної прокуратури (САП).

Також В. Зеленський ініціював ліквідацію військової прокуратури як самостійного структурного підрозділу.

Нову систему прокуратури становитимуть Офіс Генпрокурора, обласні та окружні прокуратури (нині – регіональні і місцеві), а також САП. В обласних і окружних прокуратурах можуть створюватися спеціалізовані прокуратури.

Діяльність кваліфікаційно-дисциплінарної комісії прокурорів пропонується призупинити до 1 вересня 2021 р.

Передбачено, що прокурори, які в день набрання сили закону займатимуть посади в ГПУ, регіональних, місцевих та військових прокуратурах, можуть бути переведені на посаду прокурора в Офісі Генерального прокурора, обласних та окружних прокуратурах тільки в разі успішного проходження багатоетапної атестації.

Максимальну кількість співробітників прокуратури в Україні пропонується скоротити з 15 тис. до 10 тис.

На реформу ГПУ Генпрокурор відводить два роки ([Кореспондент.нет](#)).

Генпрокурор України Руслан Рябошапка:

Переатестація співробітників прокуратури триватиме два роки. Це максимальний термін, за який потрібно завершити очистку прокуратури.

Переатестація – тільки перший етап, після якого потрібно буде набрати нових людей.

Реформуючи прокуратуру, необхідно враховувати досвід Нацполіції.

Ми розуміємо, які там були проблеми і помилки. І ми будемо намагатися уникнути повторення цих помилок.

Ми домовилися з нашими колегами з НАБУ, що вони нам допоможуть у перевірці доброчесності, як вони допомагали під час відбору до судових органів. Це комплекс заходів дасть нам можливість оновити прокуратуру і

відібрати найкращих, і вони вже виберуть найкращих в раду прокурорів і КДКП.

Реформа освіти

Міністр освіти України Ганна Новосад заявила, що реформа освіти буде продовжена, у пріоритетах – дошкільне навчання та адаптація до світу, що швидко змінюється ([Цензор.НЕТ](#)).

Багато було питань до мене, чи не зупините ви реформу, чи не повернете ви її назад, що ви думаєте про нову українську школу. Я як людина, яка працювала з міністром Л. Гриневич, абсолютно поділяю цінності, закладені в реформу.

Останні два роки Міносвіти займалося комплексною реформою шкільної освіти. Однак хороша середня освіта може бути лише за умови, що в перший клас приходять уже підготовлені діти. Тому зміни в дошкільній освіті будуть одним з пріоритетів МОН.

Ефективний ранній розвиток – це те, що може прищепити дитині ті навички і вміння, які будуть украй потрібні в школі і без яких складно буде успішно вчитися.

Ми всі маємо бути готові до того, що скоро потреба в окремих професіях зникне, і нам потрібно буде перенавчатися і змінювати кваліфікацію. У такому прискореному світі єдина можливість залишатися успішним і конкурентним – уміти вчитися протягом життя і мати доступ до якісної системи освіти. На це ми хочемо спрямувати наші зусилля.

Освітній омбудсмен та його офіс розпочнуть повноцінну роботу на початку листопада ([Цензор.НЕТ](#)).

Нині затверджується штатний розклад офісу освітнього омбудсмена, почалася робота над пропозиціями до проекту закону «Про загальну середню освіту».

Освітній омбудсмен Сергій Горбачов:

До листопада в нашому офісі потрібно розробити ще дуже багато внутрішніх процедур, напрацювати алгоритми роботи зі зверненнями, бо фактично зараз цього немає.

Ми сьогодні рухаємося за запланованим графіком, дотримуючись усіх термінів. Зокрема, затверджуємо штатний розпис. У нас буде п'ять людей в юридичному відділі, буде сектор роботи зі зверненнями, сектор нормативно-правової роботи. Ми вже розпочали роботу над пропозиціями до проекту закону «Про повну загальну середню освіту». Там є моменти, які мене, як освітнього омбудсмена, дуже цікавлять. Є речі та проблеми, які можливо вирішити, тільки встановивши нові правила взаємодії в системі освіти, саме

тому внесення пропозицій до законів та нормативних документів ми розглядаємо як одне з дуже важливих для нас питань.

Асоціація та безвізовий режим з ЄС

Віце-прем'єр-міністр України Дмитро Кулеба завершив офіційний ізит до Брюсселя (Бельгія), де провів зустрічі у Європейському парламенті та Європейській комісії ([Урядовий портал](#)).

На зустрічі з групою депутатів Європарламенту пролунали запевнення у незмінній підтримці України з боку цього важливого органу. Сторони обговорили хід реформ в Україні. Віце-прем'єр окремо закликав депутатів і надалі тримати українське питання серед пріоритетів Європарламенту.

Під час візиту Д. Кулеба провів низку зустрічей у Європейській комісії, де обговорив питання політичного діалогу, ефективного виконання Угоди про асоціацію, фінансового співробітництва.

Зокрема, у рамках зустрічі з Комісаром ЄС з питань розширення та європейської політики сусідства Й. Ганом сторони відзначили особливу увагу, яку Євросоюз приділяє Україні, та наголосили, що порядок денний відносин України та ЄС і надалі має залишатися амбітним та насиченим.

Віце-прем'єр-міністр України Дмитро Кулеба:

Євроінтеграція залишається пріоритетом новопризначеного уряду України. В. Домбровскіс відзначив прогрес України у проведенні реформ та закликав їх продовжувати. Сторони обговорили питання виконання Україною умов для отримання другого траншу (500 млн євро) в рамках четвертої програми макрофінансової допомоги ЄС. \

Президент В. Зеленський, Верховна Рада і уряд України зосереджені на реалізації надзвичайно амбітних і складних реформ. Більшість цих реформ так чи інакше стосуються нашої європейської інтеграції. Вони зроблять Україну сильнішою і більш зрозумілою для європейського бізнесу і громадян. Переконали, що ми зараз маємо сконцентруватися на розкритті економічного потенціалу євроінтеграції. Сильна Україна означатиме сильну Європу. Саме про це я говорив у Брюсселі. Радий, що ми швидко знайшли спільну мову з партнерами. Будемо тісно працювати разом.

Під час зустрічі з віце-президентом Єврокомісії з питань Енергетичного союзу М. Шевровичем сторони обговорили інтеграцію України до енергетичного ринку ЄС, анбандлінг НАК «Нафтогаз» і шляхи подолання загроз, пов'язаних із будівництвом Північного потоку-2.

Наскрізними питаннями всіх зустрічей була зацікавленість України та Євросоюзу в активізації секторального співробітництва, насамперед у сфері енергетичної безпеки, цифрового ринку, укладення угоди про т. зв. «промисловий безвіз», реформи митниці, а також у реформі децентралізації. Також сторони обговорили питання позиції ЄС щодо низки аспектів російської агресії проти України. Окремо порушувалося питання

законотворчих планів Верховної Ради України. Європейські партнери наголошували на важливості рішучої боротьби з корупцією.

Реформа охорони здоров'я

При міністерстві охорони здоров'я України буде створено Офіс пацієнта (Кореспондент.нет).

Міністр охорони здоров'я України Зоряна Скалецька:

Офіс пацієнта створюють для того, щоб усі звернення, усі комунікації здійснювалися не через вулицю, дзвінки, а через один структурований інструмент, точку входу. Це буде та точка комунікації, з якої потім виходитимуть усі необхідні для пацієнтів рішення, системні зміни.

Офіс пацієнта очолить глава міністерства. Також у ньому буде секретаріат, який організовуватиме роботу відомства.

Лікування інсульту, інфаркту та низка інших послуг стануть повністю безкоштовними для українців з 2020 р. (Цензор.НЕТ).

Голова Національної служби здоров'я України Олег Петренко:

В Україні з 2020 р. низка послуг за програмою медичних гарантій стануть для українців безкоштовними.

За програмою медичних гарантій, Національна служба здоров'я планує платити медустановам 8500 грн – за пологи, 19500 грн – за лікування інсульту та 15800 грн – за лікування інфаркту.

Ці послуги будуть повністю безкоштовними для українців, оскільки вони вже заплатили за медичну допомогу зі своїх податків.

З 2020 р. в програму медичних гарантій увійдуть послуги первинної амбулаторно-поліклінічної, стаціонарної медичної допомоги, а також екстреної, паліативної допомоги та реабілітації.

Для Національної служби здоров'я пріоритетними будуть послуги, пов'язані з лікуванням гострого мозкового інсульту, гострого інфаркту міокарда, допомогою в пологах і ранньою діагностикою онкологічних захворювань. За ці послуги служба платитиме медустановам за пріоритетним тарифом.

ІНІЦІАТИВИ РЕГІОНАЛЬНИХ ВЛАДНИХ СТРУКТУР ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Крок до європейського суспільства: як розвивається ЦНАП у Старосалтівській ОТГ (decentralization.gov.ua).

Перша об'єднана територіальна громада Харківської області – Старосалтівська – утворилася у 2016 р. Отримавши завдяки децентралізації більшу фінансову спроможність, ОТГ відкрила власний Центр надання адміністративних послуг. Але приміщення було не досить комфортним для прийому громадян, тож у 2017 р. ця громада розпочала велику реконструкцію будівлі для нового – більш зручного ЦНАПу. І з 2019 р. в селищі вже надаються адмінпослуги європейської якості.

Наблизити адміністративні послуги максимально до людини – це один з принципів децентралізації. І коли Україна обрала собі європейський шлях розвитку, то мала створити новий вид комунікації між владою та громадянином. Таким форматом стали Центри надання адміністративних послуг. Для цього 6 вересня 2013 р. був прийнятий Закон України «Про адміністративні послуги». Спочатку ЦНАПи з'являлися у великих містах. А після активізації процесу добровільного об'єднання громад їх почали створювати і на сільських територіях.

Коли є такі «прозорі офіси», як іноді називають ЦНАПи, не потрібно влаштовувати «квест» по різних інстанціях, щоб отримати необхідні довідки, бо більшість послуг надаються в одному місці. Серед концепцій ЦНАПів – і надання якісного сервісу, тобто привітні та доброзичливі адміністратори.

Упровадити зручний і безбар'єрний формат комунікації між владою та громадянином – був ще той виклик для нашої країни, подолати який сьогодні допомагають європейські партнери. Об'єднані громади мають більше можливостей ще й завдяки інфраструктурній підтримці з державного бюджету.

Так було й у випадку створення приміщення ЦНАПу в Старосалтівській об'єднаній громаді. Чисельність населення цієї ОТГ становить близько 7800 жителів. До створення свого Центру надання адмінпослуг жителям громади для отримання більшості довідок (наприклад, реєстрація місця проживання, взяття довідки для Пенсійного фонду, оформлення соцдопомоги на народження дитини тощо) доводилося їздити до Вовчанська (від Старого Салтова до центру району понад 30 км). Свій Центр об'єднана громада створила у червні 2016 р., щоправда, приміщення, де надавалися адмінпослуги, було не пристосоване для комфортного прийому відвідувачів, адміністраторам доводилося працювати «на колінках» – на 20 кв. м проводили прийом чотири співробітники.

На початку 2019 р. в центрі селища відчинило свої двері нове приміщення Центру з надання адміністративних, правових, соціальних та

медичних послуг із застосуванням енергоощадних технологій. Для зручності жителів громади в одній будівлі поруч розмістилися ЦНАП, поліція та медична амбулаторія. Більше ніж 10 мільйонів гривень на реконструкцію адмінбудівлі, що розпочалася в 2017 році, з'явилися переважно завдяки інфраструктурній субвенції для ОТГ (93 % від загальної суми). А меблі, обладнання для ЦНАПу, навчання адміністраторів та інша технічна допомога – завдяки підтримці Німецького товариства міжнародного співробітництва GIZ та програмі «U-LEAD з Європою». (...)

Окрім цього, в рамках проекту «Підтримка реформи кримінальної юстиції в Україні», що виконувався Міжнародною організацією права розвитку (IDLO), Старосалтівська ОТГ протягом 2018 року отримувала технічну допомогу (проведені тренінги «Сервіс+») щодо зниження корупційних ризиків, пов'язаних із наданням адміністративних послуг; підвищення ефективності, якості та доступності надання адміністративних послуг та покращення діяльності ЦНАП.

Сьогодні за день Старосалтівський ЦНАП відвідує понад 70 жителів громади. У 2018 р. Центр надав близько 9500 послуг, за половину 2019 р. – близько 5600 послуг.

Коли ЦНАП тільки переїхав до нової будівлі, то тут надавалося 17 послуг. Наразі їх перелік розширено до 40. Найбільшим попитом користується послуга «прописка-виписка», також у ЦНАПі видають талони на пільговий проїзд, а напередодні опалювального сезону аншлаг за оформленням субсидії. (...).

А після того, як Центр підписав Меморандуми про співпрацю з Центром зайнятості та з Пенсійним фондом, з вересня щосереди в Старосалтівський ЦНАП приїжджають з Вовчанська фахівці зазначених структур і ведуть повноцінний прийом громадян.

Зручно, коли не потрібно їхати за 30 км, аби дізнатися, які документи потрібні, щоб стати на облік у Центр зайнятості чи для перерахунку пенсії. Фахівці у нас приймають/видають необхідні документи, проводять консультації і навіть тренінги, – каже очільниця Старосалтівського ЦНАПу. – Також вони приймають документи на оформлення допомоги на поховання, допомоги з втрати годувальника.

У планах ЦНАПу – взяти на себе і прийом документів на оформлення посвідчення багатодітної родини, щоб батькам з дітьми більше не їздити до Вовчанська. А за партнерської допомоги від програми «U-LEAD з Європою» хочуть створити у ЦНАПі архівну кімнату та обладнати стіл для відвідувача.

Ми пройшли в четвертий раунд відбору програми «U-LEAD з Європою» (компонент розвиток ЦНАП). Написали заявку на архівну кімнату та на обладнання столів для відвідувачів, бо не в кожного жителя громади є можливість щось знайти в Інтернеті і потім роздрукувати це. Ми підписали з «U-lead» технічне завдання. В ньому дуже багато пунктів, один з них – це розширення переліку послуг, – каже очільниця Старосалтівського ЦНАПу. (...).

Серед літніх жителів Старосалтівської ОТГ затребувана послуга «Мобільний офіс». (...).

Кейс «Мобільного офісу» ЦНАП отримав улітку минулого року від партнерів GIZ. Переваги цього кейсу в тому, що він абсолютно портативний. «Мобільний офіс» містить ноутбук, кольоровий принтер, сканер, портативний зчитувач ID-карток для перевірки особи людини, камеру для відеофіксації процесу обслуговування клієнтів та модем для доступу до мережі Інтернет. Також міжнародні партнери допомогли придбати меблі для віддалених робочих місць в офісах старост.

Староста має майже ті самі повноваження, що й адміністратор, тільки перебуває поза межами ЦНАПу. Староста може видавати різноманітні довідки, приймати документи для оформлення субсидії тощо. Однак у нього немає повноважень для прийняття документів на оформлення всіх видів соціальної допомоги, – пояснила начальниця Старосалтівського ЦНАПу.

Якісна освіта та медицина, соціальний офіс та чиста вода, – як живе Бахмутська громада (decentralization.gov.ua).

Бахмутська міська ОТГ стала першою на Донеччині громадою, яка утворилась шляхом приєднання навколишніх сіл до міста обласного значення. Загалом у регіоні ще 13 міст обласного значення можуть скористатись такою перевагою та створити ОТГ шляхом приєднання. Щоб показати, як місто може бути центром тяжіння для сільських територій при об'єднанні в громаду, в Бахмутській ОТГ відбувся прес-тур для журналістів та представників місцевої влади з інших потенційних ОТГ. Організатором медійного заходу спільно з Бахмутською міською радою виступив Донецький Центр розвитку місцевого самоврядування Програми «U-LEAD з Європою».

У Бахмутській громаді п'ють чисту воду

Іванівська сільська рада – серед п'яти сільрад, яка дала згоду на приєднання до Бахмутської ОТГ. І хоча єдиний бюджет громади почне функціонувати з січня нового року, в селах уже відчувають покращення. Тут розпочнуть будувати нову амбулаторію замість аварійної будівлі, де нині мешкає місцева амбулаторія, в місцевій школі та дитсадку були готові до об'єднання в громаду, а Красносільський водозабір, що забезпечує водою села та місто Бахмут, ще до війни перевели на безпечний гіпохлорит натрію.

Саме з цього стратегічного об'єкта розпочинаємо прес-тур. Нова установка була введена в дію в 2013 році, гіпохлорит натрію набагато небезпечніший традиційного хлору, а воду, яку видобувають зі свердловини, в Бахмуті можна пити навіть з крану, запевняють робітники підприємства. Цей водозабір функціонує вже 93 роки в балці Довгенька на околиці Іванівського.

В Іванівці капітально відремонтували очисні споруди, а місцеві жителі готові до проведення централізованого водовідведення. Це питання будуть

розглядати уже в форматі ОТГ, розповідає О. Данько, в. о. старости Іванівського старостинського округу.

Освіта в селі не гірше, ніж у місті

Наступна зупинка – в місцевому садочку. Його відвідують 40 дітей. Адміністрація дошкільного закладу разом із сільрадою та районом за декілька років виграли багато проєктів, спрямованих на розвиток дошкільного закладу. Отже, в об'єднану громаду прийшли підготовленими. З часом тут замінили систему опалення, водопостачання. Є готовий проєкт на ремонт покрівлі, чекають фінансування від Європейського інвестиційного банку. Прикрасою території дитсадка є працюючий фонтан, який у спекотні дні радує дітлахів.

Іванівську сільську школу відвідують 180 дітей, хоча учбовий заклад розрахований на 320 учнів. Із сусідньої Кліщівки підвозять учнів шкільним автобусом. Сімнадцять дітей з окупованої території отримують в сільській школі українську освіту через екстернат. Навчання в сільській школі дає результати – цього року 88 % випускників вступили до вишів на бюджет. Школа постійно розвивається – за десять років залучили майже 2,3 млн грн. Тут отримують обладнання для НУШ, а в розкладі є уроки хореографії в спеціально обладнаному танцювальному залі, що користуються попитом у дітей.

Нова амбулаторія за гроші держави

У селі вже чекають на будівництво нової амбулаторії. Той медичний заклад, що функціонує 35 років, розташований в аварійній будівлі. Уже визначили місце для будівництва, оформляються документи на землю. Профінансують роботи з будівництва з державного бюджету.

«Маємо довести рівень життя сільських територій до місцевого рівня, – підсумовує екскурсію в Іванівці С. Кіщенко, секретаар Бахмутської міської ради. У сіл, що приєдналися, та міста є спільні програми та проєкти розвитку. З часом рівень послуг – медичних, соціальних, освітніх – буде однаковим на території всієї громади. Ми прагнемо до цього».

Після Іванівки їдемо в Бахмут – тут щільна програма та відвідування багатьох об'єктів.

Прозорий соціальний офіс

Масштабне будівництво Прозорого соціального офісу відбувається по вул. Перемоги. Відкрити його планують навесні 2020 р. Реконструкція двох будівель місцевої лікарні, що не використовувались за призначенням, приведе до появи двох сучасних адміністративних будівель, в одній із них будуть приймати людей представники всіх органів, які надають соціальні послуги, в іншій розмістять бек-офіс для обробки заяв.

Ідея створення у Бахмуті єдиного соціального центру, який надавав би комплексу та якісну допомогу в соціальній сфері під «єдиним дахом», виникла ще у 2017 р., коли Бахмут уже робив перші кроки зі створення ОТГ.

Загальна вартість реконструкції – майже 89 млн грн з державного та місцевого бюджетів.

Соціальний офіс буде обслуговувати не тільки населення міста, але всієї громади. А коли в Бахмутському районі будуть створені всі ОТГ, то будівлю соціального офісу можна буде використовувати для спільного бек-офісу з питань соціального захисту всіх ОТГ.

Медичні послуги та амбулаторія на колесах

На території Бахмута функціонують сім медичних амбулаторій. Усі вони мають сучасний ремонт та надають необхідний перелік медичних послуг населенню. Для прикладу, відвідуємо амбулаторію № 2 у мікрорайоні «Цветмет». Для забезпечення комфортного перебування в амбулаторії пацієнтів та працівників залучили кошти меценатів – на реалізацію соціального проекту у 2018 р. витратили 940 тис. грн, ще 140 тис. грн додали з місцевого бюджету. Встановили нові вікна та двері, замінили комунікації, відремонтували приміщення, привезли нові меблі та обладнання, провели благоустрій території.

Крім традиційних медичних закладів, у Бахмуті функціонують пересувний флюорограф та амбулаторія на колесах. Обланані автівки купили за гроші ДФРР, з нового року, коли сільські медичні заклади перейдуть до міського управління охороною здоров'я, виїзні бригади відвідуватимуть села, надаючи якісну медичну допомогу всім жителям громади.

Сучасна школа та доступна освіта

У Бахмуті поки нема опорної школи. Який саме заклад це буде, вирішують. Їх може бути навіть дві, для західної та східної частини міста. Бахмутська міська школа № 10 обладнана не гірше опорних шкіл у регіоні. З метою підвищення енергоефективності школи Бахмутська міська рада отримала грант на суму 400 тис. євро. Частину грошей додали як співфінансування з місцевого бюджету, у березні поточного року розпочались ремонтні роботи.

Усі вікна замінили на енергоощадні, утеплють фасад будівлі, встановили індивідуальні теплові пункти, інфрачервоні водяні клімат-панелі в спортивному та гімнастичному залах. Завершити всі роботи планується до лютого 2020 р. Це дасть можливість значно економити теплову енергію та викиди вуглекислого газу. У школі запроваджена електронна система безпеки: потрапити до навчального закладу можна за спеціальними картками, які є в кожного учня, а спілкування з батьками відбувається, в тому числі, через електронний щоденник.

Набережна – візитівка Бахмута

Серед запланованих заходів у сфері освіти в Бахмутській громаді називають створення інклюзивного простору в закладах освіти, організацію соціального патронату дітей дошкільного віку, які за станом здоров'я не відвідують дистанції, організація підготовчих курсів до ЗНО а бахмутських

школах для сільських дітей, розвиток здібностей дітей з сільських територій в позаурочний час у закладах позашкільної освіти Бахмуту.

Красою та візитівкою міста стала набережна річки Бахмутка, реконструкція якої розпочалась у 2017 р. За два роки на 17,4 млн грн з обласного екологічного фонду тут провели озеленення території, облаштували тротуари, бордюри, пандуси та металеві огорожі, змонтували в'їзну декоративну арку, облаштували під'їзну дорогу.

У поточному році реконструкція набережної продовжена і облаштовують паркову зону. Уже змонтували паркове освітлення, облаштували тротуар, встановили дитячі майданчики, лавки та урни, зробили автомобільну парковку. Шедевром набережної стали зелені топіарні фігури: 23 звірі розселились понад річкою і вже стали фотозоною для гостей та відвідувачів місця відпочинку.

Децентралізація неминуча. Не треба боятись!

Завершився прес-тур відвертою розмовою за круглим столом, під час якої представники міської ради та старости сіл поспілкувалися з журналістами.

Роботу зі створення ОТГ із центром у місті Бахмут розпочали у 2016 р. Певною перепорою був адміністративно-територіальний устрій міста: Бахмуту були підпорядковані Соледар і Часів Яр. Коли ці міста вивели з підпорядкування Бахмута, процеси можна було активізувати. Прийняття навесні минулого року змін до законодавства та спрощення процедури створення ОТГ навколо міст обласного значення дало додатковий поштовх – Бахмутська ОТГ утворилась у червні 2019 р. шляхом приєднання території п'яти сільських рад з населенням 9 тис. сільських жителів.

О. Пономаренко, який до створення ОТГ був Зайцівським сільським головою, а тепер виконує обов'язки старости, говорить про позитивні кроки після об'єднання з містом. Бюджет сільради становив менше 8 млн грн, а в міста більше можливостей. Тут чекають на покращення транспортного сполучення між Зайцевим та Бахмутом, покращення послуг медицини та освіти, створення бізнесу на селі з переробки сільгосппродукції та створення робочих місць для молоді.

Найменший старостинський округ – Клинівський. У трьох селах проживають 900 жителів, а бюджет становить 1,8 млн грн. Інфраструктура тут обов'язково розвиватиметься в умовах ОТГ, бо в міста більше можливостей. А самостійно селу не вирішити всіх проблем, які накопичились десятиріччями. Об'єднання в громаду дасть можливість реалізувати спільні проекти, упевнені в маленькому селі.

«Не треба боятись! Децентралізація неминуча, вона обов'язково пройде скрізь. Місто та село відрізняються, але це не перепона, щоб створювати громаду, – наголосив З. Йохоров, в. о. старости Опитненського старостинського округу. – Потрібен рівний підхід до розвитку всієї території, тоді громада буде сильною. Ми й досі хвилюємось, але готові відстоювати інтереси села в міській раді. Головне, щоб туди потрапили активні люди».

Опитне взагалі сприймається як продовження міста, якщо туди буде запусканий тролейбус, різниці між селом та містом не буде, казали під час круглого столу.

До кінця року кожна рада (сільські та міська) залишатимуться на своєму бюджеті, а з початку 2020 р. бюджет громади об'єднають. Він буде з однаковими соціальними стандартами для всієї території громади, наголосила під час зустрічі представниця фінансового управління Бахмутської міської ради.

«Бахмутська міська ОТГ зважилась на створення громади шляхом приєднання сільських територій та першою в регіоні повністю пройшла весь шлях, ухваливши відповідні рішення. Відтепер Бахмутська громада може бути прикладом для інших міст обласного значення і дати поштовх подальшій активізації децентралізації, – прокоментувала О. Нікуліна, радник з питань комунікації Донецького ЦРМС. – Зі свого боку експерти Донецького ЦРМС сприятимуть органам місцевого самоврядування у здійсненні реформ та створення ОТГ».

НОВИНИ ІЗ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-ПРЕДСТАВНИЦТВ СУСПІЛЬНО ЗНАЧУЩИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

Команда ULEAD з Європою: створення ЦНАП продовжує серію відео-лекцій про те, як створити належний ЦНАП у громаді. Тема другої лекції: «Мобільний ЦНАП». У ній головний експерт з адміністративних послуг Програми В. Тимошук розповідає, що таке мобільний ЦНАП, яким громадам він потрібен, ключові аспекти фізичного створення та інституційного забезпечення, а також кілька уроків, які Програма отримала з досвіду реалізації першого в Україні мобільного ЦНАП. Більше про ЦНАП у громадах: <https://decentralization.gov.ua/cnap> ([Децентралізація](#))

Децентралізація Україні необхідна – це факт. Реформу однозначно треба продовжувати.

Але важливо при цьому не припуститися помилок, здатних нівелювати всі попередні успіхи ([Децентралізація](#)).

Уповноважений Президента України з прав дитини М. Кулеба взяв участь у зустрічі «Кинути виклик булінгу». До заходу, який провели для представників Національної ради дітей і молоді, приєднався також американський виконавець хіп-хопу Wordsmith (справжнє ім'я – Ентоні Паркер). Зустріч мала на меті надихнути дітей і молодь протидіяти шкільному булінгу в усіх його проявах, виявляти лідерську позицію для залучення до цієї боротьби інших дітей та допомоги тим, хто потребує підтримки та захисту. Детальніше: <http://bit.ly/2miugef> ([Офіс Президента України](#)).

Президент України В. Зеленський заявляє, що громадяни України мають отримати повноцінне, а не гібридне, право власності на свою землю. Детальніше: <http://bit.ly/2kozGDV> ([Офіс Президента України](#)).

Як можна реєструвати місце проживання у ЦНАП.

Пропозиції експертів Програми ULEAD з Європою: створення ЦНАП з окремих питань реєстрації місця проживання через центри надання адміністративних послуг ([Децентралізація](#)).

Звідки бере початок шокуючий непрофесіоналізм суддів, прокурорів та слідчих? І як реформувати юридичну освіту? (Посилання на матеріали: [Реанімаційний Пакет Реформ - РПР](#)).

Президент України В. Зеленський виступає за впровадження моделі ринку сільськогосподарської землі, за якою купувати чи продавати землю

зможуть тільки українські громадяни та компанії.
Детальніше: <http://bit.ly/2mqd4DR> ([Офіс Президента України](#)).

Центр політико-правових реформ презентував результати опитування відвідувачів ЦНАП у 30 найбільших містах України та проаналізував, як змінилася оцінка якості надання послуг за останні п'ять років ([Реанімаційний Пакет Реформ - РПР](#)).

На наступній зустрічі у Нормандському форматі має бути вирішене питання остаточного звільнення утримуваних осіб у форматі «всіх на всіх» та встановлені чіткі терміни розведення військ уздовж лінії розмежування на Донбасі, заявив Президент України В. Зеленський. Детальніше: <http://bit.ly/2lXFggQ> ([Офіс Президента України](#)).

Кабмін подав проект Держбюджету на 2020 р. до Верховної Ради України. Тексту і додатків поки не бачили, але з презентації видно, що Державний фонд регіонального розвитку планують збільшити до 9,5 млрд грн. Який заклали обсяг інфраструктурної субвенції для ОТГ – поки невідомо. Мінрегіон пропонував 5,5 млрд грн. Реальні очікування – на рівні 2,1 млрд грн. Презентація є тут: https://mof.gov.ua/storage/files/Проект_2020.pdf ([Децентралізація](#)).

Під час перемовин під головуванням Президента України В. Зеленського та президента Словачької Республіки З. Чапутової делегації двох держав обговорили питання покращення бізнес-клімату, збільшення інвестицій, боротьби з контрабандою, а також подальшого проведення реформ. Детальніше: <http://bit.ly/2midMD1> ([Офіс Президента України](#)).

14 Президент України В. Зеленський ініціює законопроект щодо статусу ветеранів. Документ буде визначений як невідкладний. Детальніше: <http://bit.ly/2lV2Omх> ([Офіс Президента України](#)).

Влада обіцяє, що в Україні незабаром запрацює ринок землі. Хто отримає від цього найбільшу вигоду – бізнес, держава чи власники землі? Dmytro Lyvch для ЛІГА.Бізнес ([Реанімаційний Пакет Реформ - РПР](#)).

За роки, що в Україні триває реформа місцевого самоврядування та територіальної організації влади (децентралізація), народні депутати, урядовці та експерти напрацювали достатньо матеріалів для її успішного завершення. І зараз, коли стоїть завдання закінчити децентралізацію до 2021 р., немає потреби і часу вигадувати щось нове. Треба скористатися напрацюваннями, обрати один з варіантів і прийняти необхідні рішення.

Про це сказав Г. Мільбрадт, спеціальний посланник уряду Федеративної Республіки Німеччини з питань реформ в Україні

(децентралізація, добре врядування і публічна служба), звертаючись до народних депутатів під час засідання Комітету держави, місцевому врядуванню, розвитку та містобудуванню ([Децентралізація](#)).

Усім, хто працює з молоддю, до уваги!

Більше про молодіжну політику в умовах децентралізації є тут: <https://decentralization.gov.ua/youth>.

Більше корисних видань у нашій онлайн-бібліотеці: <https://decentralization.gov.ua/library> (Посилання на матеріали: [Децентралізація](#)).

Президент В. Зеленський сподівається, що Україна зможе перейняти естонський досвід у питаннях модернізації урядування, діджиталізації та кіберзахисту. Детальніше: <http://bit.ly/2kz8tyI> ([Офіс Президента України](#)).

«Україна залишається відданою своїм стратегічним цілям – європейській інтеграції. Головна мета – впровадження реформ, у тому числі імплементації домовленостей у рамках Угоди про асоціацію України з ЄС», – зазначила міністр розвитку громад та територій А. Бабак під час зустрічі із заступником керівника Генерального директорату з питань політики сусідства та переговорів з розширення Європейської комісії К. Матерновою. А. Бабак подякувала ЄС за фінансову та технічну підтримку України у впровадженні реформ енергоефективності та децентралізації. Зокрема, міністр відзначила важливу роль Програми міжнародної технічної допомоги ULEAD з Європою / ULEAD with Europe у реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні. Також під час зустрічі детально обговорили впровадження енергоефективних заходів у житловому секторі та початок роботи Фонду енергоефективності і запуск програми «Енергодім». ([Мінрегіон](#)).

Знайомтеся, це Рада реформ Рівного. Ці люди впровадили у місті одну з найкращих практик прямої демократії – публічні консультації, задіяли громадян до розпорядження бюджетними коштами, долучилися до реформування місцевих лікарень, створили унікальну програму з озеленення. Як активісти змінюють Рівне <http://bit.ly/2kvqbTH> ([Реанімаційний Пакет Реформ - РІПР](#)).

Президент України В. Зеленський презентував низку проектів, які реалізовуватимуться в Україні із залученням іноземного бізнесу під особисті гарантії захисту інвестицій з боку глави держави. Детальніше: <http://bit.ly/2mejMwz> ([Офіс Президента України](#)).

В ОТГ послуги стають ближчими і комфортнішими

У Великокопанівській об'єднаній громаді Херсонської області відкрився Центр надання адміністративних послуг, який надаватиме 7 тис. мешканців громади понад 100 адміністративних послуг у комфортних умовах.

Раніше найближчий ЦНАП був розташований за 30 км від центру громади ([Децентралізація](#)).

В Офісі Президента України відбулася зустріч з учасниками реформи eHealth. У заході під головуванням віце-прем'єр-міністра, міністра цифрової трансформації України М. Федорова та міністра охорони здоров'я З. Скалецької взяли участь представники, зокрема, Національної служби здоров'я України, Міністерства охорони здоров'я, Держспецзв'язку. До зустрічі також приєдналися представники приватного сектора, асоціацій, основні донори, серед яких – USAID, Світовий банк тощо. Детальніше: <http://bit.ly/2IKF2Kf> ([Офіс Президент України](#)).

Мінрегіон та World Bank Ukraine домовились про активізацію співпраці у впровадженні реформ ЖКГ та енергоефективності. Міністр розвитку громад та територій України А. Бабак зустрівся з директором Світового банку у справах Білорусі, Молдови та України С. Кахконен.

Головні теми зустрічі:

- Проекти розвитку міської інфраструктури;
- підвищення енергоефективності в секторі централізованого теплопостачання;
- посилення роботи з розробки планів ОТГ і планів землекористування відповідно до «Програми прискорення приватних інвестицій у сільське господарство», яка працює на виконання реалізації кредитної угоди на суму 200 млн дол, підписаної в серпні 2019 р. між урядом України та Світовим банком. А. Бабак висловила вдячність за послідовну фінансову та технічну допомогу Україні у впровадженні реформи енергоефективності та ЖКГ у рамках проектів, що фінансуються Світовим банком. ([Мінрегіон](#)).

«Наступного року має завершитись етап добровільного об'єднання ОТГ. І ми повинні забезпечити проведення місцевих виборів на новій територіальній основі та сформуванню нової системи функцій кожного органу влади. Наразі є унікальна синергія зусиль Президента, уряду, парламенту, щоб перейти до ключового етапу реформи децентралізації та створити дієву систему контролю за законністю рішень органів місцевого самоврядування. Завдяки системній підтримці наших міжнародних партнерів уже маємо відповідну основу для законодавчого врегулювання цього питання», – зазначила міністр розвитку громад і територій України А. Бабак під час зустрічі з послом Федеративної Республіки Німеччина А. Фельдгузен та

спецпосланником уряду Німеччини з питань реформ у галузях урядування та децентралізації в Україні Г. Мільбрадтом ([Децентралізація](#)).

Упровадження Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва за європейськими стандартами дасть змогу 24 години на добу і сім днів на тиждень подавати документи й отримувати послугу в електронній формі. Така інновація впроваджується з метою мінімізації впливу чиновника та корупційної складової. Завдяки діджиталізації процедура отримання послуг стане публічною і прозорішою. Про це сказала міністр розвитку громад і територій А. Бабак, коментуючи прийняття парламентом у першому читанні за основу законопроекту «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо удосконалення порядку надання адміністративних послуг у сфері будівництва та створення Єдиної державної електронної системи у сфері будівництва» ([Мінрегіон](#)).

Україна зацікавлена у досвіді Фінляндії у сфері енергозбереження, ефективного використання лісів та здійснення земельної реформи – Президент. Детальніше: <http://bit.ly/2kiHpn8> ([Офіс Президента України](#)).

Новий моніторинг реформи від Мінрегіону ([Децентралізація](#)).

В. Зеленський підписав закон про скасування депутатської недоторканності, ухвалений Верховною Радою 3 вересня 2019 р. Згідно з законом, ст. 80 Конституції України викладається в новій редакції, яка не містить положень про те, що народним депутатам України гарантується депутатська недоторканність і вони не можуть без згоди Верховної Ради бути притягнуті до кримінальної відповідальності, затримані чи заарештовані. Водночас, згідно з новою редакцією ст. 80 Основного Закону, народні депутати не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або за висловлювання в парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образи чи клевет. Передбачається, що закон набуде чинності з 1 січня 2020 р. ([Офіс Президента України](#)).

10 вересня Верховна Рада у першому читанні ухвалила законопроект № 8265 про вдосконалення ProZorro.

Разом із Transparency International Ukraine ми підтримували цей законопроект під і під час попереднього скликання парламенту.

Законопроект виводить 250 тис. закупівель з тіні. Нововведення умовно діляться на блоки:

- підвищення ефективності закупівель;
- введення персональної відповідальності за порушення законодавства у сфері закупівель;
- удосконалення механізму оскарження;

– гармонізація з міжнародними стандартами ([Реанімаційний Пакет Реформ - РПР](#)).

Змінам до Конституції бути?

Команда Президента України В. Зеленського готує нові зміни до Конституції, які стосуватимуться децентралізації.

Про це заявив представник Президента у Конституційному суді Ф. Веніславський ([Децентралізація](#)).

В. Зеленський відвідав Острозьку академію й підтримав ідею залучати талановитих випускників до реформування України. Детальніше: <http://bit.ly/2maH1aT> ([Офіс Президента України](#)).

Як громади можуть зробити послуги державної реєстрації актів цивільного стану доступнішими для мешканців.

Пояснюють експерти Програми ULEAD з Європою: створення ЦНАП ([Децентралізація](#)).

Старт земельної реформи запланований орієнтовно на літо наступного року. Що думають експерти про запуск ринку землі в Україні? «Впровадження ринку землі з одночасним допуском юридичних осіб та іноземців дозволить Україні отримати максимальний економічний ефект від реформи. Крім того, наміри уряду надати підтримку фермерам у вигляді знижених кредитних ставок дозволять забезпечити рівні можливості для малих виробників, не спотворюючи при цьому ринкові механізми та ціну землі», – Д. Лівч ([Реанімаційний Пакет Реформ - РПР](#)).

Нова влада часто говорить про надання послуг онлайн. Але ними користувалися лише 5 % громадян, тому варто продовжувати реформу адміністративних послуг. На що звернути увагу? ([Реанімаційний Пакет Реформ - РПР](#)).

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Запуск роботи уряду за тиждень до візиту місії МВФ, напередодні переговорів з росіянами щодо транзиту газу та за шість тижнів до опалювального сезону – це та ще задачка, я вам скажу... Останнім часом не встигаю навіть зазирнути в ФБ. Не те що щось змістовне написати. Але, якщо коротко, то поки що все рухається дуже добре.

1. Щодня до команди доєднуються десятки крутих, професійний та чесних людей (у п'ятницю призначили 12 заступників міністрів). Стає простіше.

2. Щодня ми прибираємо з системи десятки людей, які представляли в органах влади інтереси окремих груп впливу.

3. У четвер Національний банк знизив ставку рефінансування для банків на 0,5 %. Це ще один крок до здешевлення кредитів. Зараз маємо попрацювати так, щоб через 1,5 місяці кредити стали дешевшими ще мінімум на 1 %

4. Учора авторитетне рейтингове агенство Fitch підняло кредитний рейтинг України до «В». Це означає, що довіра до України у світі повертається. Ресурси для нас ставатимуть дешевшими.

Звичайно, кожен день нам «прилітають» якісь тактичні проблеми, але ми з ними також справляємось. #УрядТехнократів поступово входить у курс справ. Усе буде добре. Не перемикайтесь! Р. S. Не ображайтесь, будь-ласка, кому не відповів у приватних повідомленнях. Я веду свою стонінку особисто і тому опрацювати сотні повідомлень, які приходять за день, просто не встигаю фізично. Але я щось придумаю ([Oleksiy Honcharuk](#)).

«Далі ми наблизатимемося до звільнення всіх наших і продовжуватимемо в Мінському процесі розведення військ у два етапи: спочатку Золоте – Петрівське, а потім – розведення по всій території та припинення вогню повною мірою й припинення війни», – сказав глава держави в Міжнародному аеропорту «Бориспіль» ([Офіс Президента України](#)).

Коаліція РПР підтримує ухвалення законопроекту про Кабінет Міністрів України і центральні органи виконавчої влади. Це один із 20 пріоритетних законопроектів, які ми пропонуємо ухвалити у Верховній Раді до кінця року. Сьогодні експерти зустрілися з депутатами партій «Слуга народу» і «Голос», щоб обговорити реформу Кабінету Міністрів та ЦОВВ. Детально про зустріч: <http://bit.ly/2lCr0do> ([Реанімаційний Пакет Реформ - РПР](#)).

ЕКСПЕРТНИЙ ПОГЛЯД

([Радіо Свобода](#))

Екс-прем'єр-міністр Литви Андрюс Кубілюс:

З початку минулого року ми почали знову ж таки піднімати геополітичні питання про більш чіткі можливості України, Грузії і Молдови інтегруватися в ЄС. Ми виступили з такою ініціативою в Литві, яку назвали «Україна-2027». У цій цифрі немає нічого міфічного. Просто у 2027 р. Литва буде вдруге головувати у ЄС. І ми сказали, що вже зараз повинні почати планувати, що робитимемо, якою буде наша головна ціль. І ми сказали, що треба вже зараз для себе мати амбіцію, що просування України якомога ближче інтеграційним шляхом повинно бути нашим головним завданням.

Потім ми дивилися, хто головуватиме до нас, які країни, особливо ті, які можуть бути союзниками на цьому шляху. І ми бачимо, що Польща у 2025 р. головуватиме, Швеція – у 2023 р., Чехія і Франція – у 2022 р., у 2020 р., наступний рік, починає Хорватія, а потім Німеччина головуватиме. І ми почали дивитися, як можна створити якусь дорожню карту, щоб кожна країна, яка головуватиме, яка зацікавлена у просуванні України, має свою вагу у ЄС, щоб просувати євроінтеграційні справи таким чином. От уся стратегія у цьому й полягає.

У Європарламенті я також керуватиму спеціальною інституцією, яка називається Парламентська асамблея між Європарламентом і парламентами України, Грузії і Молдови, інших країн Східного партнерства. І ми, звісно, просуватимемо ці ідеї.

(...) Я бачу хороші можливості. Якраз у Європарламенті помітно, що настрої щодо України, щодо Східного партнерства є доволі позитивними. Просто, можливо, іноді не вистачає більш чітких ініціатив, які ми намагаємося підготувати і принести, і розпочати їх проваджувати в життя.

З одного боку, Україна, звісно, повинна продовжувати європейські реформи, які записані і в Договорі про асоціацію. З іншого боку, уже на боці західного співтовариства, ЄС ми повинні шукати нові можливості, як прочиняти вікно чи двері більш ширше. Це, звісно, не відбудеться за день. Треба поступово впроваджувати такі ініціативи в життя.

(...) Ми чуємо від Президента В. Зеленського і нового уряду те, що вони готові впроваджувати в життя ті реформи, які з різних причин відкладалися, як, наприклад, земельна реформа, приватизація. Я вважаю, що це хороші заявки.

(...) Я сам двічі був прем'єром. Я знаю, що іноді необхідно ухвалювати непопулярні рішення, які іноді навіть складно пояснити народу, але які, зрештою, необхідні. І через деякий час вони дійсно дають позитивні результати.

Я думаю, що в Україні є величезний потенціал. Я це називаю «стиснутою пружиною». І дійсно, якщо будуть реалізовані деякі важливі реформи, щоб українська економіка продемонструвала набагато швидші результати зростання. Але реформи можуть бути не завжди досить популярними.

Земельна реформа – коли ми вступали в ЄС, була вимога продажу землі іноземцям, то це не було популярним. І ми змушені були чути про різні побоювання населення. Ми запроваджували запобіжники в систему продажу. Але, зрештою, у нас сільське господарство сьогодні стоїть на хорошому фундаменті. Я пам'ятаю весь шлях нашої інтеграції в ЄС. Так наші аграрії, наше сільське господарство були найбільш негативно налаштовані щодо інтеграції, тому що вони боялися, що програють... А нині вони є найбільш розвинутою галуззю нашої економіки. Мені самому довелося керувати урядом під час останньої великої кризи 2008–2012 рр. Так аграрний сектор найлегше переніс усю кризу. Коли економіка падала на мінус 15 %, сільське господарство вижило з набагато меншими втратами.

Найголовніші реформи – це, звісно, відповідати і юридичним стандартам, і виробничим стандартам, і європейським стандартам. І тут та сама аграрна реформа, приватизація, створення ринкових умов за європейськими стандартами, юридична реформа. Тобто створення нормальних судів, щоб знову ж таки не було такого, що одного дня були погані суди, а на наступний день – уже хороші. Усе це потребувало набагато довшого часу. Але все це ми пройшли, переслідуючи чітку мету – інтеграція до ЄС. Це нам допомогло.

Ми сьогодні говоримо в ЄС, що, якщо хочемо, щоб Україна стала успішною країною і реформованою, ми повинні показувати Україні дедалі ширше прочинені двері інтеграції. Тому що без цього витримати мотивацію щодо європейського типу реформ у країні буває дуже складно.

(...) Ми намагаємося говорити у Європі, особливо в таких країнах, як Франція, що ЄС і всьому західному співтовариству дуже не вистачає більш реалістичної стратегії щодо Росії. І в цьому плані ми говоримо про те, що успіх України може стати найголовнішим інструментом, який, зрештою, допоможе трансформуватися Росії у більш нормальну державу. Тобто це треба мати на увазі.

(...) Ми бачимо свою роль у тому, щоб якраз допомогти, з одного боку, Україні мати таку стратегію, а з іншого боку, просувати таку ж стратегію і в Європарламенті, у Єврокомісії, у головних столицях – у Лондоні, Парижі, у Берліні, не забуваючи про Вашингтон, щоб справді справи просувалися вперед.

(...) Тут не треба засмучуватися, якщо в якійсь столиці тобі скажуть: ви забудьте про таку ціль... Треба постійно працювати, шукати дедалі нові можливості. І я абсолютно переконаний, що наступне десятиліття буде надважливим і для України, і для країн Східного партнерства. Я думаю, що і на Заході більше розумітимуть, чому треба створювати й інвестувати у

створення успіху України, саме маючи на увазі те, що це дійсно єдиний шлях, яким можна допомогти тій же Росії трансформуватися. Не діалог з Путіним, а український успіх відіграватиме найважливішу роль.

([Радіо Свобода](#))

Експерт з енергетичних питань Михайло Гончар:

Росіяни пропонують Україні газ зі знижкою у 25 %. Це наживка, Москва хоче затягти Київ в енергетичну пастку. Переговори між «Газпромом» і «Нафтогазом» матимуть сенс тільки після того, як Росія заплатить 2,8 млрд дол. за рішенням Стокгольмського арбітражу. Інакше гарантії Росії нічого не варті. Якщо Київ погодиться на прямий імпорт із Росії за знижкою, за рік Кремль збільшить ціну та прив'яже Україну до себе енергетично. Держава змарнувала час, який варто було використати на розробку родовищ. Необхідні ресурси є. Але потрібні інвестиції, нові технології. Потрібно далі скорочувати споживання. 25 листопада буде чотири роки, як Україна напряду не імпортує газ із Росії. Відмовилася від прямого імпорту з країни-агресора та купує сировину на європейському ринку. Так само варто робити з вугіллям і нафтою. Росія досі може скористатися залежністю Києва щодо цих ресурсів. Проте газова була найбільша.

В. Зеленський переміг на президентських виборах і утвердився на парламентських. Це дало йому непогану основу. Та він досі перебуває в режимі виборчої кампанії – грає на позитиві, порушує популярні теми.

Історик-міжнародник Руслан Гарбар:

Україна повинна змінити погляд на землю. Для неї це не просто товар, за допомогою якого можна вирішити низку поточних фінансових проблем. Для українців земля – це один із визначальних чинників їхньої національної ідентичності, і це – перепустка до клубу геополітичних гравців ХХІ ст. Якщо донедавна проблеми української землі були внутрішніми проблемами, то сьогодні вони стали вагомою часткою глобальної політики. І це сталося поза зусиллями самої України. Земля для українців – це не товар, а шанс на майбутнє. Особливо, коли вони зможуть об'єднати два драйвери економіки – аграрний сектор і сектор ІТ-технологій. І на їхній базі створити потужну переробну промисловість, яка разом із біотехнологією забезпечить можливість піднятися на п'ятий технологічний устрій. Тому потрібно бути дуже обережними й далекоглядними, щоб Україні не перетворити глобальні здобутки на примітивні гроші.

([Радіо Свобода](#))

Виконавчий директор Financial Oversight & Management Board (FOMB), міністр фінансів України у 2014–2016 рр. Наталія Яресько:

Із 2014 р. західні інвестори дивляться на Україну з великою надією. Однак цей позитив, цей оптимізм – збалансований, на жаль, війною, незаконною анексією Криму та окупацією частини Донбасу.

Економічна ситуація у 2015–2016 рр. була настільки складною, що інвестори дуже боялися. Страшна девальвація. Падіння ВВП – 10 %. І, на жаль – війна у гарячій стадії. Ми зараз, коли ходимо Києвом, не відчуваємо, що війна досі триває. А тоді вона була у значно більш гарячій фазі. Були Іловайськ та Дебальцеве... І ми тоді не знали, чи зупинимо ворога. Але наразі – зупинили.

Тоді, у 2014-2015 рр., інвестори були більш скептичними, вони не знали, куди рухається країна і чим усе завершиться. Зараз, я гадаю, оптимізм відновився. Тому що ми досягли макроекономічної стабільності за ці п'ять років, незважаючи на війну і всі ті виклики, які постали перед урядом і народом.

Сьогодні, на базі вибореної тоді стабільності, ми можемо будувати, можемо виходити на те економічне зростання, якого бажає і яке прогнозує нова влада.

Виходячи з цілей, які ставить перед собою новий уряд, цей оптимізм зростає. До прикладу, на земельну реформу в Україні чекають дуже довго. І не лише ті, хто хоче купувати землю. Маємо зрозуміти, що зростання аграрного сектора підійматиме дуже багато різних частин цієї галузі. І переробку, і будівництво сховищ, і транспорт та інфраструктуру, і виробництво техніки для аграрного сектора. Ідеться не просто про землю. Це – піднесення замороженого капіталу в Україні, яке викликає великий оптимізм.

Але це не все. Є сподівання, що ця стабільність залишається у надійних руках. Це, зокрема, міністр фінансів О. Маркарова. Інвестори її знають і розуміють, чого від неї очікувати. Здобута незалежність Нацбанку, і це вже не намагаються якось змінити. Щоб зрозуміти ситуацію, найкраще подивитися на Fitch Ratings: (у вересні 2019 р.) кредитний рейтинг України підвищили з В- до В і покращили прогноз зі «стабільного» на «позитивний». Вони визнають: макроекономічну стабільність досягнуто, і на базі нових заявлених реформ можна прогнозувати зростання. Зараз – момент істини: усі чекають, чи будуть реальні зміни, чи ні.

На мою думку, є кілька найбільш критичних кроків, але всі вони вже є у «списку» намірів Кабінету Міністрів. Перше – це судова реформа. Адже без верховенства права, без існування договірного права, без довіри до судової системи, ми великих змін не можемо очікувати. Друге – це земельна реформа, про яку я вже говорила. Третє – приватизація. Треба по максимуму приватизувати все, що лишилося в державній власності, але є непотрібним державі. Четверте: я вважаю, треба очистити податкову систему й митницю і спростити та зробити більш правильним адміністрування в цьому секторі.

(...) Коли маєш таку більшість у Верховній Раді, яку зараз має Президент України... Є приклад Грузії: коли М. Саакашвілі був президентом,

він зміг усе так швидко зробити тому, що мав лояльну більшість у парламенті, яку зараз має В. Зеленський. Якщо це використають на добро – буде прекрасно.

Усе залежить від цих реформ. Чи будуть вони втілені і наскільки якісно їх робитимуть. Я розумію, що, оскільки є ця (пропрезидентська) більшість, то проекти законів не дуже й обговорюються. Тож ми не знаємо, що вийде з цих законопроектів. Однак сподіваємося, що при потребі до них внесуть необхідні корективи. 5 чи 6 % економічного зростання на рік Україна цілком може отримати за 2–3 роки, якщо здійснить ці реформи. Можна і 7 % зростання ВВП отримати в якийсь один рік, але років 10 поспіль – так ніхто у світі не може. Адже є глобальна ситуація.

(...) Це, мабуть, був найтяжчий момент і в моєму житті, і в новітній українській історії (2014–2016 рр.). Багато хто забув, як непросто тоді було. Падіння ВВП спершу 6 %, потім – 10 %... Бюджетні дефіцити сягали 10 % від ВВП. Девальвація внаслідок того, що золотовалютні резерви просто зникли з Нацбанку: коштів залишалося менше, ніж потрібно на покриття одного місяця імпорту (на думку експертів, мінімальним безпечним обсягом резервів для країни є той, який може покрити три місяці її імпорту, – ред.). Державне казначейство фактично не мало вільних коштів. У грудні 2014 р. ми вирішували, кому спершу повернути заборгованість із заробітної платні: цим шахтарям – заплатимо за тиждень, цим учителям – пізніше... Зараз таке навіть не обговорюється.

Але така фінансова ситуація формувалася ще до Революції гідності. У 2013 р. (тодішній Президент України) В. Янукович пішов до (президента Росії) В. Путіна і попросив 15 млрд дол., бо вже тоді були проблеми! Але ці труднощі примножилися після анексії Криму та окупації Донбасу. А ще й банківська система не була очищена. Тож ми маємо дякувати (тодішній голові правління Нацбанку України) В. Гонтаревій, що б про неї зараз не говорили. Систему треба було очищувати, щоб люди могли мати довіру до банків, вкладати свої депозити й мати доступ до них, щоб конкретний власник банку не використав кошти людей для своїх особистих справ.

Міжнародний валютний фонд запропонував три дуже чіткі критерії, яких треба було досягти для реструктуризації. Ці критерії також давали змогу отримати кредит МВФ. А гроші МВФ – відкривали двері до кредитів від країн «Групи семи». Без виконання цих умов нам би нічого не дали: Україна не змогла б закрити діру в своєму платіжному балансі обсягом 40 млрд дол. І все це – у той час, коли в безпеку держави ми мушили вкласти не менше ніж 5 % річного ВВП і відбудувати українське військо. Але кредитори не хотіли йти на реструктуризацію. Комітет кредиторів тримав блокуючий пакет у 14 з 15 облігацій. Найбільший кредитор, фонд Franklin Templeton, мав 45 % облігацій, а ще – Росія, яка мала облігації на 5 млрд дол... Було вкрай складно, але ми переконали кредиторів, що Україні потрібно трохи часу, потрібно перевести подих. Нам було треба не лише зменшити відсотки за кредитами і списати частину боргу, а й скоротити виплати впродовж

наступних п'яти років. Це – критерії, які висунув МВФ. Але кредитори не були згодні, особливо Franklin Templeton – керівник фонду був категорично проти. До того моменту він жодного разу за свою професійну кар'єру не погоджувався на будь-яке зменшення боргових зобов'язань. Але за нашою спиною була міжнародна спільнота. І було зрозуміло: або Україні допомагають досягнути критеріїв МВФ, або вона «лежить» в економічному плані.

«Дефолт» – це лише слово. Але що сталося б із економікою України? Її б просто зруйнувало. Це кредитори мали зрозуміти! Зрештою, ми залучили всіх тих людей, які мали довіру в системі міжнародних фінансів. Це, зокрема, і колишній президент Світового банку Р. Зеллік, і экс-міністр фінансів США Л. Саммерс... Усі вони одночасно з українським урядом тиснули на кредиторів, щоб вони погодилися на реструктуризацію. Кредиторам було достатньо зробити той мінімум, потрібний для досягнення критеріїв Міжнародного валютного фонду. Нічого більше. Зрештою, кредитори погодилися з цим. Вони зрозуміли, що дефолт стане просто кінцем фінансової системи України.

Уже наприкінці мого терміну як міністра фінансів дуже багато законопроектів, які ми подавали, нікуди не пройшли. Податкова реформа – не пройшла. Легалізація азартних ігор – не пройшла. Легалізація видобутку бурштину – не пройшла. Реформа щодо реєстраторів розрахункових операцій (касових апаратів), яка сьогодні обговорюється, – не пройшла. Приватизація – зупинилася. Моє бажання вичистити всі ці тіньові потоки та чийсь фінансові привілеї... Вирішили, що все це непотрібно.

Відбулася стабілізація, і тодішній українській владі цього було достатньо. Те, що зараз Україна повертається до тих самих реформ, свідчить, що вони були потрібні. А, може, це зараз вони на часі, а тоді – ще не були. Зрештою, це рішення тих, кого обрали депутатами Верховної Ради (восьмого скликання, – ред.). Я не отримала їхньої підтримки. Але – дякую за підтримку українському суспільству.

(Слово і Діло)

Директор Асоціації постачальників торговельних мереж, економічний експерт Олексій Дорошенко:

У бюджеті передбачено зростання мінімальної зарплати на 12 %. Це означає, що уряд розраховує на зростання середньої зарплати великими темпами. Пенсії також можуть зрости на 12 % при інфляції, яка, ймовірно, буде в рамках 5,5–6 %.

Метою НБУ була інфляція на рівні 5 %, чого досягти буде важко, але цілком імовірно.

У кошторис заклали помірний курс 28,2 грн/дол, але досвід попередніх років показав, що можливі як стрибки вгору, так і зміцнення нацвалюти.

У бюджет-2020 на субсидії закладено на 7 млрд грн менше, ніж на 2019 р.

Вихід з цієї ситуації є. Перший варіант: збільшуються доходи громадян, і вони не потребують субсидій. Другий: зменшується вартість комунальних послуг, тоді частина людей не буде залежною від грошей держави.

Є різниця практично на 2 млрд грн аграрних дотацій, які на 2020 р. закладені в розмірі 4,2 млрд, а у 2019 р. становили 6,3 млрд. Якщо останні чотири роки дотації розподілялися між найбільшими гравцями агроринку, то зараз усе буде спрямовано на малий аграрний бізнес і фермерів. Саме вони скаржилися, що програми дотацій існують, але ніхто нічого не отримував.

Вектор правильний, але потрібно дивитися, що буде у практиці.

Позитивно слід оцінити позицію Прем'єра про те, що держбюджет-2020 повинен стати останнім, який ухвалюють тільки на рік. В. Гройсман запровадив трирічне планування, тобто загальні риси бюджету для нового уряду вже були намальовані. Параметри на 2020–2021 рр. О. Гончарук отримав від В. Гройсмана. Звісно, він може переглянути ці показники навіть кардинально, враховуючи більшість партії «Слуга народу» в Раді. Добре, що новий уряд має намір ухвалювати бюджет на кілька років.

Постійна проблема України – розтрата бюджетних коштів. Багато випадків, коли гроші на капремонт доріг виділяли в травні або липні, потім проводили тендери, які традиційно завжди оскаржували, навіть якщо підстав не було. У результаті реально виконувати роботи починають у вересні або листопаді. Хто може якісно в цей сезон проводити такі роботи? Наприкінці року всі просто хочуть використати кошти. Тому трирічне планування має бути виходом.

(Слово і Діло)

Національний банк встановив офіційний курс гривні 16 вересня на рівні 24,71 грн за долар. Востаннє такі котирування гривні до долара спостерігалися в серпні 2016 р.

Економічний експерт Олег Гавриш:

Основним драйвером зміцнення національної валюти став приплив іноземних інвестицій у гривневі ОВДП. Також є сприятлива цінова кон'юнктура на світових товарних ринках. На зміцнення гривні також вплинув факт того, що ціни на нафту і газ знизилися, а вартість руди зросла. Товари, які експортує Україна, подорожчали, а ті, що імпортує – подешевшали. Баланс змінився, що відобразилося на курсі.

Курс найближчим часом може триматися в діапазоні 25–26 грн/дол., якщо не відбудеться різких стрибків цін на сировину. Незважаючи на те, що в бюджеті закладено 29 грн/дол., курс до кінця року може бути 26–27 грн/дол. У разі кризи курс досягне бюджетного параметру 29,08 грн/дол.

Директор економічних програм Центру Разумкова
Василь Юрчишин:

У 2018 р. нерезиденти прийшли на наш ринок, їх влаштував стабільний курс і висока прибутковість ОВДП. Цього року вони більш активні.

Експорт зернових, аграрної продукції був досить хороший. Але не виключено, що до середини листопада може початися зворотний тренд, оскільки приплив ОВДП закінчиться. З початком ділового циклу, нових імпорتنих контрактів, посиленої закупівлі газу нацвалюта слабшає. До того ж, осінь – період виплат.

([Слово і Діло](#))

Директор аналітичного центру «Інститут міста» Олександр Сергієнко:

Якщо Україна буде прив'язуватися до європейських цін без прив'язки до європейських зарплат – найкращі наміри ОПУ знизити тарифи нічим не закінчаться.

В Україні потрібно змінити систему тарифоутворення. Можна згадати приклад одного із засідань НКРЕКП, під час якого директор водоканалу попросив НКРЕКП включити в новий тариф недоотриманий прибуток комунального підприємства у зв'язку з тим, що люди почали масово встановлювати лічильники та скоротили споживання води. У підсумку НКРЕКП підвищило тарифи на стільки, щоб врахувати недоотриманий прибуток через скорочення споживання. Який тоді сенс населенню встановлювати лічильники та заощаджувати, якщо НКРЕКП на прохання водоканалу може підвищити тариф?

Усі комунальні підприємства – місцеві монополісти. Зокрема, у Києві два постачальники теплової енергії, у більшості міст – один, що говорить про відсутність вибору.

Одна з основних проблем полягає в тому, що немає обліку споживання теплової енергії – найдорожчої складової платежів. Якщо немає лічильника на кожну квартиру або на кожну батарею, вся економія – просто фікція, а розмови про тарифи – на користь бідних.

Погрози В. Зеленського про те, що якщо Кабмін не знайде способу знизити тарифи, піде у відставку – волюнтаризм в економіці. Економіка і житлово-комунальна сфера працюють за певними законами і правилами. Не можна вольовим наказом зверху змінити миттєво економіку. Повинно бути обґрунтування, а не адміністративний наказ.

([Слово і Діло](#))

Експерт Реанімаційного пакета реформ Ілля Несходовський:

Україна може отримати транш МВФ до кінця року, якщо виконає всі рекомендації. Однак найважливіше зараз — домовитися про нову програму допомоги.

В обмін на кредит МВФ може рекомендувати Україні виконати низку вимог. Він зазначив, що оскільки в країні відстає антикорупційний напрямок, серед вимог буде повноцінний запуск ВАКС і конкретні результати його роботи.

Питання ефективної боротьби з корупцією – одне з першочергових.

Серед рекомендацій кредиторів – реформа податкової та митної служб – буде, запуск ринку землі був ще в попередніх програмах.

У МВФ викличе побоювання впровадження економічних практик, які можуть порушити макроекономічну стабільність. Кредитори хочуть бачити реформу Нацбанку щодо валютної лібералізації, зміни в банківській системі, у частині зменшення кількості ризикових кредитів. Реформа Фондового ринку також може бути в порядку денному.

Основний орієнтир для Міжнародного валютного фонду – ухвалення реалістичного Держбюджету-2020. Якщо параметри нового кошторису відповідатимуть цілям макроекономічної стабільності, то до кінця року Україна може отримати транш, який передбачений за ще попередньою програмою. При цьому уряду потрібно укласти з МВФ нову програму на наступні роки. Навряд чи нову програму пропишуть на п'ять років, найімовірніше – на два роки.

[\(Слово і Діло\)](#)

Верховна Рада підтримала президентський законопроект про покарання за незаконне збагачення.

Експерт Центру політико-правових реформ Антон Марчук:

Документ передбачає цивільну процедуру конфіскації за певною процедурою та кримінальну процедуру притягнення до відповідальності за незаконне збагачення. Покарання у вигляді позбавлення волі від п'яти до 10 років з конфіскацією загрожує у випадку, якщо різниця між вартістю набутих активів та законними доходами становить понад 14,407 мільярдів грн.

Крім ув'язнення, особа позбавляється права працювати на зазначених посадах та займатися певною діяльністю.

Раніше, якщо необґрунтованим був актив вартістю 1 мільйон грн, то особу могли притягнути до кримінальної відповідальності за незаконне збагачення.

Щоб конфіскувати майно третіх осіб, потрібно буде довести зв'язок певного державного службовця з тим майном, яке формально може бути передано у власність третій особі.

Низку справ в Україні закрили через скасування статті про незаконне збагачення. Однак у межах кримінальних проваджень, які розслідували на предмет незаконного збагачення, були епізоди щодо декларування недостовірної інформації. Ця стаття КК залишається чинною.

Також треба звернути увагу на те, чи були сплачені податки держслужбовцями, які набули активів. Тобто можна спробувати довести наявність цих кримінальних правопорушень, якщо для цього є підстави.

Критично можна поставитися до норми про конфіскацію активів, які були набуті протягом останніх трьох років. Ідеться про активи, які фактично досліджувалися в межах кримінальних проваджень НАБУ та САП до моменту визнання статті про незаконне збагачення неконституційною. Є застереження, наскільки така норма відповідає Конституції. Чи є ризик того, що її знову буде визнано неконституційною, оскільки зворотна дія закону в часі заборонена.

(Слово і Діло)

Експерт з енергетичних питань Сергій Дяченко:

Незважаючи на те, що запаси в підземних сховищах нарощують нормальними темпами, і зиму ми переживемо, без транзитного контракту з РФ все одно не обійтися. Транзитний контракт із «Газпромом» допоможе уникнути масштабної газової війни, до якої вже готуються не тільки в Україні, але й у Європі, заповнюючи максимально сховища.

РФ пропонує продовжити існуючий договір на рік з усіма пунктами, що, безумовно, є неприйнятним для України. Це просто тимчасові проблеми, що пов'язані із запуском «Північного потоку-2». Україна повинна укласти довгостроковий контракт тільки за умови чіткого транзитного статусу з гарантіями та європейськими принципами.

Новий транзитний договір повинен вписуватися в третій енергетичний пакет, який імплементований Україною. Крім того, важливо вказати транзитні обсяги у розмірі щонайменше 60 млрд куб. Це мінімальні обсяги, які потрібні Україні для експлуатації ГТС у нинішньому транзитному напрямку.

У разі відсутності контракту та початку газової війни Україна може пережити зиму, але зазнає збитків. З нинішнім рівнем споживання і запасами в розмірі 20 млрд куб. м пережити зиму реально. Однак Україна отримує від транзиту щорічно 3 млрд дол. П'ять років тому це був 1 % ВВП. Якби тоді РФ викручувала руки Україні, ми могли б відмовитися. Зараз 3 млрд дол. – це практично 3 % ВВП. Україна не збідніє, але це майже річне зростання. Потрібно боротися за те, щоб зберегти транзитний статус.

Президент Центру глобалістики «Стратегія ХХІ» Михайло Гончар:

У новому опалювальному сезоні на Україну може чекати газова блокада. Водночас закачування газу йде нормальним темпом. До середини жовтня у сховищах повинно бути близько 20 млрд куб. газу.

З урахуванням ризику припинення транзиту потрібно додатково 4,5 млрд куб. м. Вони повинні покрити наші потреби протягом 3–4 місяців, після 1 січня 2020 р.

(Слово і Діло)

Голова комітету економістів України Андрій Новак:

У найближчі три роки Україну чекає пік боргових виплат, які непосильно обслуговувати за рахунок тільки держбюджету. Україна не може дозволити собі відмовитися від співпраці з МВФ, тим більше в найближчі три роки.

Крім того, на МВФ орієнтуються інші інвестори. В очах багатьох кредиторів Україна залишається країною підвищеного ризику через військові дії. Якщо з воюючою країною не співпрацюватиме МВФ, то з Україною ніхто не працюватиме.

Крім усього іншого, гроші МВФ дають під найнижчий відсоток, який можливий на світовому фінансовому ринку. З огляду на ці фактори краще зробити все можливе, щоб продовжити співпрацю з МВФ. Тим більше, що саме рекомендації Міжнародного валютного фонду рухають Україну вперед. У попередні роки ніхто без тиску кредиторів нічого не робив. Однак правильно було б, щоб країна за власної ініціативи проводила реформи, а не чекала стусана від МВФ.

Подальші умови співпраці з фондом будуть стосуватися економічних реформ. У рекомендаціях МВФ немає нічого шкідливого. Він зазначив, що оскільки кредитори дають гроші, вони мають повне право бути впевненими, що країна зможе повернути борги.

Тим більше МВФ не зацікавлений у кризі в Україні. Кредитори вимагають тільки збалансованого бюджету. Яким шляхом цього досягне українська влада – справа української влади. Яким чином буде вирішено питання цін на газ, електроенергію та ліс-кругляк – узагалі не цікавить МВФ. Це спекуляції політиків, які, наприклад, не хотіли визнавати, що в НАК «Нафтогазі» діють величезні корупційні схеми та прикривалися вимогами МВФ, продовжуючи наживатися на схемах.

(Слово і Діло)

Верховна Рада України ухвалила закон про імпичмент.

Політолог Андрій Дуда:

Законопроект № 1012 про імпичмент Президента неможливо реалізувати в сучасних умовах навіть з політичної точки зору. По-перше, підставою повинно бути письмове подання, яке підпише більшість народних депутатів. По-друге, має бути рішення ВР щодо ініціювання процедури імпичменту, питання повинні включити до порядку денного Верховної Ради. По-третє, збережена норма про три чверті голосів народних депутатів.

В умовах монобільшості процедуру імпичменту запустити нереально.

Якби В. Зеленський реально хотів запустити дієву процедуру імпичменту Президента, він би міг просто підписати закон про ТСК. Це було б і простіше, і ефективніше на практиці.

Питання імпічменту – піар-тема для ОПУ, за допомогою якої демонструють, що В. Зеленський виконує свої обіцянки. Звісно, в умовах монобільшості можна спокійно підписувати такі закони. Реалізувати процедуру реально неможливо. Тим більше, нічого кардинально не змінили.

Політолог Ігор Петренко:

Процедура імпічменту прописана ще й в регламенті Ради, який також є законом. Наприклад, якщо гіпотетично йдеться про імпічмент Зеленського, то для того, щоб запустити процедуру, він повинен вчинити злочин, держзраду. Застосувати на практиці цю процедуру буде складно.

([Слово і Діло](#))

**Директор аналітично-дослідницького центру «Інститут міста»
Олександр Сергієнко:**

Фонд енергоефективності працює тільки з ОСББ і ЖБК. Більшість ОСББ останніх 10 років мають більш високі показники теплозбереження, ніж хрущовки, старі панельки. Найгірша ситуація якраз із хрущовками і панельними будинками. Фактично створені умови, за яких жителі ОСББ за рахунок інших отримуватимуть допомогу на термомодернізацію своїх і без цього непоганих будинків.

Звичайні будинки, у яких немає ОСББ, не можуть отримати допомогу Фонду. У країні менше чверті будинків ОСББ, які тепер за рахунок інших трьох чвертей жителів покращуватимуть свої умови.

Такий підхід несправедливий, а програми повинні допомагати всім людям, незалежно від того, у яких будинках вони мешкають.

У цілому Україна може знизити тарифи, якщо кардинально перебудує систему, яка працює за витратним принципом. Треба переписати купу законів, актів і припинити прив'язуватися до європейських цін.

Експерт «Реанімаційного пакета реформ» Святослав Павлюк:

Сьогодні варто ставити питання модернізації країни в цілому. Це питання того, як існуючий ресурс змінити на той ресурс, який нам потрібен. Ресурс, який у нас є зараз, це газ і доходи в бюджет. Нам потрібна модернізація міської інфраструктури і житлового сектора, будівель. Якщо ми зараз маємо прибутки від газу, то було би правильним спрямовувати їх на модернізацію житлового сектора.

([Слово і Діло](#))

Президент України В. Зеленський подав у Верховну Раду України законопроект про внесення змін до ст. 93 Конституції щодо законодавчої ініціативи народу.

Політичний аналітик Дмитро Купира:

Право законодавчої народної ініціативи – додатковий інструмент демократії, яким може скористатися суспільство. Поки незрозуміло, яким

буде механізм, оскільки подавати законопроекти може Президент, уряд і народні депутати. Суб'єкта законодавчої ініціативи – народу – немає в Конституції.

Крім того, незрозуміло, чи зможе одна людина подавати законопроект, чи повинна бути група осіб.

Про ефективність такої ініціативи поки що рано говорити, враховуючи, що далеко не всі законопроекти, які пропонують навіть депутати розглядаються і, тим більше, стають законами. При цьому, депутат, який подав свій законопроект, перебуває безпосередньо в парламенті зі своїми колегами, у нього є можливість лобіювати свої ініціативи.

Долю народної законодавчої ініціативи вирішуватиме парламент, народні депутати можуть і не розглянути законопроект.

Щоб отримати розуміння, які законопроекти можуть ініціювати українці, можна відкрити петиції до Президента і ВР. До якості більшості петицій можна поставитися критично. Украй рідко громадяни подають петиції, які в компетенції Президента. Звичайно, є хороші ініціативи, але рідко коли громадяни вивчають проблему і конструктивно підходять до питання. Приблизно такий вигляд може мати народна законодавча творчість. Невеликий відсоток ініціатив буде якісним.

Можливо, у законі про народні ініціативи можуть бути певні обмеження, яких питань не порушувати.

Тільки за правильного механізму народної законодавчої ініціативи буде хороший результат і можна усунути небажаний ефект під час упровадження такої практики.

(Слово і Діло)

Парламент ухвалив закон про зняття депутатської недоторканності.

Політичний аналітик Дмитро Купира:

Скасування недоторканності не означає, що депутатів тут же почнуть саджати. Позбавлення волі можливе, якщо провину буде доведено, а це питання судової системи та реформи.

Парламент оновився на 80 %. Більшості депутатів минулого скликання немає в новому парламенті. Якщо хтось із них є фігурантом якоїсь справи, а суд встановить провину політика – посадити за ґрати винного не є проблемою. Однак у суді треба довести провину.

Якість парламенту значно покращиться у зв'язку зі скасуванням недоторканності. У тих, хто займався бізнесом, криміналом і готовий був іти в політику, вкладаючи мільйони, щоб зберегти свою свободу, зникає мотивація ставати нардепом.

Механізм недоторканності прописаний у Кримінальному кодексі, у законі про регламент. Тобто існує перелік законів, який імплементує статтю Конституції про те, що депутат недоторканий.

Коли у 2020 р. закон набуде чинності, недоторканність ще не буде знято. Можна буде вважати, що депутатську недоторканність повністю знято лише тоді, коли внесуть зміни до законодавства. У будь-якому випадку за політичну діяльність народний депутат не може бути притягнутий до правоохоронної відповідальності.

([Український кризовий медіа центр](#))

Член Незалежного антикорупційного комітету з питань оборони та співзасновник ГО «Центр UA» Олег Рибачук:

У всьому світі в країнах, які воюють, рівень закритості державно-оборонного замовлення становить 10 або максимум 20 %. У нас, для порівняння, це понад 90 % інформації, зокрема про державні закупівлі (вона закрита для громадського, парламентського і навіть незалежного контролю). Попереду парламентські вибори, влада фундаментально змінюється і дуже важливо в цьому процесі не втратити фокус. НАКО продовжуватиме концентруватися на найважливіших речах, щоб не давати корупційним схемам можливості переповзти у нову епоху.

Заступник директора Центру досліджень армії конверсії та роззброєння Михайло Самусь:

Ми виступаємо за те, щоб створити центральний орган виконавчої влади, який міг би взяти на себе функцію встановлення рівних правил гри у сфері оборонної промисловості; захисту технологій та інвестицій, незалежно від того, український чи американський це інвестор; створення умов для концентрації бюджетних і оборотних коштів для інвестицій в науку та технології.

Голова правління громадської спілки «Дніпровський космічний кластер» Євген Рокитський:

Часу на реформування оборонної сфери в Україні дуже мало, а точніше – один-два роки. Якщо ми їх втратимо, динаміка експорту продукції військового призначення наблизиться до нуля, і будуть втрачені усі конкурентні переваги.

Генеральний секретар НАКО Олена Трегуб:

Сподіваюся, що це останній рік, коли ми продовжуємо говорити про необхідність розсекречення державного оборонного замовлення. Ця реформа давно перезріла. За останні п'ять років нічого не змінилося, тому що не було політичної волі. Зі зміною влади ця воля, можливо, з'явилася. Декларація – вікно можливостей представити наші напрацювання тим, хто приймає рішення у цій сфері.

([Український кризовий медіа центр](#))

Директор Фонду енергоефективності Юлія Головатюк-Унгуряну:

До 2025 р. за кошти Фонду енергоефективності можна модернізувати 10 % житлового фонду України. 3 вересня розпочалася програма Фонду «Енергодім», яка пропонує кошти для термомодернізації багатопверхових будинків. У ній уже беруть участь 13 ОСББ. Загальна вартість цих проектів – понад 58 млн грн. Програма співфінансується європейськими партнерами. За нашою стратегією, до 2025 р. буде реалізовано понад 16 тис. проектів [термомодернізації житла]. Якщо цей сценарій вдасться – нам вдасться модернізувати близько 10 % житлового фонду.

Фонд може опрацювати до 3 тис. заявок за рік – головне, щоб на участь у програмі був попит серед ОСББ.

Передбачається, що Україна щороку вкладатиме у Фонд 1,6 млрд грн. Угоди EE4U та EE4U-II передбачають надходження до статутного капіталу Фонду 1,6 млрд грн до 2021 р. щорічно.

Заступник голови Державного агентства з енергоефективності та енергозбереження України Костянтин Гура:

Останні кілька років Україна витрачає на субсидії в рази більше, ніж на енергоефективність. Водночас для того, щоб частка витрат на комунальні послуги у бюджеті споживачів зменшувалася і тих, хто потребує субсидій, стало менше – вкладати гроші потрібно саме в енергоефективність.

У 2018 р. на субсидії з бюджету виділили понад 70 млрд грн, ними скористалися 6,9 млн людей. У 2019 р. на субсидії виділили 55 млрд. Водночас на «теплі кредити» з 2014 р. виділили 2,6 млрд грн – при тому, що вони залучили приватні інвестиції ч розмірі близько 8 млрд грн від населення.

«Теплими кредитами» за весь час дії програми скористалися 680 тис. українців, комплексну термомодернізацію провели 4 тис. ОСББ. По всій Україні є історії успіху, коли люди після цього почали платити у 2–3 рази менше за комунальні послуги.

Нам потрібно підвищувати енергоефективність і розвивати відновлювану енергетику. Це два шляхи, як зміцнити нашу енергонезалежність та зменшити енергетичну бідність. І держава, і бізнес, і споживачі мають розуміти, що енергоефективність – це інвестиція в майбутнє. І завдання держави, напевно, не спустити бюджетні кошти на субсидії або проінвестувати будівництво енергооб'єкта, а створити такі умови, щоб або населення, або бізнес інвестували у ці сфери.

Генеральний менеджер навчальних програм аналітичного центру DiXi Group Денис Назаренко:

У 2017 р. субсидії отримували 42 % усіх українських домогосподарств. Після кампанії верифікації отримувачів у 2018–19 рр. ця кількість скоротилася. Станом на весну 2019 р., субсидії отримували приблизно 25 % домогосподарств, частка витрат бюджету домогосподарств на комунальні послуги становить у середньому 15 %.

Це комплексна проблема, і рішення також має бути комплексним і потребує співпраці багатьох органів державної влади... Головне питання – чи

стане уряду і новим народним депутатам політичної волі щоб, говорячи про захист споживачів, одночасно здійснювати необхідні, непрості, часто болючі кроки, без яких потурбуватися про споживачів у довгостроковій перспективі неможливо.

Генеральний менеджер з розвитку енергетичного сектора DiXiGroup Сергій Балан:

Основна проблема в тому, що зараз гроші, виділені на субсидії, фактично «опалюють повітря». За даними НАК «Нафтогаз», люди, які отримують субсидії, не намагаються заощаджувати: мешканці приватних будинків, які отримують субсидії, використовували на 73 % більше газу, ніж ті, які їх не отримують. У багатоквартирних будинках – на 23 %. «На нашу думку, це неправильно – такими темпами енергетична бідність не буде подолана ніколи».

Координатор житлово-комунальних та енергетичних програм громадянської мережі «ОПОРА» Тетяна Бойко:

Перше, що повинна зробити держава – перейти до повної монетизації житлових пільг та субсидій. На сьогодні ми маємо монетизовану субсидію для тих, хто не має боргів, і пільги поки що не монетизовані. Під поняттям «монетизовані» я маю на увазі, що люди отримують гроші в руки. Якщо ці кошти отримуються через віртуальні рахунки в «Ощадбанку» виконавцями комунальних послуг, навіть якщо це називається «монетизацією» в постанові Кабінету Міністрів – це не монетизація, тому що люди не бачать цих коштів. Доки людина не бачить живих коштів і не розуміє, за що вона платить – вона не мотивована ні розбиратися, ні заощаджувати.

По-друге, потрібно розширювати фінансування програми «тепліх кредитів». У бюджеті на наступний рік передбачено 400 млн грн, з них 199 млн – на ОСББ, решта – на приватний сектор. За нашими прогнозами, цих коштів вистачить лише на півтора місяці. У цьому році грошей вистачило на два місяці.

([Новое время](#))

В Україну приїхала місія МВФ.

Інвестиційний банкір, спеціаліст відділу продажів боргових цінних паперів Dragon Capital Сергій Фурса:

Ринки поки що закладають 100 % вірогідність нової програми МВФ, чим користуються українські корпоративні позичальники. І поки прибутковість суверенних облігацій стоїть на місці, відпочиваючи після ралі останніх місяців, не особливо вражена навіть зростанням рейтингу від агентства Fitch, моментом користуються корпоративні позичальники. На цьому тижні Укрзалізниця довипустила свої єврооблігації, а трохи пізніше тріумфально розмістив свій випуск єврооблігацій «Миронівський хлібопродукт». Компанія розмістила невеликий випуск на 350 млн дол. із прибутковістю 6,25 %, при цьому обсяг попиту у п'ять разів перевищив

пропозицію, підтвердивши статус найулюбленішого українського емітента серед лондонського Сіті. Із живих корпоративних єврооблігацій стоїть на місці тільки ДТЕК, стаючи унікальною історією на тлі деяких фотографій і коментарів можновладців про те, що компанію потрібно розділити. Поки ці розмови не досить налякали інвесторів і вони не готові продавати, але досить спантеличили, щоб не купувати.

А на внутрішньому ринку посилюється гривня. Посилення невелике, ледь помітне, але відбувається замість сезонного ослаблення. І в цьому вже важко звинувачувати тільки іноземців, які купують ОВДП, адже, незважаючи на наявний попит, він значно знизився. І, цілком можливо, справа в оптимізмі, який такий незвичний для України. Чи не жарт, споживчі настрої українців на найвищому рівні з осені 2007 р.

На цьому тижні на аукціоні Мінфін в основному залучав долари, які йому радісно принесли локальні банки. Незважаючи на оптимізм, українці продовжують нести долари на депозити, і банкам просто нікуди дівати ці долари, і навіть зниження ставок (тепер прибутковість трохи вище 5 %) не зупиняє українські фінансові установи. Альтернативи просто немає.

([Дзеркало тижня](#))

Керівник ПрАТ «НЕК “Укренерго”» Всеволод Ковальчук:

З 1 липня 2019 р. в Україні розпочав роботу новий ринок електричної енергії. Що це змінило для виробників електроенергії, її споживачів та інших учасників ринку?

Як змінився ланцюг продажу електроенергії? У старій (попередній) моделі ринку всю електроенергію, вироблену на електростанціях будь-якого типу, скуповував єдиний державний оптовий покупець – ДП «Енергоринок». Він її продавав обленерго, які були одночасно постачальниками й операторами систем розподілення (ОСР), тобто електромереж, якими електроенергія розподіляється від магістральних електромереж до споживачів. Обленерго продавали електроенергію споживачам.

Незалежні постачальники продавали електроенергію лише промисловим споживачам.

У новій моделі ринку виробники електроенергії отримали можливість укладати прямі договори із споживачами (зазвичай це промисловість) і постачальниками.

Обленерго розділилися на дві компанії: оператора розподільчої мережі і постачальника. Це було зроблено для того, щоб у обленерго не було можливості перешкоджати доступу до розподільчих мереж іншим постачальникам.

Великі споживачі отримали можливість купувати електроенергію пряму у генеруючих компаній. Інші побутові споживачі та населення можуть купувати електроенергію у будь-якого постачальника (так записано у

Законі «Про електричну енергію», але для більшості споживачів це поки що теорія).

Як змінився механізм продажу електроенергії (сегменти ринку)? У старій моделі ринку електроенергія продавалася за двосторонніми договорами між усіма учасниками ринку. У новій моделі ринку існує кілька ринкових сегментів для продажу електроенергії.

Ринок двосторонніх договорів (РДД) – на ньому виробники продають електроенергію великим промисловим споживачам і постачальникам. Тут закуповуються основні обсяги електроенергії, ціна встановлюється за домовленістю між продавцем і покупцем.

Ринок на добу наперед (РДН) – майданчик, на якому великі споживачі та постачальники закуповують сьогодні на завтра електроенергію, коли їм не вистачає обсягів, закуплених за двосторонніми договорами. Електроенергію продає ДП «Оператор ринку» на своїй електронній платформі, ціна формується автоматично, на основі балансу сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Внутрішньодобовий ринок (ВДР) – майданчик, на якому великі споживачі та постачальники купують у генерації або інших постачальників сьогодні на сьогодні електроенергію, якої їм не вистачило на попередніх майданчиках. Торги проводить ДП «Оператор ринку» на своїй електронній платформі, ціна формується в процесі відкритих торгів.

Балансуючий ринок (БР) – майданчик, на якому системний оператор (НЕК «Укренерго») закуповує електроенергію для швидкого балансування енергосистеми, якщо хтось із учасників ринку не виконує заявлених графіків постачання та виробництва електроенергії. Ціна визначається за пропозиціями виробників електроенергії, які беруть участь у балансуєчому ринку.

Ринок допоміжних послуг (РДП) – майданчик, на якому системний оператор (НЕК «Укренерго») закуповує у виробників електроенергії послуги з термінового балансування енергосистеми: швидке збільшення (завантаження енергоблоків) або зменшення (розвантаження енергоблоків) виробництва електроенергії. Послуги з розвантаження також можуть закуповуватися у великих споживачів, які можуть швидко припиняти споживання електроенергії, щоб зменшити загальний попит на неї в енергосистемі.

Як формується ціна на електроенергію? У старій моделі ринку електроенергія купувалася та продавалася за тарифами, встановленими НКРЕКП. У новій моделі ринку для побутових споживачів ціну електроенергії формує ринок. А саме – ціна електроенергії як товару формується залежно від обсягів, які учасники ринку закуповують на різних сегментах ринку: ринку двосторонніх договорів, ринку на добу наперед, внутрішньодобовому ринку, балансуєчому ринку та ринку допоміжних послуг.

Також у рахунку споживача до ціни електроенергії як товару додаються тарифи на передачу електроенергії та диспетчеризацію (на користь оператора системи передачі – НЕК «Укренерго»), тариф на розподілення (на користь оператора системи розподілення), плата за послуги незалежного постачальника або постачальника універсальної послуги.

Як постачається електроенергія населенню? У старій моделі ринку населення купувало електроенергію виключно в обленерго за двосторонніми договорами. У новій моделі ринку населення може купувати електроенергію у будь-якого незалежного постачальника за вільними цінами або у постачальника універсальної послуги (ПУП).

Постачальник універсальної послуги купує електроенергію у ДП «Гарантований покупець» за пільговою ціною, яку встановлює уряд, і перепродає її населенню також за фіксованою ціною (сьогодні – 90 коп. за кВт при споживанні до 100 кВт, 1,68 грн – понад 100 кВт).

У свою чергу, «Гарантований покупець» купує дешеву електроенергію для постачальників універсальної послуги за фіксованою ціною у НАЕК «Енергоатом» і ПрАТ «Укргідроенерго».

Можливості, яких не було при старій моделі ринку і які з'явилися в новій. У старій моделі ринку не було жодних умов для створення конкуренції, яка запобігала б необґрунтованому підвищенню цін і сприяла покращенню послуг енергопостачання. А саме: конкуренція між виробниками була неможливою, оскільки всю електроенергію в них скуповував єдиний державний оптовий покупець за тарифами, встановленими НКРЕКП; великі споживачі мали обмежений вибір постачальників, оскільки обленерго, користуючись своїм становищем (одночасно контролювали розподільчі мережі і були постачальниками), під різними приводами не пускали в розподільчі мережі незалежних постачальників, які конкурували з ними; побутові споживачі взагалі не мали можливості змінити постачальника електроенергії.

У новій моделі енергоринку створено механізми роботи, які сприяють розвитку конкуренції на ринку за умови достатньої кількості великих, середніх і малих виробників електроенергії, постачальників, а також відкриття вільного імпорту електроенергії на всьому ринку. Це досягається завдяки тому, що споживачі та постачальники мають широкий вибір джерел для купівлі електроенергії та можуть вільно і швидко змінювати їх.

(Слово і Діло)

Міністерство регіонального розвитку, будівництва та ЖКГ винесло на обговорення проект закону, в якому пропонується створити Державну житлово-комунальну інспекцію.

Директор аналітичного центру «Інститут міста» Олександр Сергієнко:

Така структура в Україні вже була за часів президентства Л. Кучми. По-перше, це ще один наглядовий контролюючий орган, яких в Україні вистачає. Корупційних ризиків буде ще більше. По-друге, орган стане, скоріше за все, жилеткою, щоб поплакатися на якість послуг.

Споживачі можуть масово подавати скарги до нового органу з різних причин. Проте, якщо житлово-комунальну політику диктуватимуть місцеві монополії, то від скарг до інспекції діла не буде.

Щоб ефективно контролювати сферу ЖКГ, потрібні чіткі параметри, які можна відстежити за фізичними методами: температура теплоносія, тиск води тощо.

Для контролю сфери ЖКГ потрібно обладнати будинки, квартири лічильниками та приладами, які б фіксували фізичні параметри надання послуг.

Наприклад, прийдуть інспектори з перевіркою і встановлять, що в будинку холодно. Яка причина? Старі вікна чи не утеплено двері, або може теплоносій не відповідає температурі? Без приладів обліку створення інспекції ЖКГ – марна справа.

Навіть якщо інспектор оштрафує порушника через неякісне надання послуг, сторона-порушник може звернутися до суду.

Судові тяжби тривають довго, а отримати компенсацію споживачеві майже неможливо. Це знову підтверджує те, що потрібно вирішувати проблему шляхом забезпечення обліку, регулювання і боротьби з місцевими монополіями.

(Слово і Діло)

У бюджет-2020 закладено на 8 млрд грн менше коштів на субсидії, ніж у 2019 р.

Директор аналітичного центру «Інститут міста» Олександр Сергієнко:

За результатами перевірок можуть зменшити кількість субсидіантів. Єдиним шляхом може бути перевірка декларацій: чи відповідають доходи і витрати. Бази даних для цього існують.

Минулого опалювального сезону в Україні удвічі зменшилась кількість субсидіантів через те, що створили штучні перепони.

У дохід сім'ї врахували всіх членів домогосподарства, навіть якщо вони не проживають там. Наприклад, молода людина поїхала до Києва робити кар'єру, а прописана в якійсь області у батьків. У мами або батька вимагатимуть довідку про доходи молодої людини, хоча вона там не проживає та не користується комунальними послугами, за які чомусь має платити. Такий підхід – це знущання над людьми та здоровим глуздом.

(Слово і Діло)

До ВР внесли законопроект, який передбачає збільшити зарплати українським медикам у понад 2,2 рази, прив'язавши перший тарифний розряд до рівня мінімальної заробітної плати.

Генеральний директор медлабораторії ДІЛА Олексій Бабич:

Зміна фінансування системи охорони здоров'я передбачає те, що лікувальні установи стають комунальними підприємствами. Відповідно, головному лікарю, керівнику медичної установи надано всі повноваження, щоб повністю керувати підприємством, у тому числі самостійно визначати рівень зарплати співробітників.

Ініціативи, які запропоновані законопроектом № 2028, повністю порушують концепцію, яка була впроваджена раніше. Наприклад, встановили «зверху» рівень зарплати. За деякий час змінилися економічні показники в країні, зросла інфляція, курс стрибнув до 35 грн за дол., а зарплата медсестри залишилася на рівні 7 тис. грн. Головний лікар позбавлений можливості переглядати рівень окладу. Що робити?

Встановлювати зарплати централізовано на рівні держави неправильно. Тим більше, тарифна сітка є неприйнятною з точки зору руху вбік медичного страхування. Керівник медичного закладу повинен мати право самостійно встановлювати зарплати своїм співробітникам. Чим ефективніший і більш цінний лікар або медсестра для підприємства, тим більший у працівника оклад. Це нормальні ринкові відносини і саморегулювання системи.

Щоб вийти із ситуації, треба встановити мінімальний рівень зарплати, нижче якого не можна платити співробітникам. У медичній галузі існує проблема відтоку кадрів, особливо це стосується середнього медперсоналу, який здатний скласти іспити і працювати на Заході за більший оклад. Тому головний лікар і повинен думати, як підвищувати ефективність підприємства і зарплати співробітникам. Якщо відділення може впоратися за допомогою двох лікарів, то навіщо утримувати шістьох? Набагато краще двом дати гідний оклад. Це менеджмент на рівні конкретної установи, а не держави, яке може не знати всіх тонкощів.

Підхід «тарифної сітки» був у Радянському Союзі та певний час у період незалежності. У результаті лікарі тікали з країни або до приватної клініки, де їм можуть платити більші гроші. Ця модель не працюватиме.

(Український кризовий медіа центр)

Російська Федерація може скористатися залежністю Молдови від російського газу і її неготовністю до можливого припинення транзиту з України з 1 січня 2020 р., щоб нав'язати Україні свої вимоги в новому контракті.

Президент аналітичного центру DiXi Group Олена Павленко:

Якщо переговори проходитимуть в умовах кризи, можуть використовуватися різні інструменти й методи, щоб примусити Україну

підписати саме такий контракт, який вигідний російській стороні – як це було у 2009 р.

Начальник департаменту з комунікацій НАК «Нафтогаз України»

А. Осмоловська:

Україна готується до різних сценаріїв, включно з тим, що залишиться і без російського транзиту, і без можливості імпортувати газ із Європи. У цьому випадку газу у сховищах вистачить на 3 місяці. Уже сьогодні українські газові сховища заповнені на 4 млрд куб. м більше, ніж у цей самий період у 2018 р. За зиму ми відбираємо зі сховищ 7–8 млрд куб. м. Зараз ми фактично додали 50 % до запасу на зиму, який нам потрібен у нормальній ситуації. Імовірно, ми перевищимо 20 млрд куб. м. Це найвищий рівень запасів за останні сім років. Додатково до цих заходів законтрактували газ в іноземного трейдера на перший квартал 2020 р. «Укртрансгаз» відпрацьовує перекидання газу із Заходу в різні частини країни та взаємодію із сусідніми країнами у кризовій ситуації.

До можливого припинення постачання газу готується також Європа. Газові сховища заповнені вже більш ніж на 90 %. Найкраще готові Німеччина, Франція, Данія, Австрія та Чехія. Щоправда, значна частина цього газу належить «Газпрому», і залишається питання, чи буде він поданий у критичний момент.

Для Молдови було б найкраще законтрактувати газ в українських або європейських постачальників. Нині для цього найкращий період, тому що ціни на європейських хабах – найнижчі за останні 10 років. Можна закачати газ в українські сховища і протягом зими не залежати від домовленостей між «Газпромом» та Україною... Ми знаємо, що Молдова вже звернулася до Єврокомісії з проханням профінансувати закупівлю такого газу.

Чому ситуація з Молдовою небезпечна? Молдова не має диверсифікованого постачання. Із необхідних Молдові 3 млрд куб. м газу на рік (із них на зиму – 1,6 млрд), майже увесь він – російський, а найбільший власник акцій молдовської газотранспортної системи – «Газпром». Виробництво електроенергії у Молдові також залежить від газопостачання.

До 2020 р. Україні та Молдові потрібно підписати договір про сполучення мереж – у зв'язку з тим, що з 1 січня відбудеться анбандлінг «Нафтогазу», і оператор почне працювати за європейськими правилами. Але є ризик, що він не буде підписаний вчасно. Ми провели дуже багато переговорів з молдовською стороною, намагалися пропонувати різні можливості угод про сполучення мереж, щоб забезпечити фізичний доступ до труби... На жаль, поки що ми не знайшли готовності з боку молдовського оператора робити щось, щоб підписати цей контракт. Те, що відбувається зараз, дуже схоже на свідомий саботаж, щоб створити ситуацію, коли картинка «замерзаючої Молдови» буде трансливатися на Russia Today у європейських країнах, що дасть можливість росіянам отримати додатковий важіль тиску як на європейців, так і на українську сторону.

Експерт аналітичного центру Expert Forum (Румунія)

Ана Отілія Нуту:

Молдова могла б отримувати газ із Румунії, але поки що це технічно неможливо. Будівництво інтерконектора між країнами не завершене і може затягнутися ще на два роки. Крім того, немає впевненості, що Румунії вистачатиме газу для власних потреб: останнім часом власний видобуток газу знизився на 5 %, а імпорт російського газу через посередників зріс до 25 %. Не впевнена, чи змогли б ми постачати газ до Молдови навіть після завершення будівництва сполученої мережі – чи буде у нас газ для продажу... Не виключено, що найближчим часом самій Румунії доведеться розраховувати або на Україну, або на Європу.

Експерт молдовського аналітичного центру Expert-Grup Денис Ченуш:

На газове питання у Молдові суттєво впливає внутрішньополітична ситуація та наближення виборів. Перемовини з Росією ведуть паралельно і президент І. Додон, і Мінекономіки. Складається враження, що і «Газпром», і Росія хочуть говорити на цю тему саме з президентом, а не з профільним міністерством, хоча енергетична політика, за Конституцією – не його сфера відповідальності. Президент дуже активно просуває своє бачення. Іноді воно не відповідає національним інтересам країни... І уряд, і громадянське суспільство розуміє ризики ситуації, у якій ми опинимося, якщо Україна, Росія та ЄС не досягнуть згоди між собою. Але про цей ризик ми знаємо вже давно.

Радник з економічних питань Посла Молдови в Україні Інєтта Панурко:

Ми прагнемо фіналізувати переговори та дійти згоди щодо договору про сполучення мереж. Ми також розглядаємо можливість скористатися газовими сховищами України і закупити заздалегідь необхідні обсяги газу за кредитні кошти. Це приблизно 2 млрд куб. м. Я переконана, що уряд знайде рішення для того, щоб забезпечити Молдову теплом протягом зими.

Експерт аналітичного центру DiXi Group Денис Назаренко:

Європейським країнам варто звернути увагу на досвід країн, які вже давно відчули на собі тиск Росії. Ми бачили потужні спроби «Газпрому» підпорядкувати собі українську, білоруську, молдовську газотранспортну системи. Це нічим не відрізняється від того, що він робитиме з новими проектами, які будуються на його кошти, зокрема, «Північним потоком-2». Результати антимонопольного розслідування підтверджують: що б не казав «Газпром», його дії та дії російського уряду показують, що вони не збираються підпорядковувати жодні свої активи чи системи європейському законодавству.

Наше дослідження дуже чітко показує, наскільки більш убезпечена енергетична сфера Угорщини і Румунії, порівняно з нашою ситуацією, і наскільки краще використовуються механізми солідарності й допомоги, розроблені у ЄС як наслідок газових криз 2006 р., 2009 р. Але, на жаль, і тут

ми бачимо, що найбільш серйозне антимонопольне розслідування проти «Газпрому», яке показало порушення конкурентного енергетичного права ЄС, не призвело до реальних наслідків. Ми закликаємо європейську сторону бути послідовною: за порушення має бути відповідальність, інакше вони будуть поглиблюватися.

Експерт StopFake Олександр Ярошук:

З наближенням зими в інформаційному просторі Росія продовжить використовувати свої стандартні наративи про те, що українська ГТС у критичному стані, Україна є ненадійним партнером і може поставити під загрозу газопостачання усієї Європи. Цей наратив уже давно лунає в аргументах Росії на користь «Північного потоку-2» разом із тезою про те, що проект не вигідний лише США, які зацікавлені продавати Європі свій скраплений природний газ. Якщо побоювання щодо Молдови здійсняться – може поширюватися думка, що «Молдова зробила ставку на Україну і ЄС і поставила себе на межу виживання».

Відновлення інфраструктури звільнених територій **ОФІЦІЙНА ІНФОРМАЦІЯ**

Підтримка внутрішньо переміщених осіб та жителів Сходу України

Діючий голова ОБСЄ, міністр закордонних справ Словаччини Мирослав Лайчак: ОБСЄ готова і надалі сприяти прогресу у мирному врегулюванні на Донбасі ([Урядовий портал](#)).

13 вересня під час зустрічі міністра закордонних справ України В. Пристайка з міністром закордонних і європейських справ Словацької Республіки, діючим головою ОБСЄ М. Лайчаком відбулось обговорення широкого кола питань двостороннього співробітництва, взаємодії в контексті євроатлантичної інтеграції України, а також пріоритетних питань європейської безпеки з урахуванням головування Словаччини в ОБСЄ у 2019 р.

Підтверджуючи незмінну підтримку Словаччиною суверенітету і територіальної цілісності України в межах міжнародно визнаних кордонів, діючий голова ОБСЄ надав високу оцінку крокам, що вживаються Президентом України В. Зеленським для досягнення миру, і підтвердив налаштованість ОБСЄ і надалі сприяти прогресу в мирному врегулюванні.

Міністр Вадим Пристайко відзначив важливість для України досвіду співробітництва Словаччини з ЄС та НАТО і закликав до використання всіх механізмів для підтримки зусиль української сторони щодо повернення своїх територій.

Сторони також відзначили позитивні тенденції у двосторонньому торговельному співробітництві, ефективність співпраці у сфері енергетики, спільне бачення необхідності збереження статусу основних країн-транзитерів російського газу в ЄС.

Мінсоцполітики: ще 35 переселенців, які захищали територіальну цілісність України, отримають власне житло ([Міністерство соціальної політики України](#)).

(...). Це стало можливим завдяки рішенням Комітету з питань бюджету Верховної Ради, який 6 вересня затвердив розподіл фінансів, джерелом формування яких у 2017 р. були надходження конфіскованих коштів.

Таким чином, Міністерство соціальної політики більше ніж у два рази перевищить план на 2019 р.

(...). У Державному бюджеті на 2019 р. на відповідний напрям було передбачено видатки у сумі 25,0 млн грн, що дало змогу виплатити компенсацію 24 особам з числа ВПО АТО. За рахунок вищезазначеного

розподілу Міністерство додатково отримає близько 37 млн грн, що дасть можливість компенсувати гроші ще 35 людям.

Обліковано 1 407 682 внутрішньо переміщені особи ([Міністерство соціальної політики України](#)).

Станом на 9 вересня 2019 р., за даними Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб, узято на облік 1 407 682 переселенці з тимчасово окупованих територій Донецької та Луганської областей та АР Крим.

Проекти з відновлення регіону та ремонтні роботи

На Донбасі селище Піски підключили до електропостачання ([Кореспондент.нет](#)).

Усього було прокладено понад 3300 м кабелю, забезпечені електроживленням медичний пункт, крайні блокпости Об'єднаних сил, військові підрозділи, які базуються в Пісках, і цивільне населення. До цього українські воїни і місцеві жителі отримували живлення від генераторів; тепер є можливість підключати навіть побутову техніку.

ІНІЦІАТИВИ РЕГІОНАЛЬНИХ ВЛАДНИХ СТРУКТУР ТА ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ

Литва – Україна: досвід і шляхи усунення проблем у сфері зайнятості вимушено переміщених осіб та учасників АТО ([Львівський обласний центр зайнятості](#)).

Днями у Львові відбулася конференція «Литва – Україна. Досвід і можливості у сфері професійної орієнтації/плануванні професійної кар'єри учнів», у якій узяв участь директор Львівського міського центру зайнятості О. Рісний.

Директор Львівського міського центру зайнятості Олег Рісний:

Особливості інтеграції до місцевого ринку праці внутрішньо переміщених осіб та учасників АТО окреслили напрями роботи установи, націлені на повернення до трудової діяльності вимушено переміщених осіб та учасників АТО, у тому числі шляхом надання їм допомоги у започаткуванні власної справи.

О. Рісний зосередив увагу присутніх на активній співпраці міської служби зайнятості з громадськими організаціями, у полі зору яких – вирішення проблем життєдіяльності окремих верств населення, неконкурентоспроможних на ринку праці. Із неабиякою увагою учасники конференції слухали цікаві історії та приклади працевлаштування безробітних учасників АТО за результатами роботи Мобільної групи, яка функціонує у Львівському будинку праці та колегіально розглядає й усуває основні бар'єри на шляху до продуктивної зайнятості клієнтів ЛМЦЗ.

Під час конференції присутнім презентували дослідження, виконані в межах проекту «Литва – Україна. Досвід і можливості у сфері професійної орієнтації/планування професійної кар'єри учнів», концепцію профорієнтаційної роботи з учнями з числа внутрішньо переміщених осіб з урахуванням їхнього життєвого досвіду. Ішлося також про профорієнтацію як форму успішної реабілітації підлітків, на життя яких вплинула війна. Окремо був озвучений досвід діяльності молодіжних таборів «Литва – Україна» та особливості профорієнтаційної роботи на території Станиці Луганської.

Також на конференції розглядалися можливості проекту для адаптації в систему української освіти, аспекти інтеграції внутрішньо переміщених осіб у місцеві громади, особливості місцевого ринку праці в контексті працевлаштування ВПО та учасників АТО, напрями організації профорієнтаційної роботи серед учнівської молоді та ін.

ЄС профінансував ремонт дитсадків і лікарень у Маріуполі, Мелітополі та Приморську ([Європейська правда](#)).

У Мелітополі, Приморську та Маріуполі наступного тижня відбудеться офіційне відкриття чотирьох громадських закладів, відремонтованих за кошти Європейського інвестиційного банку.

На європейські кошти відремонтували Центральну районну лікарню Приморська (Запорізька обл.), кардіологічне відділення у лікарні швидкої допомоги Маріуполя та два дитячі садки у Мелітополі.

Завдяки капітальному ремонту, проведеному вперше за багато років, було утеплено будівлі, замінено дахи і вікна тощо, а також придбано меблі та нове обладнання. Загалом відремонтовано 12 356 кв. м та покращено умови надання медичної допомоги та навчання для більш ніж 450 тис. осіб, включаючи внутрішньо переміщених осіб.

Ремонт співфінансував Європейський Союз через надання Європейським інвестиційним банком (ЄІБ) довгострокових кредитів під низькі відсотки.

Частину коштів виділено з державного та місцевих бюджетів. ЄІБ інвестує в реконструкцію в межах Надзвичайної кредитної програми для відновлення України, впровадження якої моніторить Програма розвитку ООН.

Через Надзвичайну кредитну програму раннього відновлення ЄІБ надав місцевим органам влади 200 млн євро у вигляді багатосекторних рамок кредитів на відновлення важливої комунальної й транспортної інфраструктури та покращення умов життя для внутрішньо переміщених осіб та громад, що їх приймають, у дев'яти областях України. Програма розроблена ЄІБ разом з Європейською комісією та урядом України на період до 2021 р. та реалізується ПРООН.

В офісі омбудсмана обговорили шляхи розробки інструментарію та методології для визначення потреб ВПО ([Уповноважений Верховної Ради України з прав людини](#)).

У Секретаріаті уповноваженого Верховної Ради з прав людини під головуванням представника уповноваженого з дотримання рівних прав і свобод Л. Козуб відбулась робоча зустріч з представниками офісу Ради Європи в Україні та Харківського інституту соціальних досліджень, під час якої було обговорено питання щодо підготовки інструментарію та методології для визначення потреб внутрішньо переміщених осіб.

У рамках зустрічі обговорено ряд важливих питань, які, у свою чергу, стосувалися, основних проблем, з якими стикаються переселенці та порядок їхнього визначення для прийняття державою довгострокових рішень з метою забезпечення прав, свобод та законних інтересів цієї категорії осіб.

Учасники зустрічі обговорили шляхи розробки інструментарію та методології для визначення потреб ВПО в рамках проекту «Розробка інструменту аналізу потреб ВПО», що імплементується Харківським інститутом соціальних досліджень у межах реалізації гранту, наданого

проектом Ради Європи «Внутрішнє переміщення в Україні: розробка тривалих рішень».

За результатами робочої зустрічі досягнуто згоди щодо співпраці та оперативної взаємодії для розроблення методології визначення потреб ВПО.

На наступну зустріч буде запрошено представників Міністерства соціальної політики України.

Призначено державну соціальну допомогу внутрішньо переміщеним особам ([Сватівська районна державна адміністрація](#)).

13 вересня під головуванням начальника управління соціального захисту населення районної державної адміністрації Т. Шумакової відбулося засідання комісії з розгляду питань щодо призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

За результатами розгляду подання управління соціального захисту населення райдержадміністрації, з урахуванням актів обстеження матеріально-побутових умов сім'ї, комісією були прийняті рішення щодо призначення (відновлення) соціальних виплат 10 внутрішньо переміщеним особам.

13 вересня 2019 р. відбулася зустріч Оксани Коляди, міністра у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, та Пабло Матеу, представника управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) в Україні ([Міністерство у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України](#)).

Сторони обговорили подальші напрями спільної діяльності, переважно йшлося про підтримку УВКБ ООН людей, постраждалих від війни на Сході України, від тимчасової окупації Російською Федерацією окремих територій Донецької та Луганської областей і Автономної Республіки Крим.

Представник управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН) в Україні Пабло Матеу:

УВКБ ООН присвячує свою діяльність порятунку життів, захисту прав та побудові кращого майбутнього для біженців, вимушено переміщених громад та осіб без громадянства.

В Україні УВКБ ООН координує міжнародні зусилля, спрямовані на захист людей, змушених залишати свої оселі, та підтримку тих, хто живе поблизу лінії розмежування. Наша організація надає таким особам найбільш необхідну допомогу: правову та соціальну підтримку, допомогу з відновлення житла, а також сприяє захисту їхніх фундаментальних прав. (...).

Міністр у справах ветеранів, тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України Оксана Коляда:

Ми плануємо охопити цілу низку питань за напрямками діяльності міністерства. Це реабілітація ветеранів війни на Сході України, реінтеграція внутрішньо переміщених осіб, сприяння вирішенню питань житла і

працевлаштування для ветеранів та ВПО, подальше вдосконалення сервісів на КПВВ та в громадах та багато інших важливих питань.

12 вересня 2019 р. відбулося чергове засідання комісії щодо розгляду заяв громадян з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам ([Сумська міська рада Департамент соціального захисту населення](#)).

Для розгляду на засіданні комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам підготовлено пакети документів з 29 справ, за якими комісією прийнято позитивне рішення щодо надання соціальних виплат.

Усього з початку поточного року проведено 36 засідань відповідної комісії, на яких прийнято рішення щодо надання соціальних виплат 1 568 внутрішньо переміщеним особам. У зв'язку з відсутністю за фактичним місцем проживання, яке вказувалося внутрішньо переміщеними особами в заявах та з інших причин, комісією відмовлено в призначенні (відновленні) пенсії одному громадянину та чотирьом громадянам у призначенні різних видів соціальної допомоги. Також з початку року скасовано чотири довідки про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи.

При цьому, з 01 вересня набули чинності зміни до Порядку призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам (постанова Кабінету Міністрів України від 08.06.2016 № 365), відповідно до яких відтепер не здійснюються перевірки фактичного місця проживання переміщених осіб, які звертаються за оформленням пенсії, та не розглядаються вищезгаданою комісією питання призначення (відновлення) пенсійних виплат.

Збільшено статутний капітал Держмолодьжитла – буде нове житло для українців ([Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву](#)).

Міністерство розвитку громад і територій своїм наказом збільшило статутний капітал Державної спеціалізованої фінансової установи «Державний фонд сприяння молодіжному житловому будівництву» на суму 29 млн грн – до 360,355 млн грн.

Завдяки ухваленому рішенням буде збільшено кількість виданих кредитів на придбання власного житла молодим сім'ям, учасникам АТО і внутрішньо переміщеним особам.

Окремо як позитивний факт наголосимо, що одним із перших кроків нової очільниці міністерства А. Бабак стало рішення про збільшення фінансування житлової програми. Це дає сотням тисяч українських родин надію на те, що з приходом до керівництва держави нової молоді команди відбудуться зрушення на краще в питанні належного фінансового наповнення державних житлових програм, а в стратегічному сенсі – розпочнеться модернізація усієї сфери житлової політики в Україні.

Надання роз'яснення щодо змін у Порядку «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014, № 505 ([Краматорська міська рада](#)).

Управління праці та соціального захисту населення Краматорської міської ради повідомляє.

Постановою Кабінету Міністрів України від 14.08.2019 року № 754 внесенні зміни: до п. 3 аб. 2; п. 5 аб. 17; п. 6 аб. 5; п. 11 Порядку «Про надання щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, в тому числі на оплату житлово-комунальних послуг» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.10.2014, № 505 (далі – порядок № 505), а саме:

– грошова допомога внутрішньо переміщеним особам призначається для осіб, які отримують пенсію, та інших осіб, які досягли пенсійного віку – 1000 грн на одну особу (члена сім'ї);

– сім'ям, до складу якої входить одна особа з інвалідністю або дитина з інвалідністю, – 3400 грн, для багатодітної сім'ї – 5000 грн. Загальний розмір допомоги на сім'ю, до складу яких входять двоє і більше осіб з інвалідністю (дітей з інвалідністю), максимальним розміром не обмежується.

Наприклад, звертається сім'я в складі чотирьох осіб:

- пенсіонер – 1000,00 грн;
- особа з інвалідністю II групи – 1798,60 грн;
- дитина з інвалідністю – 2033,20 грн;
- дитина до 18 років – 1000,00 грн.

Загальний розмір допомоги на сім'ю до змін порядку № 505 – 3400,00 грн. після змін становитиме – 5831,80 грн.

Згідно з унесеними змінами до Порядку № 505 в п. 5 можливість вперше подати заяву про призначення щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам для покриття витрат на проживання, у тому числі на оплату житлово-комунальних послуг до уповноваженого банку (АТ «Ощадбанк») вилучена. З такою заявою уповноважений представник сім'ї звертається за фактичним місцем проживання (перебування) сім'ї до уповноваженого органу (управління праці та соціального захисту населення).

Якщо документи, подані уповноваженим представником сім'ї, не відповідають вимогам цього Порядку, уповноважений орган протягом семи робочих днів після отримання таких документів надсилає у письмовому вигляді уповноваженому представнику сім'ї інформацію про відмову у призначенні грошової допомоги з обґрунтуванням причин такої відмови.

Обов'язки внутрішньо переміщених осіб під час отримання грошової допомоги.

Згідно з унесеними змінами до Порядку № 505, у п. 11 представник сім'ї, якому призначено грошову допомогу, зобов'язаний повідомляти

уповноваженому органу про зміну обставин, які впливають на призначення грошової допомоги, протягом трьох днів з дня виникнення таких обставин.

У разі виїзду внутрішньо переміщеної особи на тимчасово окуповані території у Донецькій та Луганській областях, Автономній Республіці Крим і м. Севастополь та перебування на таких територіях понад 60 днів суми грошової допомоги повертаються за весь період перебування на зазначених територіях.

Суми грошової допомоги, надмірно виплачені внаслідок подання недостовірних документів, неповідомлення про зміну обставин, які впливають на виплату грошової допомоги, повертаються:

- уповноваженим представником сім'ї самостійно;
- за згодою уповноваженого представника сім'ї у повному обсязі за рахунок наступних виплат грошової допомоги;
- за рішенням уповноваженого органу за рахунок суми наступних виплат грошової допомоги в обсязі не менш як 20 %.

У разі неможливості добровільного повернення або утримання надміру перерахованих сум грошової допомоги вони стягуються в судовому порядку.

Грошова допомога не призначається у разі, коли:

- згідно з унесеними змінами до Порядку № 505 у п. 6 військовослужбовцям з числа внутрішньо переміщених осіб, які захищають незалежність, суверенітет і територіальну цілісність України та беруть безпосередню участь у заходах із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, які набули право власності на зазначене житлове приміщення, придбане за рахунок державних коштів, після початку проведення антитерористичної операції або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях.

Результати засідання комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам ([Луцька міська рада](#)).

12 вересня 2019 р. відбулося засідання комісії з питань призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

На засіданні всього розглянуто 10 звернень громадян. Прийнято 10 позитивних рішень.

Данська рада у справах біженців шукає бізнес-партнерів з Донецької та Луганської областей ([Бізнес-Схід](#)).

Передбачувана сума грантової підтримки Данською радою у справах біженців (DRC) від 10 000 до 100 000 дол. США.

Данська рада у справах біженців (DRC) розробляє нову грантову програму. Узяти участь у ній мають можливість приватні підприємства будь-яких форм реєстрації, об'єднання виробників сільськогосподарської продукції, комунальні підприємства місцевих органів влади.

Умови програми :

- кінцевим результатом проекту має бути підвищення доходів місцевого населення в Донецькій і / або Луганській області, у т. ч. за рахунок їхнього прямого залучення у виробничо-збутові ланцюжки;
- ідея проекту повинна припускати розширення бізнес-діяльності партнера, а також залучення місцевого уразливого населення, включаючи внутрішньо переміщених осіб і осіб, які постраждали від конфлікту, як однієї зі складових частин даного бізнес-проекту. (Створення нових офіційних робочих місць не є обов'язковою умовою участі в програмі);
- результати проекту повинні мати довгостроковий ефект і тривати без додаткової підтримки після формального закінчення партнерства. (...).

З початку року служба зайнятості сприяла працевлаштуванню 56 внутрішньо переміщеним особам ([Черкаський обласний центр зайнятості](#)).

З початку 2019 р. до Черкаської обласної служби зайнятості області звернулися за допомогою у працевлаштуванні 184 внутрішньо переміщені особи, які отримали довідку відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 01.10.2014 № 509 «Про облік внутрішньо переміщених осіб», із них 157 осіб мали статус безробітного.

Служба зайнятості сприяла працевлаштуванню 56 особам із числа внутрішньо переміщених осіб (ВПО).

Професійне навчання пройшли 15 безробітних з числа ВПО.

Станом на 1 серпня 2019 р. статус безробітного мали 65 ВПО, з них 43 особи отримували допомогу з безробіття (середній розмір якої становив 2840 грн).

Безробітними серед переселенців є, у переважній більшості, представники жіночої статі (75,3 %).

Вікова структура безробітних з числа ВПО є такою: частка молоді віком до 35 років серед переселенців становить 23,1 %, питома вага осіб віком до 45 років – 35,4 %, старше 45 років – 41,5 %.

Розподіл ВПО за освітою є таким: особи з вищою освітою становлять 63,1 %, з професійно-технічною – 29,2 %, з початковою та середньою – 7,7 %. Характерним є те, що частка переселенців з вищою освітою є переважаючою в більшості районів.

Професійна структура безробітних серед ВПО: 57,6 % становлять законодавці, фахівці, професіонали, службовці, 27,3 % – особи з робітничими професіями, 18,2 % – особи без професійної підготовки.

Заходи щодо забезпечення житлом ВПО обговорили в облдержадміністрації ([Луганська обласна військово-цивільна адміністрація](#)).

Питання забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб розглянуто під час апаратної наради, що провів голова Луганської обласної

державної адміністрації, керівник обласної військово-цивільної адміністрації
В. Комарницький.

Начальник управління з питань нормативно-правової роботи та децентралізації облдержадміністрації Вадим Лазніков:

Головними чинниками, які не давали можливості забезпечити внутрішньо переміщених осіб житлом, були правова неврегульованість та відсутність достатнього фінансування.

Так, у поточному році внесено зміни до національного законодавства з метою надання пріоритетного права внутрішньо переміщеним особам отримувати соціальне та тимчасове житло.

Розпорядженням голови облдержадміністрації від 09.04.2019 № 281 затверджено Регіональну цільову програму житлового кредитування внутрішньо переміщених осіб та членів їхніх сімей на 2019–2021 рр. із загальним обсягом фінансування 4,5 млн грн.

Водночас кредитно-фінансовий механізм для забезпечення внутрішньо переміщених осіб постійним та доступним житлом не набув масштабного поширення через незначні обсяги коштів, виділені на ці цілі з державного та місцевих бюджетів.

Треба зазначити, що на сьогодні питання правових механізмів надання житла внутрішньо переміщеним особам частково врегульовано. Постановою КМУ від 26.06.2019 № 582 затверджений Порядок формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб і Порядок надання в тимчасове користування житлових приміщень з фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.

Зазначеною постановою рекомендовано органам місцевого самоврядування, а в разі їхньої відсутності відповідним військово-цивільним адміністраціям, починаючи з 2019 р., передбачати у відповідних місцевих бюджетах кошти на формування фондів житла для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб з урахуванням потреби в наданні такого житла.

На сьогодні органами місцевого самоврядування не здійснені заходи щодо виконання зазначеної постанови КМУ: не організовано облік внутрішньо переміщених осіб, які виявили бажання отримати тимчасове житло, не прийняті відповідні місцеві програми, не визначені джерела фінансування.

За результатами розгляду питання доручено, зокрема, органам місцевого самоврядування та місцевої влади передбачити у місцевих бюджетах на 2020 р. кошти на формування фондів житла для внутрішньо переміщених осіб, а профільним структурним підрозділам облдержадміністрації – сформувати фонди житла для тимчасового проживання ВПО, утворити комісію з обліку ВПО, які потребують надання житла, та підготувати відповідну Регіональну цільову програму, спрямовану на вирішення житлового питання ВПО.

Зауважимо, що, за даними Департаменту соціального захисту населення, в Луганській області зареєстровано 274033 внутрішньо

переміщених осіб, з них 21922 особи є отримувачами адресної допомоги на оплату проживання та житлово-комунальних послуг. Таким чином, на цей час щонайменше 13567 сімей внутрішньо переміщених осіб потребують надання житла.

В Україні станом на вересень вважаються безробітними 2,5 тис. переселенців з Донбасу, – Держслужба зайнятості (112.ua).

З них 1,8 тис. осіб отримують допомогу з безробіття.

Станом на 1 вересня в Україні 2,5 тис. внутрішньо переміщених осіб з Донецької та Луганської областей мають статус безробітних, зареєстрованих у державній службі зайнятості. Про це у Державному центрі зайнятості повідомили на інформаційний запит 112.ua.

«Станом на 1 вересня статус безробітного мали 2,5 тисяч осіб з числа внутрішньо переміщених осіб з Донецької та Луганської областей, з них 1,8 тисяч отримують допомогу по безробіттю», – зазначили у ДЦЗ.

Також, за даними служби, наразі найвищий рівень безробіття зберігається у Луганській (15,3 %), Донецькій (14,1 %), Волинській (12,3 %) областях.

Призначено державну соціальну допомогу внутрішньо переміщеним особам (Сватівська районна державна адміністрація).

4 вересня під керівництвом заступника голови райдержадміністрації Г. Лемешко відбулося засідання комісії з розгляду питань щодо призначення (відновлення) соціальних виплат внутрішньо переміщеним особам.

За результатами розгляду подання управління соціального захисту населення райдержадміністрації, з урахуванням актів обстеження матеріально-побутових умов сім'ї, комісією були прийняті рішення щодо призначення (відновлення) соціальних виплат 10 внутрішньо переміщеним особам.

НОВИНИ ІЗ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ТА РЕГІОНАЛЬНИХ ІНТЕРНЕТ-ПРЕДСТАВНИЦТВ СУСПІЛЬНО ЗНАЧУЩИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

Увага! Оголошення. У вівторок, 24 вересня, в Луганській облдержадміністрації відбудеться засідання робочої групи з розроблення проектів Стратегії розвитку Луганської області та планів заходів з її реалізації. Місце проведення: м. Сєвєродонецьк, пр. Центральний, 59, 4-й поверх, зал засідань. Початок о 12:30. ([Луганська обласна державна адміністрація](#))

Представники Луганщини взяли участь у круглому столі щодо зміцнення довіри між владою та громадянським суспільством

У рамках виконання Регіональної цільової програми сприяння розвитку громадянського суспільства в Луганській області на 2017–2020 рр. делегація Луганської області взяла участь у регіональному круглому столі «Заходи зміцнення довіри між органами влади та організаціями громадянського суспільства», що відбувається у м. Київ сьогодні, 19 вересня.

Захід передбачає одноденні регіональні обговорення за круглим столом щодо заходів зміцнення довіри між урядом і громадянським суспільством. Мета круглих столів – презентувати та започаткувати публічний діалог щодо рекомендацій стандартів якості та належного врядування для організацій громадянського суспільства на основі існуючих міжнародних практик.

Належне врядування та дотримання встановлених стандартів якості для ОГС є вже сталою практикою у європейських країнах і є ефективним інструментом сприяння інституційного розвитку ОГС. Упровадження цих стандартів необхідно для розбудови та захисту довіри й чесності з боку громадських організацій та їхніх мереж, зміцнення спроможності ГО встановлювати діалог та відносини з державним сектором, а також забезпечення фінансової стійкості ОГС.

Серед учасників заходу – представники органів влади та експерти громадянського суспільства, які займаються організаційним розвитком та формуванням внутрішньої політики організацій.

Організаторами виступили офіс координатора проектів ОБСЄ в Україні спільно з Офісом Президента України та Міністерством молоді та спорту України у рамках проекту «Зміцнення спроможності уряду України та організацій громадянського суспільства ефективно співпрацювати» ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Триває відновлення закладів культури Попаснянського району

Цьогоріч для зміцнення, розвитку та модернізації матеріально-технічної бази закладів культури було заплановано проведення ремонтних робіт у Попаснянському районному будинку культури та Попаснянській

районній музичній школі мистецтв і її філіях. Так, у школі мистецтв у березні – травні було відремонтовано санітарно-гігієнічні кімнати на суму 631,4 тис. грн та клас хореографії на суму 453,4 тис. грн. Також із березня до серпня поточного року здійснено ремонтні роботи у Гірській філії Попаснянської дитячої школи мистецтв. Відновлено санітарно-гігієнічні кімнати та класу хореографії на загальну суму 619,1 тис. грн. Крім того, відремонтовано дах будівлі на суму 66,1 тис. грн. У липні розпочато ремонтні роботи у Попаснянському районному будинку культури, що заплановано завершити наприкінці поточного року. На них передбачено виділити з районного бюджету близько 800 тис. грн ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Запроваджується проект «Пенсійний фонд України у смартфоні». Пенсійний фонд України з вересня починає впроваджувати в тестовому форматі новий електронний сервіс – мобільний додаток «Пенсійний фонд». Відтепер громадяни мають можливість доступу до електронних сервісів фонду у зручному форматі з мобільних пристроїв – смартфонів та планшетів. Проект «Пенсійний фонд України у смартфоні» розроблено для реалізації розвитку системи надання електронних послуг «Е-пенсія» та забезпечує максимально зручну та оперативну взаємодію громадян з Пенсійним фондом України. Завантажити додаток можна за посиланням: <https://play.google.com/store/apps/details?id=ua.gov.pfu> Версії мобільного додатку – на першому етапі доступно для користувачів смартфонів на базі платформи Android (для версії, починаючи з 4.4 (KitKat), далі – для IOS (починаючи з IOS 11). Мобільний додаток «Пенсійний фонд» забезпечує:

- користування електронними послугами фонду з мобільних пристроїв;
- доступ усіх працюючих (застрахованих осіб) до інформації, розміщеної в електронній обліковій картці соціального страхування, яка міститься в Реєстрі застрахованих осіб щодо анкетних даних, заробітної плати та інформації щодо надбаного страхового стажу;
- захист прав застрахованих осіб шляхом контролю за сплатою страхувальниками страхових внесків;
- доступ пенсіонерів до даних електронної пенсійної справи;
- оперативний доступ до Електронного реєстру листків непрацездатності;
- підвищення якості надання послуг.
- Основні можливості:
 - для застрахованих осіб – перегляд відомостей з Реєстру застрахованих осіб (анкетні дані, надана роботодавцем (страхувальником) інформація про заробітну плату, сплачені на користь особи страхові внески, набутий страховий стаж);

- для пенсіонерів – перегляд відомостей з електронної пенсійної справи.

Для всіх категорій:

- перегляд стану опрацювання звернень до Пенсійного фонду України, у тому числі прикріплених до звернень документів;
- верифікація документів, довідок, сформованих в особистому електронному кабінеті;
- одержання та перегляд повідомлень від Пенсійного фонду України. Найближчим часом будуть реалізовані такі можливості:
- подання документів для призначення/перерахунку пенсій в один дотик (Е–пенсія);
- зміна параметрів інформування;
- запис на прийом у відділі обслуговування;
- перегляд електронних листків непрацездатності за застрахованою особою;
- подання запитів на формування електронних листків непрацездатності застрахованою особою;
- погодження щодо реєстрації електронних листків непрацездатності за зверненням страхувальників.

Використання сервісу вимагає наявності у користувача:

- ключа кваліфікованого електронного підпису (який раніше називався ЕЦП): доступний повний набір можливостей;
- або попередньої реєстрації на веб-порталі Фонду через веб-браузер за допомогою логіну та паролю: у цьому випадку особисті дані користувача не використовуються під час формування довідок, виводиться лише затребувана інформація.

На сьогодні доступна тестова версія мобільного додатка. За матеріалами Пенсійного фонду України ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

30 вересня закінчується збір журналістських робіт на тему децентралізації для участі в конкурсі. До 30 вересня Всеукраїнський конкурс журналістських робіт «Реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади» збирає роботи представників регіональних ЗМІ (онлайн, друкованих, радіо, ТБ). Конкурс проводиться Мінрегіоном – детальна інформація тут: <https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSdXNNQkDfctL0ViLob3I0zf306D8eL2...>

Один учасник може подати не більше однієї конкурсної роботи за кожною з чотирьох номінацій, тобто загалом не більш чотирьох заявок (онлайн, друкована, радіо, ТБ робота), оформивши їх окремими конкурсними заявками – форма заявки тут: <http://bit.ly/ApplicationForm-2019> У кожній з чотирьох номінацій (онлайн, друковані, радіо, ТБ роботи) передбачені три премії:

І премія – 20000 грн;

II премія – 15000 грн;

III премія – 10000 грн.

Тематичні пріоритети конкурсних робіт

Мета, завдання, зміст, очікувані результати та переваги реформи, спрямованої на децентралізацію та розбудову місцевого самоврядування. Добровільне об'єднання територіальних громад. Співробітництво територіальних громад. Фінансова децентралізація та ресурсна підтримка місцевого і регіонального розвитку; заходи та рішення ОМС, спрямовані на зростання доходів місцевого бюджету. Збільшення спроможності органів місцевого самоврядування в наданні якісних послуг населенню та розбудові добробуту громад; розвиток, заснований на особливостях регіонів і громад. Кращі практики органів місцевого самоврядування в Україні, у тому числі з питань соціально-економічного розвитку територій, мультикультурного розвитку, залучення молоді, національних меншин, вразливих груп населення, переселенців, їхня відповідність європейським стандартам і світовим тенденціям.

Довідку з питань конкурсу можна отримати за телефонами: (044) 458–44–40; (044) 501–92–03; (093) 403–58–87; (097) 917–70–70, або надіславши запит на електронну адресу: contest@internews.ua. ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

В. Зеленський підписав закон про скасування депутатської недоторканності

Президент України В. Зеленський підписав Закон України «Про внесення змін до статті 80 Конституції України щодо недоторканності народних депутатів України» № 27–ІХ, ухвалений Верховною Радою 3 вересня 2019 р. Згідно з законом, ст. 80 Конституції України викладається в новій редакції, яка не містить положень про те, що народним депутатам України гарантується депутатська недоторканність і вони не можуть без згоди Верховної Ради бути притягнуті до кримінальної відповідальності, затримані чи заарештовані. Водночас, згідно з новою редакцією ст. 80 Основного Закону, народні депутати не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або за висловлювання в парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп.

Передбачається, що закон набуде чинності з 1 січня 2020 р. <https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskiy-pidpisav-zakon-pro-skasuvannya-deputatsk-57181> ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Важливо: запрацював соціальний проект «LIFT». Шановні громадяни! Прийшов час змін. За ініціативою Президента України для вас працює соціальний проект LIFT – системне вирішення кадрових та адміністративних питань. Реалізується стратегія об'єднання кваліфікованих спеціалістів та інновацій. Ми шукаємо тих, хто може й готовий очолити районні державні

адміністрації та забезпечити розвиток Луганщини. Нам потрібні креативні, чесні, позитивні, готові до змін, розумні й здатні брати на себе відповідальність! Запрошуємо всіх небайдужих узяти участь у конкурсі. Вакансії відкрито. Якщо ви активний генератор ідей – залиште резюме, презентуйте власний задум, відправте готовий продукт, заповніть анкету. Станьте частиною нашої команди! Деталі – тут: https://lift.net.ua/vacancy/luganskrda?fbclid=IwAR1MVGp604qZ9vJQ8ZHztF_C77bDmMSPgumGdpUbsmvA7qREzhlpIN-791U ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

На Луганщині розглянули впровадження гендерного підходу до стратегій регіонального розвитку

Засідання на тему «Впровадження гендерного підходу до стратегій регіонального розвитку» провели експерти структури «ООН Жінки» з гендерної інтеграції в регіональні та місцеві стратегії розвитку.

У заході взяли участь члени робочої групи з розроблення проєктів Стратегії розвитку Луганської області та планів заходів з її реалізації.

Як зауважив директор Департаменту економічного розвитку, зовнішньоекономічної діяльності та туризму С. Медведчук, тема гендерної рівності на сьогодні набуває дедалі більшої актуальності. Рівна участь жінок і чоловіків у розвитку області – запорука економічного зростання, підвищення безпеки та успішності як для суспільства в цілому, так і для кожної людини.

Ці питання повинні впроваджуватися через напрями стратегічного планування. Означення гендерної проблематики дасть можливість досягти позитивних змін у владних відносинах між жінками та чоловіками, поліпшити якість життя та управління. (...) ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Запрошуємо долучитись до розробки Стратегії розвитку Луганської області на 2021–2027 рр. Облдержадміністрацією розпочато роботу щодо розроблення проєкту Стратегії розвитку Луганської області на новий програмний період з 2021 до 2027 рр. Запрошуємо взяти участь в опитуванні щодо викликів та пріоритетів розвитку Луганської області. Метою цієї роботи є сформулювати комплексний документ, який визначить пріоритети та напрями розвитку області на наступні сім років, починаючи з 2021 р. Тому важливо, щоб стратегія враховувала інтереси та потреби всіх суб'єктів регіонального розвитку (об'єднаних територіальних громад, органів місцевого самоврядування, а також громадських організацій, закладів вищої освіти, наукових та науково-дослідних установ, суб'єктів підприємництва підприємств та організацій, кожного жителя області). Анкету розміщено за посиланням: https://docs.google.com/forms/d/1oKx-PRgXbg900tgw52e5sZgvp3jPC69-04lZf1RZ_uw/viewform?ts=5d774c23&edit_requested=true ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Єднаємо Луганщину: продовжується виконання відновлювальних робіт біля зруйнованої частини мосту. Сьогодні, 9 вересня, о 7:30 продовжені роботи з розширення дороги від КПВВ «Станиця Луганська» до зруйнованого мосту підрядною організацією ТОВ «Флангер». Тут працюють 20 спеціалістів із залученням двох тракторів, одного катка, чотирьох самоскидів. Триває вибирання ґрунту з правого узбіччя та відразу засипання новим щебенем. На лівому узбіччі дороги закінчено укладання першого шару асфальту для розширення дороги. Піротехнічний підрозділ ДСНС займався очищенням лівого узбіччя дороги від вибухонебезпечних предметів. О 9:00 біля зруйнованої частини мосту відбулася зустріч офіцера СЦКК з представниками СММ ОБСє. Приблизно о 9:30 відбулася зустріч прораба ТОВ «Укртрансмос» з представником т. зв. «ЛНР» у присутності СММ ОБСє. Вони домовилися, що від сьогодні наша сторона розпочинає очищення майданчика під зруйнованою частиною мосту для проведення підготовчих робіт з будівництва обхідного мосту. Роботи триватимуть щоденно з 8:00 до 17:00, у тому числі й у вихідні дні. Сьогодні робочими ТОВ «Укртрансмос» за допомогою газозварювального обладнання були розрізані пошкоджені металеві конструкції мосту та прибрана деревина з під'їзних шляхів для заїзду техніки під споруду. ([Луганська обласна державна адміністрація](#))

Відремонтовано дорогу в Нижній Дуванці. На ділянці дороги Р–66 від мосту через річку Красна до закінчення населеного пункту Нижня Дуванка завершено ремонт автошляху. Інша частина дороги Р–66 має істотні пошкодження та також потребує ремонту. Відповідні проекти щодо подальшого відновлення вже підготовлені. Треба зазначити, що жителі Нижньої Дуванки неодноразово скаржилися на необхідність ремонту. Також нагадаємо, що голова обласної держадміністрації, керівник обласної військово-цивільної адміністрації В. Комарницький у на липневому засіданні колегії облдержадміністрації наголосив на низькій якості та малих обсягах виконаних ремонтів доріг. Результати діяльності підрозділів, що відповідають за дороги, будуть розглянуті на засіданні колегії облдержадміністрації, яке планується провести у вересні. Нагадаємо, що дорога Р–66 є автомобільним шляхом регіонального значення та проходить територією Луганської області через Дьоміно – Олександрівку – Троїцьке – Нижню Дуванку – Сватове – Кременну – Рубіжне – Северодонецьк – Лисичанськ – Гірське – Олександрівськ – Луганськ. Під час ремонту вищеназваної ділянки проведені відповідні підготовчі роботи з фрезерування, зачистки та прибирання, а ділянка протяжністю понад 400 м зазнала повної заміни. Замовником була Служба автомобільних доріг у Луганській області. Наразі планується виконати капітальний ремонт автомобільної дороги Р–66 КПП «Демино-Олександрівка» – Сватове – Лисичанськ – Луганськ на ділянці км 50 + 900 – км 60 + 000, км 60 + 000 – км 68 + 000 (від межі Троїцького

району до виїзду з Нижньої Дуванки – загальна протяжність понад 17 км)
([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Єднаємо Луганщину: тривають відновлювальні роботи поблизу мосту в Станиці Луганській (Фотозвіт 07.09.2019) ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Віталій Комарницький ознайомився з ходом відновлювальних робіт поблизу КПВВ «Станиця Луганська»

Сьогодні голова Луганської обласної державної адміністрації, керівник обласної військово-цивільної адміністрації В. Комарницький під час робочої поїздки відвідав Станицю Луганську.

Там він ознайомився з ходом відновлювальних робіт зруйнованого мосту через річку Сіверський Донець. Супроводжував очільника області начальник управління з питань цивільного захисту облдержадміністрації, координатор відновлювальних робіт В. Мирошниченко.

Очільник області поспілкувався з будівельниками та співробітниками ГУ ДСНС України в Луганській області стосовно реального стану справ навколо відновлення мосту поблизу КПВВ «Станиця Луганська» та наголосив, що їхня робота має відповідальну місію.

Пройшовши ділянку шляху від контрольного пункту до розлому мосту, В. Комарницький пересвідчився щодо істотних змін на об'єкті. Зокрема, це демонтаж усіх фортифікаційних споруд, розширення автодороги тощо.

Представниками ТОВ «ЛЕО» демонтовано 12 пошкоджених електростовпів. На їхньому місці встановлені нові опори, якими вже прокладено близько 400 м електрокабелю до зруйнованої частини мосту.

Також сьогодні піротехнічний підрозділ ДСНС продовжив перевірку місцевості поблизу мосту. Проте через ненадання нашим піротехнікам гарантії безпеки зі сторони т. зв. «ЛНР» обстеження було припинено за 125 м від зламу мосту.

Разом з тим, попри готовність нашої сторони до початку будівництва на мостовій споруді, представники т. зв. «ЛНР» не дають згоди розпочинати відновлювальні роботи.

Крім того, В. Комарницький зустрівся зі співробітниками представництва управління Верховного комісара ООН у справах біженців в Україні. Очільник області подякував за надання електромобіля, який підвозить літніх людей від зламу мосту до КПВВ.

Голова облдержадміністрації зауважив, що наразі перед ним стоїть низка критично важливих проблем, які необхідно вирішувати оперативно та якісно. Відновлення мосту поблизу КПВВ він назвав однією з таких проблем ([Луганська обласна державна адміністрація](#)).

Прогнози

Кредитний рейтинг (IDR) України підвищено з В- до В ([Урядовий портал](#)).

Топове міжнародне кредитне рейтингове агентство Fitch Rating підвищило довгостроковий та короткостроковий кредитний рейтинг (IDR) України в іноземній та національній валютах з В- до В, та покращило прогноз зі стабільного на позитивний.

Прем'єр-міністр України Олексій Гончарук:

Маємо першу маленьку перемогу. Позитивна динаміка в рейтингах таких агентств – показник довіри до країни, а це можливість залучення більших інвестицій. Як усередині країни, так і зовні. Наша мета – довгострокове дешеве кредитування та менша вартість капіталів.

(...).Пріоритетами роботи нового уряду наразі є посилення співпраці з МВФ та іншими міжнародними партнерами, валютна лібералізація та посилена боротьба з рейдерством та контрабандою.

Кредитне агентство Fitch зазначає, що Україна продемонструвала можливість вчасно отримати доступ до зовнішнього фінансування державного бюджету, покращивши макроекономічну стабільність та зменшивши державний борг, водночас як скорочення виборчого періоду зменшило політичну невизначеність. Єдність нової молоді команди Президента, Верховної Ради та уряду, спільна позиція та політична воля впроваджувати складні та необхідні реформи – одна з причин покращення позицій України в рейтингу.

Агентство прогнозує подальші позитивні зрушення в кредитоспроможності держави, зважаючи на очікування в продовженні макроекономічної політики та зобов'язання нового уряду проводити структурні реформи та взаємодіяти з міжнародними фінансовими організаціями.

Майже 90 % українців цікавляться реформою Нової української школи, – результати дослідження Урядового контактного центру ([Урядовий портал](#)).

Більшість українців обізнані щодо реформування шкільної освіти і концепції НУШ. Про це [свідчать результати дослідження](#) «Нова українська школа: сприйняття населенням», проведеного Урядовим контактним центром напередодні нового навчального року.

Переважає більшість опитаних – 87,6 % – відповіли, що знають про реформу. Ще 9,3 % чули про НУШ і хотіли б мати більше інформації. І лише 2 % опитаних нічого не знають про ключові зміни у шкільній освіті. При цьому респонденти зазначали, що інформацію про НУШ переважно

отримують з Інтернету (39,2 %), або від учителів і адміністрації школи (24,9 %) .

За даними опитування, найкраще українці обізнані щодо:

- скасування конкурсів у перший клас та гарантованого навчання у школі за місцем проживання;
- перепідготовки вчителів для розвитку професійних якостей відповідно до вимог НУШ;
- введення в дію нових державних стандартів та навчальних програм для початкової школи;
- профілізації старшої школи та її подовження на один рік;
- компетентнісного навчання;
- виборів директорів шкіл на конкурсній основі.

Більшість батьків, діти яких пішли в перший клас у вересні минулого року і навчались протягом 2018–2019 навчального року вже за новими стандартами, констатують, що дітям подобається відвідувати школу. 31,6 % батьків оцінили задоволеність своїх дітей на максимальні п'ять балів, ще 35,4 % – на чотири.

Рівнем знань і навичок, які отримують діти у школі, задоволені 25,2 % і скоріше задоволені 41,9 % батьків. На їхню думку, найбільш ефективно в Новій українській школі у дітей розвивають емоційний інтелект, навички роботи в команді та вміння досліджувати світ.

Опитані батьки першачків відзначають, що під час уроків дітям дають більше свободи – особлива увага приділяється рухливій діяльності, успіхи учня оцінюються не в порівнянні з успіхами інших, а співвідносно з його особистісним зростанням, на заняттях учителі активно застосовують електронні засоби навчання.

Міністр освіти і науки Ганна Новосад:

Нова українська школа має значну підтримку в суспільстві, і для нас це дуже важливий показник. Саме тому одним із пріоритетів роботи міністерства зараз буде розробка стратегії пришвидшення реформи НУШ, щоб більше дітей змогли відчувати нову якість шкільної освіти.

Інфографіка

(Реанімаційний Пакет Реформ - РПР)

